

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

موقعیت و محیط یادگیری در دانشگاه از عوامل بسیار موثر در یادگیری است. محیط مانند نور، هوا، تجهیزات و امکانات آموزشی. طبیعی است هر چه امکانات آموزشی، کتابخانه و منابع مختلف علمی مناسب‌تر و بیشتر باشد، یادگیری دانشجویان در مقایسه با یادگیری شاگردان مدرسه‌ای که دارای فضای مناسب نیستند و در آن جز کتاب درسی منابع دیگری یافت نمی‌شود بسیار متفاوت است.

اگر مجموعه عوامل موجود در محیط برای شاگرد برانگیزنده و قابل درک نباشد، مساله‌ای در ذهن او ایجاد نخواهد شد یا در صورت وجود مساله، شاگرد توانایی حل آن را نخواهد داشت^۱.

با توجه به اهمیت دانشجویان به عنوان سرمایه های ملی و در جهت بهبود وضعیت و شرایط یادگیری آنان تصمیم گرفتیم تا نظرات دانشجویانی را که در حال گذراندن زبان عمومی هستند در رابطه با وضعیت موجود و مطلوب محیط یادگیری این کلاسها در دانشگاه تهران مرکز (دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی) مورد بررسی و مقایسه قرار دهیم تا کاستیهای موجود مد نظر قرار گرفته و فاصله آن تا وضع مطلوب مشخص شود.

در این پژوهش دانشجویان دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز که درس زبان انگلیسی عمومی را می‌گذرانیدند به عنوان جامعه آماری مورد مطالعه انتخاب شدند. در مجموع این تحقیق در ۱۴ کلاس

---

^۱ <http://daneshnameh.roshd.ir/mavara/mavara>

زبان عمومی به تعداد ۵۱۰ نفر انجام می شود. هدف اصلی مطالعه بررسی نظرات دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب محیط یادگیری در کلاسهای زبان عمومی بود، در همین راستا بر آن شدیم محیط یادگیری کلاسهای زبان عمومی را پیرامون ۷ بعد (مولفه): رابطه فردی، نوآوری، همبستگی، وظیفه مداری، همکاری، توجه به ویژگیهای فردی و برابری در وضعیت موجود بررسی کنیم و نتایج حاصل از آن را با وضعیت مطلوب از دیدگاه دانشجویان مقایسه کرده و راهکارهای پیشنهادی ارائه دهیم.

شمار زیادی از نویسندگان در رشته‌های مختلف از ایجاد محیط امن در کلاس سخن می‌گویند که فراگیرندگان بتوانند آزادانه اندیشه‌ها و احساسات خود را به ویژه در باره‌ی مسائل چالش برانگیز بیان کنند. (بلام^۱، ۲۰۰۰؛ چان^۲ و تریسی^۳، ۱۹۹۶؛ گارسیا^۴ و وان سوئست^۵، ۱۹۹۷؛ هاید^۶ و روث^۷، ۲۰۰۲؛ لتینگ^۸، ۱۹۹۰؛ تاتوم^۹، ۱۹۹۲؛ وان سوئست و گارسیا، ۲۰۰۳، نقل از هالی و استاینر^{۱۰}، ۲۰۰۵). محیط یادگیری مثبت، به فضایی اطلاق می‌شود که فراگیرندگان بتوانند به کشف و سهم کردن دانش، نگرش و رفتارهای خود بپردازند. با این حال، با آن که نظام‌های آموزشی برای تأمین نیازهای جامعه مرتباً بازبینی می‌شوند نظام کلاس‌ها به ندرت تغییر می‌یابند (فاولر، ۱۹۹۵، ص ۲۱۵).

امروز انگلیسی زبان علم نامیده می‌شود و آموزش زبان انگلیسی به یکی از مسائل مهم غالب کشورهای جهان بخصوص کشورهای تبدیلی شده است که زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم یا زبان خارجه در آن مطرح است. نظام آموزش زبان در ایران همواره با مشکلات مهمی روبرو بوده است و با آن که در مدرسه و دانشگاه همواره تلاش بر این بوده است که خواندن و درک مطلب فراگیران بهبود یابد (رشد، ۱۳۸۵، نقل از کندی ۱۹۹۲-۱۹۹۴) حتی این هدف نیز تحقق نیافته است (عطایی

---

¹ Blum

² Chan

³ Treacy

⁴ Garcia

⁵ Van Soest

⁶ Hyde

⁷ Ruth

⁸ Latting

⁹ Tatum

¹⁰ Steiner

۱۳۸۵، نقل از کندی، ۲۰۰۵). می‌توان یکی از عوامل عدم موفقیت در این زمینه را در عوامل محیط کلاس درس جستجو کرد. اکنون این امر بدیهی تلقی می‌شود که محیط کلاس درس نقشی مهم در زبان‌آموزی دارد و برای تعیین دقیق‌تر عوامل مؤثر لازم است در این زمینه تحقیقات و مطالعاتی انجام شود. یکی از دلایل انتخاب کلاس‌های زبان انگلیسی به عنوان واحد پژوهش نکات برشمرده در بالاست.

بیان مسئله

در جهان پر رقابت کنونی و فشار ناشی از کاستی منابع، دانشگاه‌ها همواره در معرض این چالش قرار دارند که آموزشی را به دانشجویان خود ارائه کنند که از کیفیت بالایی برخوردار باشد. کیفیت آموزش تا حد زیادی در چارچوب کلاس درس تعیین می‌شود زیرا در چنین محیطی است که دانش می‌تواند با راهها و شیوه‌های گوناگونی در اختیار دانشجویان قرار گیرد. نخستین محیطی که دانشجویان با هم‌تایان خود و اساتید به تعامل می‌پردازند کلاس درس است. بنابراین برای ارزیابی و بررسی دیدگاه دانشجویان در باره‌ی بسیاری از مؤلفه‌های آموزشی می‌توان از همان نخستین محیط یعنی کلاس درس آغاز کرد.

یادگیری در تعامل میان یادگیرنده و محیط روی می‌دهد. در فرایند تعامل، فراگیرنده برخی از ویژگی‌های محیطی را برمی‌گزیند و توجه خود را به همان‌ها معطوف می‌کند. فرایند گزینش را می‌توان تا اندازه‌ای از طریق هدایت آگاهانه‌ی توجه فراگیرنده تحت تأثیر قرار داد. اطلاعات جدید از طریق استنباط آموخته می‌شود به این معنا که اطلاعات جدید با اطلاعات پیشین و عوامل محیط یادگیری که این اطلاعات در آن ارائه می‌شود مقایسه می‌شود (وینشتاین^۱ و می‌یر^۲ ۱۹۸۶).

---

^۱ Weinstein

^۲ Mayer

میان ساختار فیزیکی، ترتیب کلاسی، معلم، فراگیرندگان و توزیع فضا رابطه‌ی پیچیده‌ای وجود دارد (ریولین^۱ و راتنبرگ^۲، ۱۹۷۶؛ گامپ^۳، ۱۹۸۷). محیط کلاس بیان گویا و مستقیم فلسفه‌ی تعلیم و تربیتی است که در آن کلاس وجود دارد و در فرایند آموزشی نقشی فعال به عهده دارد (پروشانسکی^۴ و ولف^۵، ۱۹۷۵).

فریزر (۱۹۹۸) ابراز می‌دارد که آموزش فقط یکی از ع

وامل متعددی است که محیط یادگیری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و یاددهی خود در بسیاری موارد تحت تأثیر محیط یادگیری است. در تحقیقات پیشین، ارزیابی معلم یا روش‌شناختی‌های خاص آموزشی در مرکز توجه قرار داشت و با وجود اهمیت چشمگیر رویدادهای کلاس درس، بیشتر ارزیابی‌ها اکثراً و گاه منحصراً پیرامون پیشرفت و سایر نتایج تحصیلی متمرکز بود. با آن که نمی‌توان ارزش چنین ارزیابی‌هایی را مورد تردید قرار داد، این نتایج نمی‌تواند تصویر همه‌جانبه‌ای از فرایند آموزش ارائه دهد. با توجه به مطالب فوق این سؤال مطرح می‌شود که آیا کلاسهای کنونی با نیازها، ارزش‌ها و ادراک دانشجویان فعلی مطابقت دارد؟ چه عواملی کلاس درس را به محیطی تبدیل می‌کند که فراگیرندگان در آن با رغبت در فعالیت‌های کلاسی مشارکت کنند و با موضوعات چالش‌برانگیز رودرو شوند؟ با توجه به اهمیت نظرات دانشجویان از کلاس درس به عنوان محیط یادگیری و تأثیر آن بر حضور، مشارکت، نوآوری، درگیر شدن در یادگیری، پیشرفت تحصیلی، نگرش عاطفی و امثالهم، این پژوهش در پی آن بوده است که به ارزیابی نظرات دانشجویان از محیط یادگیری کلاس درس بپردازد و وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس درس را بر اساس نظرات دانشجویان بررسی نماید. این پژوهش می‌تواند بر اساس بررسی نظرات دانشجویان توصیفی از وضعیت کلاس‌های درس ارائه دهد و کاستی‌های موجود را در معرض دید قرار دهد، وضع مطلوب را از دیدگاه آنان نشان دهد و فاصله‌ی میان این دو وضعیت را بررسی کند و به این سوال پاسخ گوید که :

---

1 Rivlin
2 Rothenberg
3 Gump
4 Proshansky
5 Wolfe

وضع موجود کلاس درس زبان انگلیسی در جامعه آماری چگونه است و از طرفی وضع مطلوب چگونه باید باشد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

درصد قابل توجهی از جمعیت کشور را دانشجویان تشکیل می‌دهند. هرگونه بررسی که بتواند گامی موثر در جهت بهبود وضعیت این قشر داشته باشد بی‌تردید مهم تلقی می‌شود. محیط اجتماعی - روانشناختی کلاس درس مفهومی ظریف است که تاکنون به ویژه در سطوح آموزش عالی مورد بررسی چندانی قرار نگرفته است. با این حال در بسیاری از کشورهای جهان طی سه دهه‌ی گذشته پیشرفت چشمگیری در مفهوم‌بخشی، سنجش و بررسی آن صورت گرفته است. کیفیت زندگی در کلاس تعیین کننده‌ی بسیاری از مفاهیمی است که امید می‌رود از آموزش حاصل شود برای مثال: اهمیت دادن به دیگران، توجه به اجتماع و تعهد نسبت به وظایف. کیفیت روابط در کلاس درس خود عامل تعیین‌کننده‌ای در پیشرفت تحصیلی است و تاکنون توجه بسیاری بوده‌است. معلمان نیز برای پیشرفت تحصیلی بیشترین اهمیت را قائل بوده‌اند و توجه کمی به فضایی که ممکن است بر کارکرد فراگیرندگان مؤثر باشد مبذول داشته‌اند.

این رویکرد، کلاس درس را بر حسب بررسی نظرات دانشجویان مورد ارزیابی قرار می‌دهد و از این جهت در تقابل با روش‌هایی است که متکی به ناظرینی است که از خارج از کلاس درس برای مشاهده و ثبت رفتارهای شرکت‌کنندگان واقعی کلاس درس (دانشجویان - اساتید) در این محیط حضور می‌یابند.

رویکرد حاضر امتیازی دوگانه دارد. نخست این که کلاس درس را از منظر شرکت‌کنندگان واقعی به تصویر می‌کشد و دوم آن که به اطلاعاتی دست می‌یابد که ممکن است از چشم ناظری که زمان محدودی را در کلاس درس سپری می‌کند دور بماند یا این که ناظر بنا به قضاوت خویش آن‌ها را بی‌اهمیت تلقی کند. دانشجویان برای داوری درباره‌ی کلاس درس موقعیت مناسبی دارند زیرا در کلاس‌های متعدد حضور داشته‌اند و محیط‌های آموزشی متنوعی را تجربه کرده‌اند و علاوه بر این

زمان کافی در اختیار دارند تا به دریافتی صحیح از محیط یادگیری دست یابند. اساتید و معلمان هم ممکن است در رفتار روزمره‌ی خود ناپایدار باشند و به دلیل حضور در کلاسهای مختلف با شیوه‌های متفاوتی در این کلاس‌ها حاضر شوند، با این حال می‌توانند از ویژگی‌های یک کلاس درس تصویر پایداری ارائه کنند. همچنین با آن که شاخص‌های عینی مشاهده‌ی مستقیم رفتار در کلاس درس مطمئناً جایگاه ویژه‌ای در تحقیقات آموزشی دارد، بیان‌کننده‌ی همه‌ی داورهای پیچیده، ذهنی و مهمی که از سوی فراگیران و دیگرانی که در یادگیری نقش دارند، نیست. (آکنده کوهی، ۱۳۸۶، ص ۱۳)

با توجه به مطالبی که بیان شد می‌توان گفت که مطالعه و مقایسه وضع موجود محیط یادگیری با وضع مطلوب چگونه در بهسازی محیط‌های یادگیری در جامعه آماری اجازه پیشنهاد می‌دهد.

اهداف پژوهش

هدف کلی:

بررسی نظرات دانشجویان رشته‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی واحد تهران مرکز از وضع موجود محیط یادگیری کلاس‌های زبان انگلیسی و مقایسه‌ی آن با وضع مطلوب.

اهداف جزئی

- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد رابطه فردی
- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد نوآوری
- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد همبستگی

- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد وظیفه مداری
- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد همکاری
- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد توجه به ویژگیهای فردی
- نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود و مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های درس زبان انگلیسی در ارتباط با بعد برابری

پیش فرض‌های این مطالعه :

- جنسیت دانشجویان و اساتید در بررسی نظرات دانشجویان از محیط یادگیری کلاس درس تأثیر ندارد
- رشته‌ی تحصیلی در بررسی نظرات دانشجویان از محیط یادگیری کلاس درس تأثیر ندارد
- سال تحصیلی در بررسی نظرات دانشجویان از محیط یادگیری کلاس درس تأثیر ندارد

سوالات اصلی پژوهش

۱. نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود محیط یادگیری کلاس‌های زبان انگلیسی چگونه است؟
۲. نظرات دانشجویان نسبت به وضع مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های زبان انگلیسی چگونه است؟
۳. آیا به نظر دانشجویان بین وضع موجود و مطلوب فاصله و تفاوت معناداری وجود دارد؟

سوالات فرعی پژوهش :

- از نظر دانشجویان بعد رابطه فردی مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟
- _ از نظر دانشجویان بعد نوآوری مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟
- _ از نظر دانشجویان بعد همبستگی مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟
- _ از نظر دانشجویان بعد وظیفه مداری مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟
- _ از نظر دانشجویان بعد همکاری مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟
- _ از نظر دانشجویان بعد توجه به ویژگیهای فردی مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟
- _ از نظر دانشجویان بعد برابری مربوط به محیط یادگیری کلاسهای درس زبان عمومی در وضعیت مطلوب است یا نامطلوب؟

تعاریف مفهومی و عملیاتی

تعاریف مفهومی

رابطه فردی : فرصت تعامل دو طرفه که در یک طرف پیام دهنده و در طرف دیگر گیرنده پیام وجود دارد.

نوآوری : نوآوری به معنی خلاقیت عینیت یافته یعنی به مرحله اجرا درآمدن اندیشه های نو.

همبستگی : زمانی که بین دو یا چند عامل رابطه به گونه ای موجود باشد که تغییر در یک متغیر، متغیر دیگری را تغییر دهد بین آن دو متغیر **همبستگی** بوجود می آید .

وظیفه مداری : میزانی از فعالیت های مشخص و واضح و استاندارد شده .

همکاری : کاری که افراد به منظور تأمین نیازها و اهداف مشترک اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با یکدیگر به صورت توافقی انجام میدهند.

توجه به ویژگیهای فردی : توجه به خصوصیاتی که باعث تمایز افراد از یکدیگر می شود.

برابری : رفع هر گونه تبعیض و هم سطح قرار گرفتن افراد به منزله یکپارچگی .

تعاریف عملیاتی^۱

رابطه فردی : فرصتهایی را نشان می دهد که دانشجویان با اساتید خود در تعامل قرار می گیرند

و میزان توجه اساتید به دانشجویان را اندازه گیری می کند. (سوالات ۱۱ الی ۷ پرسشنامه) درگیر شدن در فعالیت های کلاسی بیانگر میزان مشارکت دانشجویان در کلاس است.

---

^۱تعاریف عملیاتی در پژوهش طبق نظر موس و فریزر تنظیم شده است.

نوآوری : نشان می‌دهد که اساتید تا چه اندازه از فعالیت‌های جدید و غیرمتداول یا شیوه‌های جدید آموزشی استفاده می‌کند و همچنین میزانی که استاد به فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی، فنون آموزشی و تکالیف جدید توجه می‌کند. (سوالات ۸الی ۱۴ پرسشنامه)

همبستگی : میزانی که دانشجویان همدیگر را می‌شناسند، به یکدیگر کمک می‌کنند و رفتار دوستانه‌ای با یکدیگر دارند. (سوالات ۱۵الی ۲۰ پرسشنامه)

وظیفه مداری : ساختار و سازمان فعالیت‌های کلاس درس را مشخص می‌کند و میزانی که فعالیت‌های کلاسی واضح و نظام‌مند است. (سوالات ۲۱الی ۲۷ پرسشنامه)

همکاری : نشان می‌دهد که دانشجویان تا چه اندازه به جای رقابت‌جویی در فعالیت‌های آموزشی با یکدیگر همکاری می‌کنند. (سوالات ۲۸الی ۳۴ پرسشنامه)

توجه به ویژگی های فردی : نشان می‌دهد که دانشجویان تا چه اندازه مجاز به تصمیم‌گیری فردی هستند و می‌توانند انجام تکالیف و کار محوله را با آهنگ و سرعت خود تعیین کنند و بر اساس توانایی‌ها، علایق و میزان کارکردشان با آنان به گونه‌ی متفاوتی رفتار می‌شود. (سوالات ۳۵الی ۴۱ پرسشنامه)

برابری : بیانگر این نکته است که اساتید تا چه اندازه با فراگیرندگان برخورد یکسانی دارند. (سوالات ۴۲الی ۴۸ پرسشنامه)

فصل دوم

ادبیات (مبانی نظری) و

پیشینه تحقیقاتی

الف : ادبیات و مفاهیم نظری

- یادگیری (مفاهیم)

اهمیت و ارزش یادگیری در نزد آدمی هنگامی نمایان می شود که ما را از تمام آنچه آموخته ایم محروم سازند . در این صورت با آن که از نظر فیزیولوژیکی فردی بالغ و طبیعی خواهیم بود اما از نظر مسائل روانی به دوره های کودکی بازگشت خواهیم کرد . در این حالت تمام احتیاجات فیزیولوژیک ما مثل گرسنگی و تشنگی باقی خواهد ماند ، ولی طرق ارضای این نیازها را نخواهیم دانست و در واقع در زندگی عاجز خواهیم بود . علاوه بر این بیشتر انگیزه ها ، امیال ، ادراکات ، احساسات و شخصیت آدمی در اثر یادگیری شکل می گیرد. از ابتدایی ترین موجودات یعنی تک سلولها گرفته تا برترین آنها یعنی انسان همگی در اثر یادگیری ، رشد و تکامل می یابند. (محمد قشلاقی ، ۱۳۷۱:ص ۲) ننن

اکثر نظریه پردازان یادگیری ، فرایند یادگیری را واسطه رفتار می دانند . برای آنان یادگیری چیزی است که در نتیجه تجارب معین صورت می پذیرد و پیش از تغییر رفتار رخ می دهد . در چنین

تعریفی، یادگیری یک متغیر رابط یا میانین^۱ تلقی می شود. متغیر رابط یک فرایند فرضی است که فرض می شود بین محرک ها و پاسخ های مشاهده شده اتفاق می افتد.

بنا به تعریف کیمبل^۲ (۱۹۶۱)، یادگیری از تمرین یا کوشش تقویت شده به دست می آید. به سخن دیگر، تنها رفتار تقویت شده آموخته می شود. در این باره اختلاف نظر های زیادی در میان نظریه پردازان یادگیری وجود دارد. نظریه پردازان نه تنها درباره ماهیت تقویت بلکه بر سر اینکه تقویت برای یادگیری ضرورت دارد یا نه اختلاف نظر دارند. می توان تعریف کیمبل از یادگیری را به گونه ای تغییر داد که نسبت به مفهوم تقویت بی طرف باشد و لذا بیشتر مورد پذیرش قرار گیرد: یادگیری ایجاد تغییر نسبتا پایدار در رفتار یا توان رفتاری است که از تجربه ناشی می شود و نمی توان آن را به حالتهای موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری، خستگی یا داروها ایجاد می شود نسبت داد.

هیلگارد و باور^۳ (۱۹۷۵) عقیده دارد یادگیری تغییرات نسبتا پایدار در رفتار بالقوه است که حادث از رشد نباشد. گلسر^۴ (۱۹۶۵) عقیده دارد که در یک نظام آموزشی موفق برای دانش آموزان امکان تفکر، کشف معنی و تعیین کاربرد از مطالب آموخته شده فراهم می آید. در کل می توان گفت یادگیری تغییرات نسبتا پایدار در رفتار است که از تجربه ناشی می شود و به حالتهای موقتی بدن مربوط نمی باشد.

- نظریه های یادگیری

معلمان پیرو نظریه گشتالت^۵ بر مطالب معنی دار و درک امور تأکید می ورزند. به نظر ایشان اجزا باید به کل پیوند بخورند تا برای یادگیرنده معنی دار باشند. کلاس درس مبتنی بر نظریه گشتالت را می توان به صورت یک رابطه متقابل دادوستد بین معلمان و شاگردان توصیف کرد. معلم به دانش آموزان کمک می کند تا روابط میان امور را درک کنند و تجاربشان را در الگوهای معنی دار

¹ Intervening variable

² Campbell

³ Hilgard & Bower

⁴ Glasser

⁵ Gestalt

سازمان دهند. طرح‌ریزی یک تجربه یادگیری براساس نظریه گشتالت شامل آغاز کردن با چیزی آشنا و گام به گام جلو رفتن است به گونه‌ای که هر گام بر گام‌های قبلی استوار باشند. طبق این نظریه تمام جنبه‌های یادگیری به واحدهای معنی‌دار تقسیم می‌شوند و این واحدها نیز به یک مفهوم یا تجربه کلی وابسته‌اند. (همان منبع ، ۱۳۸۵ : ص ۵۱۴)

از سوی دیگر طبق نظر پیازنه تجارب آموزشی باید پیرامون ساخت‌شناختی یادگیرنده بنا نهاده شوند. کودکان همسال و هم‌فرهنگ معمولاً دارای ساخت‌های شناختی مشابهی هستند. اما گاه ممکن است ساخت‌های شناختی آنها کاملاً متفاوت باشد و لذا کودکان به مواد یادگیری متفاوتی نیاز داشته باشند. از یک سو مواد آموزشی غیرقابل جذب به ساخت‌شناختی کودک ، برای او معنی‌دار نیستند ، از سوی دیگر اگر مواد آموزشی به طور کامل قابل جذب باشند هیچگونه یادگیری اتفاق نمی‌افتد. پس برای اینکه یادگیری صورت گیرد مواد آموزشی باید برای یادگیرنده تا اندازه‌ای آشنا و تا حدودی نا آشنا باشند. آن قسمت از مواد که آشنا یا شناخته شده است جذب ساخت‌شناختی می‌شود. و آن قسمت که ناشناخته است موجب تغییرات جزئی در ساخت‌شناختی کودک خواهد شد. به این نوع تغییر تطابق یا انطباق گفته می‌شود که می‌توان آنرا معادل یادگیری دانست.

مانند گشتالتی‌ها تولمن نیز پیشنهاد می‌کند که دانش‌آموز از دیدگاه‌های مختلف با یک موضوع آشنا شود. این فرآیند به دانش آموز کمک خواهد کرد تا یک نقشه شناختی در او ایجاد شود که در پاسخ دادن به سوال‌هایی که درباره موضوع به خصوص و سایر موضوع‌های مربوط به آن طرح می‌شود از آن استفاده نماید.

طبق نظر پاولوف می‌توان بگوییم هر زمان که یک رویداد خنثی با یک رویداد معنی‌دار همراه می‌گردد شرطی شدن کلاسیک اتفاق می‌افتد. مثلاً هنگامی که بوی عطر مصرفی معلم مورد علاقه ما بعدها در جایی به مشام ما می‌خورد خاطرات خوبی را درباره مدرسه در ما زنده می‌کند و اگر تجارب کلاس درس به اندازه کافی منفی باشند دانش آموزان برای تمام عمر نسبت به آموزش و پرورش احساس انزجار می‌کنند. (السون ، ۱۳۸۵ : ص ۵۱۸)

نظریه بندورا در آموزش و پرورش موارد استفاده زیادی دارد. ممکن است به یاد بیاورید که بندورا معتقد است هر چیزی که با تجربه کردن قابل یادگیری باشد با مشاهده کردن نیز یاد گرفته می‌شود.

بندورا همچنین معتقد است که الگوها یا سرمشق‌هایی که مورد احترام، لایق، والا مقام یا پر قدرت باشند در ایجاد یادگیری موثرند. بنابراین در اکثر موارد معلمان می‌توانند الگوهای کاملاً با نفوذی برای شاگردان خود باشند.

از نظر هب^۱ دو نوع یادگیری وجود دارد. نوع اول شامل تشکیل تدریجی مجتمع‌های سلولی و زنجیره‌های مرحله‌ای در طول دوران طفولیت و اوایل کودکی است. این یادگیری اولیه موجب می‌شود که اشیا و رویدادهای محیطی بازنمایی عصب- فیزیولوژیکی (نوروفیزیولوژیکی) داشته باشند. در ضمن این یادگیری اولیه بسیار مهم است که کودکان یک محیط غنی مشتمل بر انواع نورها، صداها، بافت‌ها، اشیاء و از این قبیل را تجربه کنند. هرچه محیط پیچیده‌تر باشد تجارب بیشتر در سطح عصب شناختی بازنمایی می‌شوند. طبق نظر هب نوع دوم یادگیری بیشتر با اصول گشتالتی تبیین پذیر است تا با اصول تداعی‌گرایی. پس از آنکه در آغاز دوره زندگی مجتمع‌های سلولی و زنجیره‌ای مرحله‌ای ایجاد شدند، یادگیری بعدی نوعاً شامل مرتب شدن آنهاست. به سخن دیگر پس از آنکه واحدهای اصلی یادگیری ایجاد شدند به راه‌های تقریباً بیشمار قابل با هم ترکیب شدن هستند. بنابراین یادگیری بعدی ادراکی سریع و بینشی است. (همان منبع، ۱۳۸۵: ص ۵۲۱)

در کل باید از نظریه‌های یادگیری اینگونه نتیجه‌گیری نمود که نظریه‌ها غالباً بر سر اینکه چه چیزی یادگیری را تشکیل می‌دهد اختلاف دارند و بر جنبه‌های مختلف یادگیری و عملکرد تاکید می‌کنند. اما همه آنها بر اینکه فرایند آموزش بر یادگیری تاثیر گذار است نقطه مشترکی دارند. در واقع آنها یادگیری را متأثر از مواد آموزشی، کلاس درس، اهداف آموزشی و مطالب معنی دار می‌دانند و این تاثیر را بسیار مهم می‌دانند.

محیط یادگیری

---

^۱ hebb

اصطلاح محیط یادگیری معانی گوناگونی دارد. محیط یادگیری به عنوان یکی از عوامل فرایند یادگیری مورد استفاده قرار گرفته است (تینجالا^۱، ۱۹۹۹ به نقل از واکر، ۲۰۰۴) و حتی به فضای مجازی اینترنت و کامپیوتر که در کار یادگیری مؤثر است نیز اطلاق می‌شود (فالکرث^۲، ۲۰۰۳؛ گیبز^۳، ۱۹۹۹ به نقل از واکر، ۲۰۰۴)، محیط یادگیری در ارتباط با کلاس درس، می‌تواند به معنای ”آدرک مشترک فراگیرندگان و گاه معلمان از محیط“ باشد (فریزر، ۱۹۸۶ ص. ۱). به طور کلی محیط کلاس درس دارای دو جنبه است: محیط فیزیکی و محیط انسانی. منظور از محیط فیزیکی، موقعیت مادی کلاس مانند تجهیزات، نور و چیدمان اشیاء در کلاس است. محیط انسانی در آن کلاس و تعامل میان این دو است. بنابراین محیط انسانی در متداول‌ترین معنای آن به محیط روانشناختی - اجتماعی کلاس درس اشاره می‌کند (هندرسون، فیشر و فریزر، ۲۰۰۰). این جنبه از محیط، صحنه‌ای است که معلم به عنوان تسهیل‌کننده، نقشی مهم در هدایت فراگیرندگان برای یادگیری به عهده دارد. پژوهشگران نیز برای بررسی و تحقیق این جنبه از محیط، کلاس درس را مورد توجه قرار می‌دهند. در این محیط، یادگیرندگان و معلمان در تعامل با یکدیگر قرار می‌گیرند و با استفاده از ابزارهای متنوع و منابع اطلاعاتی به انجام فعالیت‌های یادگیری می‌پردازند. ماهیت محیط کلاس درس و تعاملات اجتماعی - روانشناختی می‌تواند در چگونگی یادگیری فراگیرندگان و دستیابی آنان به اهداف آموزشی تفاوت چشمگیری ایجاد کند (مک‌رابی^۴، راث^۵ و لوکاس^۶، ۱۹۹۷). مروری هرچند اجمالی بر متون روانشناسی آموزشی نشان‌دهنده‌ی توجهی فزاینده به محیط یادگیری است. این توجه، اهداف گوناگونی دارد و گاه از پیشرفت تحصیلی فراتر می‌رود و برای نمونه به مدیریت رفتارهای نامطلوب، مدیریت کلاس درس بر حسب نظم و مقررات، انگیزش دانش‌آموزان، شیوه‌های آموزشی، چیدمان فیزیکی میز و صندلی و حتی رنگ آمیزی کلاس درس معطوف می‌شود (چسبرو^۷ و مک-

---

¹ Tynjala

² Fulkerth

³ Fulkerth

⁴ McRobbie

⁵ Roth

⁶ Lucus

⁷ Chesebro

کراسکی^۱؛ ۲۰۰۲؛ سلوین^۲، ۲۰۰۰؛ سنومن و بیهلر^۳، ۲۰۰۳؛ ولفالک^۴، ۲۰۰۱، نقل از اسکات، ۲۰۰۴). اوونز (۲۰۰۱) در کتاب رفتار سازمانی در محیط‌های آموزشی به واژه‌هایی هم معنا با محیط اشاره می‌کند که در این میان می‌توان اصطلاحاتی مانند جو، صفات، شخصیت و فضا را نام برد. موس اصطلاح «جو سازمانی» و «شخصیت محیط» را به کار می‌برد. هر مطالعه‌ای در باب محیط‌های آموزشی باید محیط روانشناسی - اجتماعی را به عنوان عامل تعیین‌کننده‌ی یادگیری مورد توجه قرار دهد.

نظریه های مربوط به محیط یادگیری

نظرات و دیدگاه های فراگیرندگان و معلمان و اهمیت پژوهش در باره‌ی آن

سه دهه پیش از این کومبز (۱۹۸۲) بر قلمرو عاطفی به عنوان مولفه‌ای حیاتی در فرایند آموزش تأکید می‌ورزد. او بر این باور است که نمی‌توان به آموزش صحیح دست یافت مگر این که هر دو قلمرو شناختی و عاطفی مورد توجه قرار گیرد؛ زیرا قلمرو عاطفی با نگرش، احساسات و عواطف فراگیرندگان مرتبط است. از نظر بلوم (۱۹۸۳) انگیزش فراگیرندگان برای یادگیری مفاهیم جدید، یک ویژگی عاطفی است. سایزر (۱۹۹۲) معتقد است که اهداف آموزشی باید متناسب با تنوع فراگیرندگان تنوع یابد و یادگیری باید تا حد امکان فردی شود. یک نسل پیش از آن باکستون (۱۹۷۳) پیشنهاد می‌کند که نظام آموزشی برای تطابق با فراگیرندگان دگرگون شود. یکی از نتایج مهمی که با شناخت از دیدگاه فراگیرندگان حاصل می‌شود این است که می‌توان به این وسیله میان فراگیرنده - مدرسه سازگاری ایجاد کرد (دان، ۱۹۸۸؛ ایکلز^۵، میدگلی^۶، ویگفیلد^۷ و دیگران، ۱۹۹۳؛ فریزر و فیشر، ۱۹۸۳). دارلینگ - هامند^۸ (۱۹۹۶) تأکید می‌کند که شغل معلمی کاری بس پیچیده است که نمی‌توان بدون

¹ McCroskey

² Slavin

³ Biehler

⁴ Woolfolk

⁵ Eccles

⁶ Midgley

⁷ Wigfield

⁸ Darling- Hammond

آگاهی از تفکر و دیدگاه فراگیرندگان از یادگیری از عهده‌ی آن برآمد. این نظریه‌ها به اهمیت آگاهی یافتن از ادراک فراگیرندگان چه به لحاظ اجتماعی و چه از نظر آموزشی تأکید می‌کند. بارل^۱ (۱۹۹۵) معتقد است برای دستیابی به آموزش اثربخش باید مسئولیت یادگیری به عهده‌ی خود فراگیرندگان باشد و ضرورتاً باید فرآیند یادگیری را خود هدایت کنند. بین^۲ (۱۹۹۳) که برنامه‌ی درسی را مورد توجه قرار می‌دهد اعتقاد دارد که نقطه‌ی شروع برای تدوین برنامه‌ی درسی گنجاندن مفاهیم روزآمد، صحیح و مرتبط است... که همه‌ی این‌ها خود می‌تواند با آگاهی از فراگیرندگان مشخص شود. شاید علت بی‌توجهی در تدوین برنامه‌ی درسی این باشد که ما به راستی نمی‌دانیم دیدگاه فراگیرندگان درباره آموزش چیست. فرض برنامه‌ریزان درسی این است که دیدگاه‌های فراگیرندگان همانند دیدگاه خود آنان است. پس جای شگفتی نیست اگر فراگیرندگان در باره‌ی آنچه در محیط آموزشی برای آنان روی می‌دهد احساس از خود بیگانگی و ناتوانی کنند (اوئرلمانز^۳ و جنکینز^۴، ۱۹۹۸).

محیط یادگیری تنها یک سازه^۵ نیست بلکه تعاملاتی که در کلاس درس میان فراگیرنده و معلم روی می‌دهد در تجدید ساخت آن مؤثر است. در چارچوب همین محیط است که بنیاد یادگیری پی افکنده می‌شود. بنابراین می‌توان گفت یادگیری ثمره‌ی آموزش نیست (آلگرن^۶، ۲۰۰۲) به نقل از نواسمیت، (۲۰۰۳)، بلکه به اعتقاد ونگلیسکی^۷ (۲۰۰۲) «محصول تعامل میان شاگرد و معلم است و طرفین هر دو در این تعامل سهم دارند» (ص.۷).

پژوهشگران آموزشی در بسیاری از تحقیقات خود خاطر نشان کردند که فراگیرندگان دانش خود را فعالانه بر اساس دانش پیشین خود سازمان می‌دهند (دویت^۸ و تریگاست^۹، ۱۹۹۵). پیازه (۱۹۲۹) در شمار نخستین افرادی بود که نظریه بالا را ارائه داد به این معنا که یادگیری بر اساس دانسته‌های

---

¹ Barrel

² Beane

³ Oerlemans

⁴ Jenkins

⁵ construct

⁶ Ahlgren

⁷ Wenglinsky

⁸ Duit

⁹ Treagust

پیشین افراد و بر اساس تجربیات فردی آنان روی می دهد. این واقعیت که فراگیرندگان خود معنی یک ایده، مفهوم و واقعیت را می سازند در حال حاضر به ساختارگرایی تعبیر می شود. ساختارگرایان بر این عقیده اند که یادگیری در خلاء روی نمی دهد بلکه در بطن آن محیط اجتماعی نهفته است که فرد در آن نقش مشارکت کننده را به عهده دارد (دویت و تریگاست، ۱۹۹۵؛ وادزورث^۱، ۱۹۹۶). بدیهی است که معنای ساختارگرایی از تعریف ارائه شده فراتر می رود اما تشخیص این تعامل میان فراگیرنده با محیط و اطلاعاتی که آموخته می شود در فهمیدن مفهوم ادراک فراگیرندگان دارای اهمیتی حیاتی است دویت و تریگاست (۱۹۹۵) آن را به خوبی چنین بیان کرده اند:

اگر معلم برای فراگیرندگان سؤالی را مطرح کنند، فراگیرندگان آن سؤال را بر اساس دیدگاه‌ها و مفاهیم ذهنی خود درک می کنند. اگر این دیدگاه‌ها و مفاهیم با معلم متفاوت باشد، که به طور غیر معمول هم ممکن است چنین امری اتفاق بیافتد، آنگاه فراگیرنده سؤال را با برداشتی متفاوت درک خواهد کرد. معلم نیز به نوبه‌ی خود پاسخ فراگیرنده را بر اساس دیدگاه‌های خود تعبیر خواهد کرد. حلقه‌ی پایان‌ناپذیر سوء تفاهمات می تواند در چنین موقعیت‌های ارتباطی صورت پذیرد و این رویدادها غالباً در یادگیری - یاددهی امری متداول است. (ص. ۴۹)

لورزباخ^۲ و تابین^۳ (۱۹۹۷) معتقدند که دانش پیشین به اطلاعاتی که از طریق حس ادراک شده است، معنا و مفهوم می بخشد. برای نمونه، ممکن است فراگیرنده‌ای احساس کند معلم او را دوست ندارد و در واقع احساس معلم نسبت به این فرد این گونه نیز نباشد، اما این احساس برای فراگیرنده کاملاً واقعی و صحیح به نظر می آید. ادراک فراگیرنده مانند یک صافی عمل می کند که فرآیند یادگیری از طریق آن محدود یا بالعکس تسهیل می شود. یادگیری از طریق حس و پردازش آن به ادراک و در متن محیطی روی می دهد که فراگیرنده به عنوان عضوی از آن به شمار می آید. همین موضوع ادراک فراگیرنده را در فرایند یادگیری از ارزش و اهمیت قابل توجهی برخوردار می سازد.

---

¹ Wadsworth

² Lorschach

³ Tobin

یکی از اهداف این پژوهش برجسته کردن یکی از مؤلفه‌های یادگیری - یاددهی اثربخش بوده است: نظرات و دیدگاه‌های فراگیرندگان و معلمان. اطلاع از نظرات فراگیرندگان داده‌های بی‌همتایی را در اختیار معلمان و مسئولین آموزشی قرار می‌دهد تا بتوانند رویکردهای آموزشی را اصلاح و تعدیل نمایند. بیشترین کار پژوهشی در زمینه‌ی دستیابی به این نظرات در غرب و برخی کشورهای آسیایی در دهه‌ی اخیر انجام شده است. توجه به دیدگاه فراگیرندگان از تجارب آموزشی گامی در راستای بهبود فرآیند یادگیری است. نظرات و دیدگاه‌های فراگیرندگان در میان سایر عوامل مؤلفه‌هایی بسیار مهمی هستند که در تعامل با یاددهی - یادگیری محیط یادگیری کلاس درس را به وجود می‌آورد. معلمان با آگاهی و به رسمیت شناختن ادراک فراگیرندگان که در واقع بازتابی از دیدگاه آنان از محیط است در صدد برمی‌آیند با اتخاذ استراتژی‌های آموزشی کارآمد محیطی را فراهم آورند که سبب یادگیری بهتر شود. نظرات فراگیرندگان و معلمان با ابزارهای مختلفی مانند پرسشنامه و مصاحبه اندازه‌گیری می‌شود. براساس گویه‌های مندرج در این پرسشنامه‌ها از آنان خواسته می‌شود که عقیده و نظرات خود را در باره‌ی مؤلفه‌ی مورد نظر نمره‌گذاری کنند روش جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق نیز مبتنی بر پرسشنامه بوده است تا بتوان یافته‌های به دست آمده از نمونه را به جمعیت مورد نظر تعمیم داد.

پیشینه تحقیقاتی

آقای غلام رضا شاه مرادی ۱۳۷۹ به بررسی جو سازمانی از دیدگاه معلمان مدارس زنجانرود پرداخته و در این مطالعه این نتیجه حاصل شد که در جو سازمانی باز میزان مشارکت معلمان و اولیای دانش‌آموزان افزایش یافته و روابط میان معلمان و همکاران در محیط مدرسه و خارج از آن افزایش یافته و رغبت بیشتری در زمینه گذراندن اوقات فراغت با همدیگر از خود نشان می‌دهند از سوی دیگر در جو سازمانی بسته دانش‌آموزان احساس بیگانگی بیشتری نسبت به مدرسه از خود

نشان می دهند در این بررسی رابطه بین جو سازمانی بازو میزان موفقیت دانش آموزان بدست نیامده است .

آقای کورش کوهیان افضل از دانشگاه چهارمحال و بختیاری 1382 به بررسی تطبیقی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مدارس متوسطه دولتی و غیر انتفاعی شهر کرد از دیدگاه اولیاء پرداخته است . سوال اصلی این پژوهش بررسی راهکارهای مناسب برای پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه شهر کرد از دیدگاه اولیاء می باشد در پاسخ به این پرسش فرضیه های تحقیق با در نظر گرفتن عوامل آموزشی، خانوادگی و فردی، فرهنگی اجتماعی و اقتصادی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تنظیم و مورد آزمون قرار گرفت. روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی بوده است نتایج پژوهش نشان می دهد که از نظر اولیاء آشنایی دبیران با روشهای نوین تدریس و استفاده از وسایل کمک آموزشی و داشتن امید و آینده روشن و اداره کلاس با روشهای مناسب و اخلاق خوب و وجود دوستان خوب در گروه هم سن و وجود جو سالم در کلاس و شرکت فعال دانش آموزان در امر یادگیری و هماهنگی برنامه درسی و اهداف آنها با نیازهای جامعه و اهداف آموزش و پرورش و صبر و حوصله و ظرفیت انتقادپذیری دانش آموزان و جو خانوادگی خوب و مناسب را موثرتر دانسته اند همچنین ... و والدین دارای فوق دیپلم نیز تاثیر عوامل خانوادگی را بیشتر دانسته اند و والدین دارای دیپلم تاثیر عوامل اقتصادی را بیشتر دانسته اند .

خانم زینب بصیر نژاد از دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد ۱۳۸۲ در تحقیق خود مدرسه مطلوب نوجوانان را مورد بررسی قرار داد . این پروژه تحقیقی است، در شناساندن ساختمان مدارس و تاثیر آن در یادگیری و راه یابی به اصول مبانی طراحی معماری فضای مدرسه (در مقطع راهنمایی) است و از چگونگی شکل گیری ویژگی های عاطفی و رفتاری نوجوانان و تاثیر مدرسه در این شکل گیری به عنوان مهمترین و تنها نهاد مسئول تربیت عمومی، سخن می گوید. تاکید این تحقیق بررسی تاثیر مدرسه بر نوجوانان از نقطه نظر محیط فیزیکی است و جهات دیگر اثرگذار مورد بررسی قرار نگرفته اند.

آقای جلوه امامی قره حاجلو ۱۳۸۲ به بررسی عوامل عمده موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان قائم شهر در درس زبان انگلیسی از دیدگاه دبیران و دانش آموزان در

سال تحصیلی ۸۱ - ۸۲ می‌باشد کلیه دبیران زبان شهرستان قائم شهر به تعداد ۹۹ نفر و کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه این شهر به تعداد ۸۴۶۰ نفر، جامعه آماری این تحقیق در نظر گرفته شدند که به علت کوچکی حجم جامعه آماری دبیران، کلیه افراد آن به عنوان نمونه انتخاب شدند. تعداد ۳۶۸ نفر از دانش آموزان نیز با استفاده از جدول مورگان و با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به عنوان حجم نمونه انتخاب گردیدند. در این تحقیق برای گردآوری اطلاعات از منابع کتابخانه‌ای، پرسشنامه و نیز سایت اینترنتی اریک استفاده شده است. پرسشنامه این تحقیق شامل ۳۰ موال پنج گزینه‌ای براساس مقیاس لیکرت می‌باشد ۹/۷۲ درصد دبیران و ۵۴ درصد دانش آموزان معتقدند که اطلاعات قبلی دانش آموزان در مورد ساختار زبانهای انگلیسی و فارسی، ۲۲/۵۳ درصد دبیران و ۹/۶۰ درصد دانش آموزان عقیده دارند که روش تدریس معلم و همچنین ۵/۷۲ درصد دبیران و ۶۵/۷۳ درصد دانش آموزان معتقدند که انگیزه دانش آموزان در یادگیری زبان انگلیسی تاثیر زیادی بر میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در این درس دارد، در حالیکه تاثیر محتوای کتابهای درسی زبان انگلیسی و نیز تاثیر کاربرد و اهمیت زبان انگلیسی در محیط خارج از مدرسه را بر میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس زبان انگلیسی، متوسط ارزیابی کرده‌اند. همچنین مقایسه دیدگاههای دبیران و دانش آموزان نشان می‌دهد که به غیر از عامل انگیزه، در مورد سایر عوامل بین نظرات آنها رابطه معنی داری وجود دارد

فصل سوم

روش اجرای تحقیق

روش تحقیق

این تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی است و از روش ترکیبی سود جستته است. زیرا علاوه بر این که توصیفی از جنبه‌هایی از محیط یادگیری کلاس درس بر اساس نظرات دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب ارائه می‌شود با استفاده از ابزارهای آمار استنباطی این داده‌ها تجزیه و تحلیل شده است. این تحقیق از نظر نوع هدف کاربردی است، از نظر جمع‌آوری اطلاعات میدانی است، از نظر طراحی فرضیه‌ها زمینه‌یابی است، در نهایت روش به کار رفته ترکیبی است.

جامعه‌ی آماری

جامعه‌ی آماری این تحقیق تمام دانشجویان سال ۱۳۸۹_۱۳۸۸ رشته‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی واحد تهران مرکز، مجتمع ولی عصر (ع) بوده است که درس زبان عمومی را انتخاب کرده‌اند و در حال گذراندن این درس بوده‌اند. جمعیت کل این دانشجویان ۵۱۰ نفر می‌باشد.^۱

روش نمونه‌گیری و اندازه‌ی نمونه

---

^۱ لازم به توضیح است که پرسشنامه بر طبق نظریه طراح آن پس از ۱۰ جلسه گذشته از آغاز سال تحصیلی توزیع شده است

روش نمونه‌گیری برای این طرح به روش تصادفی بوده است. به این صورت که از بین ۱۴ کلاس و تعداد ۵۱۰ دانشجو ۲۲۰ نفر طبق جدول مورگان تعیین سپس به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند و پرسشنامه بین آنها پخش شد.

ابزار اندازه‌گیری و روش جمع‌آوری داده‌ها

روش جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌ی محیط کلاس درس مدارس عالی و دانشگاه بوده است. این پرسشنامه، نخستین بار در سال ۱۹۸۶ برای استفاده در محیط یادگیری کلاس‌های مقاطع تحصیلی متوسطه و دانشگاه طراحی شد (فریزر، تریگاست و دنیس، ۱۹۸۶؛ فریزر، تریگاست، ویلیامسون و تابین، ۱۹۸۷). چهار نسخه طراحی شده از این پرسشنامه عبارتند از: نسخه‌های محیط موجود و مطلوب برای دانشجویان و نسخه‌های محیط موجود و مطلوب برای اساتید. هر کدام از این نسخه‌ها دارای هفت مؤلفه و هر مؤلفه دارای هفت گویه بود و تعداد گویه‌های کل پرسشنامه ۴۹ جمله بود. هر یک از پرسشنامه‌ها از نظر مفهومی مشابه ولی از ترکیب واژگانی متفاوت بود. در نسخه‌های محیط مطلوب از پاسخ‌دهندگان درخواست می‌شد که محیط مورد نظر و مطلوب خود را توصیف کنند حال آن که در نسخه‌ی محیط موجود، محیط کنونی مورد ارزیابی قرار می‌گرفت و از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شد که نظرات خود را بر اساس تجربه‌ی فعلی و کنونی خود از محیط یادگیری بیان کنند.

هفت مؤلفه‌ی پرسشنامه‌ی اصلی محیط کلاس درس مدارس عالی و دانشگاه عبارتند از رابطه‌ی فردی، نوآوری، همبستگی میان دانشجویان، وظیفه‌مداری، رضایت، توجه به ویژگی‌های فردی، مشارکت (درگیری در فعالیت‌های کلاسی). در برابر هر یک از گویه‌ها در پرسشنامه‌ی اصلی، پاسخ‌ها به صورت گزینه‌های کاملاً موافقم، موافقم، مخالفم و کاملاً مخالفم وجود دارد. برخی از جملات در حالت معکوس قرار دارد و امتیازدهی نیز برای این سؤالات معکوس است.

پایایی پرسشنامه‌ی محیط کلاس درس مدارس عالی و دانشگاه

پایایی پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش ، در جدول شماره ۱-۳ ارائه شده است. این ارقام نشان می‌دهد مؤلفه‌ها از پایایی قابل قبول و لازم برای استفاده در پژوهش برخوردارند. محاسبه پایایی پس از اجرای مقدماتی پرسشنامه در جامعه آماری به تعداد ۳۰ نفر انجام شده است .

جدول ۱-۳: پایایی (آلفای کرونباخ) پرسشنامه‌ی محیط کلاس

مدارس عالی و دانشگاه استفاده شده در این پژوهش

پایایی (آلفای کرونباخ) پرسشنامه‌ی محیط کلاس مدارس عالی و دانشگاه استفاده شده در این مطالعه		
مؤلفه	دانشجو	
	موجود	مطلوب
رابطه‌ی فردی	۰/۸۱	۰/۶۰
نوآوری	۰/۶۶	۰/۶۰
همبستگی میان دانشجویان	۰/۷۶	۰/۵۷
وظیفه‌مداری	۰/۶۵	۰/۷۳
همکاری	۰/۷۷	۰/۸۷
توجه به ویژگی‌های فردی	۰/۷۴	۰/۶۹

۰/۸۴	۰/۸۸	برابری
------	------	--------

روایی تشخیصی پرسشنامه محیط کلاس درس مدارس عالی و دانشگاه

در این تحقیق نیز واحد تحلیل دانشجو است. فریزر، تریگاست و دنیس (۱۹۸۶) اذعان دارند که با وجود برخی همپوشانی‌ها، چون مؤلفه‌ها از نظر مفهومی تمایز کافی دارند می‌توان این ابزار را از نظر روایی تشخیصی قابل پذیرش دانست. با وجود این پرسشنامه توسط اساتید راهنما و مشاور مورد سنجش روایی (اعتبار) قرار گرفته است.

چگونگی توزیع پرسشنامه‌ی محیط کلاس در کلاس‌های مورد مطالعه در دانشگاه روان

شناسی و علوم تربیتی دانشگاه آزاد تهران مرکز

پرسشنامه محیط موجود و مطلوب همزمان با هم در هفته‌ی دهم نیمسال دوم تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در میان نمونه‌ای به حجم ۲۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی که در حال گذراندن درس زبان عمومی می‌باشند توزیع شد. این دانشجویان در مقطع کارشناسی و در دوره‌ی روزانه دانشگاه مشغول به تحصیل بوده‌اند. پرسشنامه در هفته‌ی دهم و زمانی توزیع شد که دانشجویان و اساتید از کلاس‌های خود تجربه‌ی کافی داشتند و دلیل انتخاب این مقطع زمانی این امر بود که تنها پس از مدت کافی حضور و فعالیت در محیط کلاس این فرصت برای دانشجویان فراهم می‌شود تا بتوانند با اساتید خود پیوند عاطفی برقرار کنند و از محیط خود درک صحیحی به دست آورند (فریزر، ۱۹۹۸). نسخه‌ی وضعیت کنونی و مطلوب دانشجویان در ضمیمه آورده شده است.

پرسشنامه‌هایی که از سوی دانشجویان به دلیل نبود انگیزه یا هر دلیل ممکن دیگری تکمیل نشده بود، حذف شدند.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای توصیف داده‌ها از آمارهای توصیفی مانند جدول توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از آزمون **paired t-test** (آزمون t دو متغیره)، استفاده شده است که سطح معنی‌داری در آزمون‌ها $P = 0/05$ در نظر گرفته شده است.

ملاحظات اخلاقی

با توجه به این که در پرسشنامه مقرر گردیده بود که دانشجویان از ذکر نام و نام خانوادگی خود خودداری کنند، در ارائه‌ی نتایج نیز همین ملاحظه مدنظر قرار گرفته است.

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل

داده ها

نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس

در این قسمت نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس در ۷ مؤلفه ی رابطه ی فردی، نوآوری، همبستگی میان دانشجویان، وظیفه‌مداری، همکاری، توجه به ویژگی‌های فردی، و برابری ارائه می‌شود و نتایج به دست آمده در هر مؤلفه در وضعیت موجود و مطلوب با یکدیگر مقایسه می‌شود. در این فصل ابتدا توصیف آماری داده ها و سپس تحلیل استنباط آماری داده ها بر اساس نتایج بدست آمده به کمک جدول و نمودار توضیح و توصیف می‌شود.

الف: توصیف آماری داده ها

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه ی

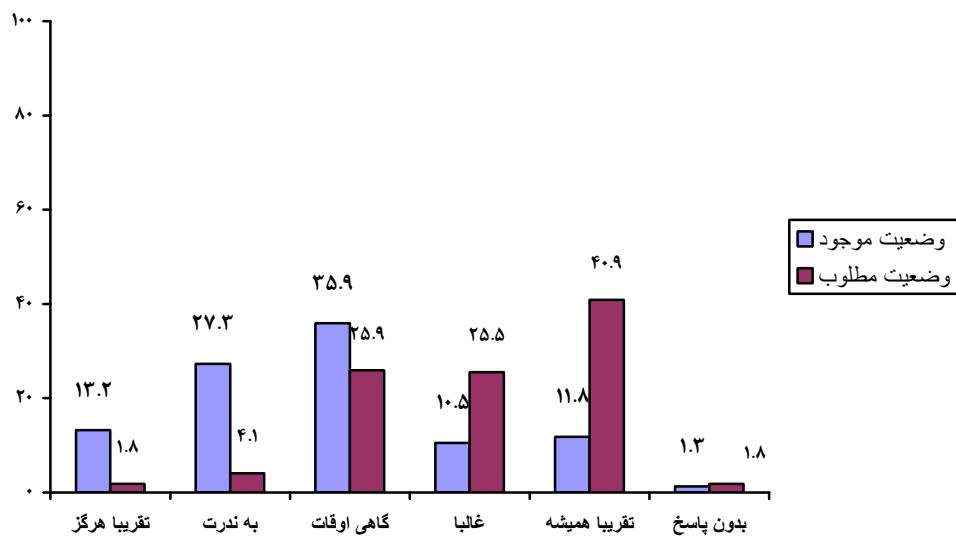
رابطه فردی

جداول شماره ۴-۱ الی ۴-۷ به فراوانی مؤلفه رابطه‌ی فردی میان استاد و دانشجو اشاره می‌کند. این مؤلفه که از میان ابعاد سه‌گانه بعد رابطه را دربرمی‌گیرد، تعامل میان استاد و دانشجو و میزان راحتی دانشجویان در کلاس را نشان می‌دهد. این مؤلفه دارای هفت گویه است که هر کدام ویژگی خاصی را توصیف می‌کند گویه ۱ این مؤلفه به ارزش نهادن استاد به احساسات دانشجویان، گویه ۲ به رابطه‌ی دوستانه‌ی اساتید و دانشجویان، گویه ۳ به میزان تلاش اساتید برای کمک به دانشجویان، گویه ۴ به میزان کمک اساتید به دانشجویان به هنگام بروز مشکلات برای ایشان، گویه ۵ به تحرک استاد در کلاس درس برای گفتگو و مخاطب قرار دادن دانشجویان، گویه ۶ به توجه استاد به مشکلات دانشجویان و گویه ۷ به صمیمی نبودن و بی‌توجه بودن استاد نسبت به دانشجویان اشاره می‌کند..

جدول شماره ۴-۱: نظر پاسخگویان درباره توجه استاد به احساسات دانشجویان

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۲۹	۴	۱۳/۲	۱/۸
به ندرت	۶۰	۹	۲۷/۳	۴/۱
گاهی اوقات	۷۹	۵۷	۳۵/۹	۲۵/۹
غالبا	۲۳	۵۶	۱۰/۵	۲۵/۵
تقریبا همیشه	۲۶	۹۰	۱۱/۸	۴۰/۹
بدون پاسخ	۳	۴	۱/۳	۱/۸
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره 4-1: نظر پاسخگویان درباره توجه استاد به احساسات دانشجویان (درصد)

در وضعیت موجود ۳۵/۹ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات به احساسات آنان توجه دارند، ۱۳/۲ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۱۱/۸ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند اساتید به احساسات آنها توجه دارند. و ۱/۳ درصد پاسخی نداده اند.

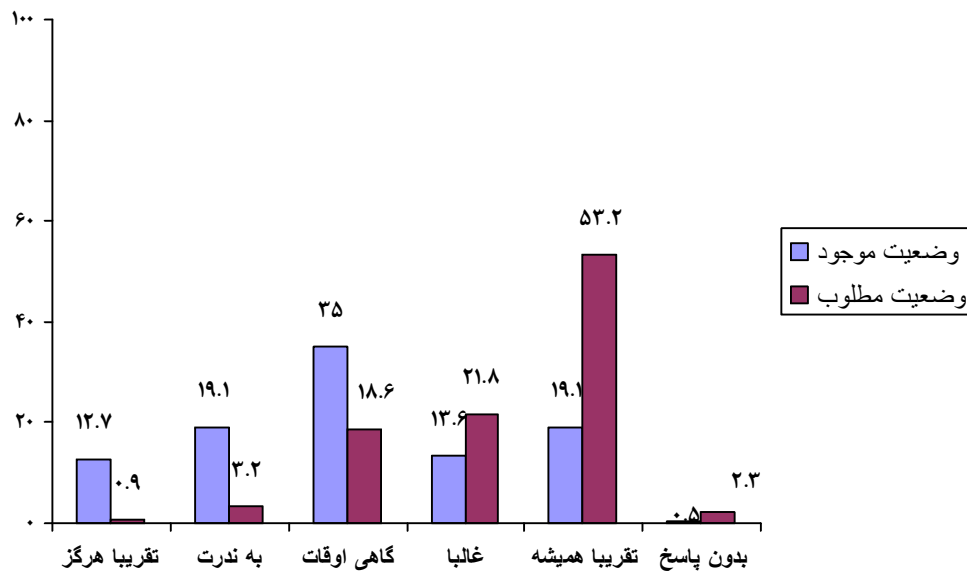
در وضعیت مطلوب، ۴۰/۹ درصد پاسخگویان تمایل دارند که اساتید تقریبا همیشه به احساسات آنها توجه کنند. ۲۵/۹ درصد گاهی اوقات و ۱/۸ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۱)

(۱)

جدول شماره ۴-۲: نظر پاسخگویان درباره برخورد دوستانه استاد

۲۱/۸	۱۳/۹	۴۸	فراوانی	غالباً
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	تقریباً همیشه
۲/۴	۱۲/۹	۴	۲۸	تقریباً هرگز
۳۶/۲	۱۹/۱	۲۲۷	۲۴۲	بکلی ندرت
۱۸/۶	۳۵/۰	۴۱	۷۷	گاهی اوقات

نمودار شماره ۴-۲: نظر پاسخگویان درباره برخورد دوستانه استاد (درصد)

در وضعیت موجود ۳۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات با آنها برخورد دوستانه دارند، ۱۲/۷ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۱۹/۱ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند اساتید با آنها برخورد دوستانه دارند و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب، ۵۳/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که اساتید تقریبا همیشه با آنها برخورد دوستانه داشته باشند. ۱۸/۶ درصد گاهی اوقات و ۰/۹ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند.

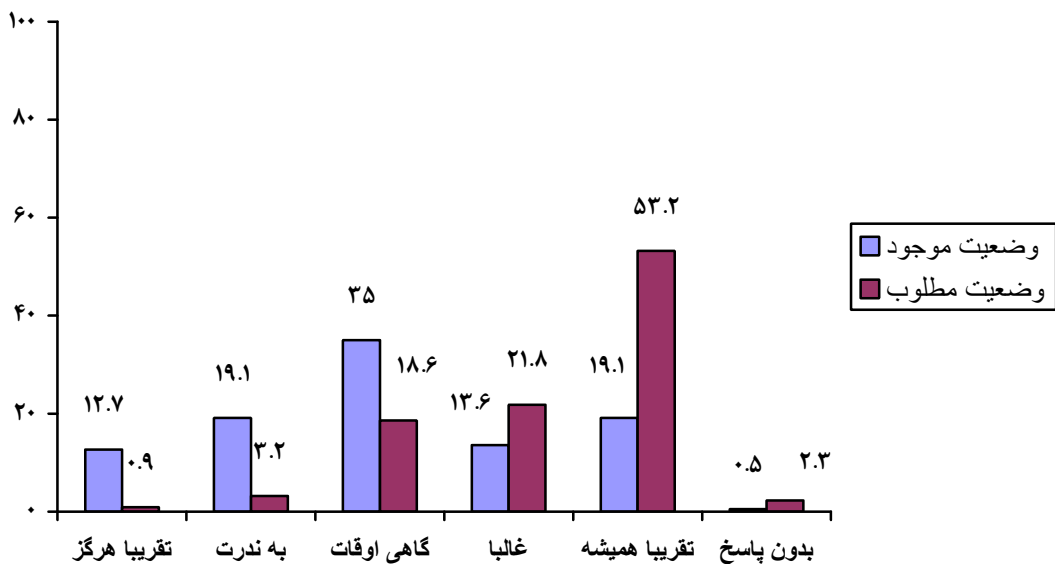
(جدول ۴-۲)

جدول شماره ۴-۳: نظر پاسخگویان درباره کمک کردن استاد به دانشجویان

گروه	موجود	مطلوب
موجود		
مطلوب		

تقریبا هرگز	۲۶	۳	۱۱/۸	۱/۴
به ندرت	۴۱	۶	۱۸/۶	۲/۷
گاهی اوقات	۶۰	۴۳	۲۷/۳	۱۹/۵
غالباً	۴۴	۵۰	۲۰/۰	۲۲/۷
تقریبا همیشه	۴۶	۱۱۳	۲۰/۹	۵۱/۴
بدون پاسخ	۳	۵	۱/۴	۲/۳
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره 3-4: نظر پاسخگویان درباره کمک کردن استاد به دانشجویان (درصد)

در وضعیت موجود ۲۷/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات برای کمک به دانشجویان به خود زحمت می دهند ، ۱۱/۸ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۲۹/۹ درصد

تقریبا همیشه اعتقاد دارند اساتید برای کمک به دانشجویان به خود زحمت می دهند و $1/4$ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، $51/4$ درصد پاسخگویان تمایل دارند که اساتید تقریبا همیشه برای کمک به دانشجویان به خود زحمت می دهند . $19/5$ درصد گاهی اوقات و $1/4$ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳)

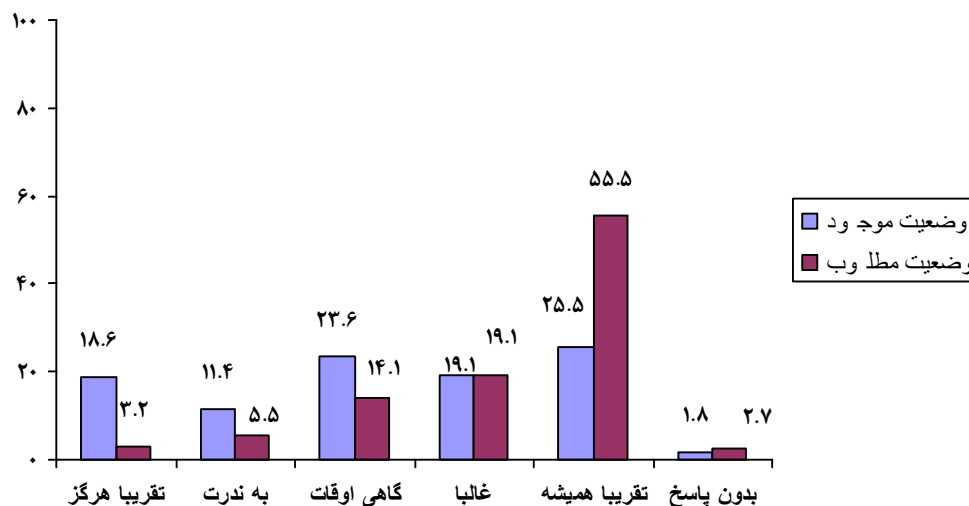
جدول شماره ۴-۴: نظر پاسخگویان درباره کمک کردن استاد به دانشجویان در رویارویی با

مشکلات

بدون پاسخ	فراوانی	۶	درصد $1/8$	$2/7$
گویه کل	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۴۱	۷	$18/6$	$3/2$
به ندرت	۲۵	۱۲	$11/4$	$5/5$
گاهی اوقات	۵۲	۳۱	$23/6$	$14/1$
غالباً	۴۲	۴۲	$19/1$	$19/1$
تقریبا همیشه	۵۶	۱۲۲	$25/5$	$55/5$

نمودار شماره ۴-۴: نظر پاسخگویان درباره کمک کردن استاد به دانشجویان در رویارویی با

مشکلات (درصد)

در وضعیت موجود ۲۳/۶ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات برای کمک به دانشجویان در هنگام بروز مشکلات تلاش میکنند، ۱۸/۶ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز، ۲۵/۵ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند اساتید برای کمک به دانشجویان در هنگام بروز مشکلات تلاش میکنند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب، ۵۵/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که اساتید تقریباً همیشه برای کمک به دانشجویان در هنگام بروز مشکلات تلاش میکنند. ۱۴/۱ درصد گاهی اوقات و ۳/۲ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۴)

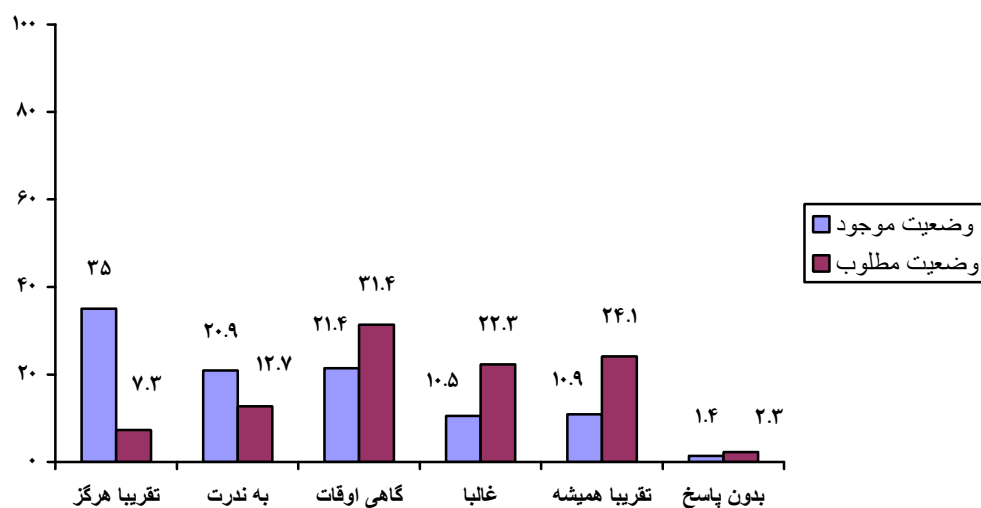
جدول شماره ۴-۵: نظر پاسخگویان در رابطه با تحرک استاد در کلاس و مخاطب قرار دادن

دانشجویان

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۷۷	۱۶	35/0	۷/۳
به ندرت	۴۶	۲۸	۲۰/۹	۱۲/۷
گاهی اوقات	۴۷	۶۹	۲۱/۴	۳۱/۴
غالبا	۲۳	۴۹	۱۰/۵	۲۲/۳
تقریبا همیشه	۲۴	۵۳	۱۰/۹	۲۴/۱
بدون پاسخ	۳	۵	۱/۴	۲/۳
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۵ : نظر پاسخگویان در رابطه با تحرک استاد در کلاس و مخاطب قرار دادن

دانشجویان (درصد)

در وضعیت موجود ۲۱/۴ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات در کلاس قدم می‌زند و دانشجویان را مخاطب قرار می‌دهد ، ۳۵ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۱۰/۹ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند اساتید در کلاس قدم می‌زند و دانشجویان را مخاطب قرار می‌دهد و ۱/۴ درصد پاسخی نداده‌اند .

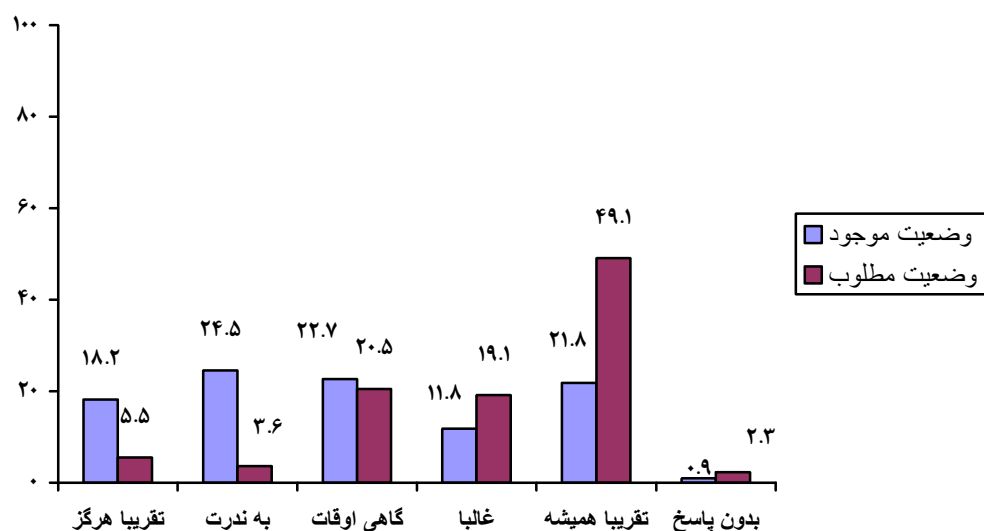
در وضعیت مطلوب ، ۲۴/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که اساتید تقریباً همیشه در کلاس قدم بزنند و دانشجویان را مخاطب قرار دهند. ۳۱/۴ درصد گاهی اوقات و ۷/۳ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده‌اند . (جدول ۴-۵)

جدول شماره ۴-۶: نظر پاسخگویان درباره اهمیت دادن استاد به مشکلات دانشجویان

غالباً گویی تقریباً همیشه	۲۶ فراوانی	۴۲	۱۱/۸ درصد	۱۹/۱
تقریباً همیشه	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً همیشه	۴۰	۱۴	۱۸/۹	۵/۵
بکلی ندرت	۲۵۴	۲۲۸	۲۴/۵	۳۶/۶
گاهی اوقات	۵۰	۴۵	۲۲/۷	۲۰/۵

نمودار شماره 4-6 : نظر پاسخگویان درباره اهمیت دادن استاد به مشکلات دانشجویان

(درصد)

در وضعیت موجود ۲۲/۷ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات به مشکلات دانشجویان توجه می کنند ، ۱۸/۲ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۲۱/۸ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند اساتید به مشکلات دانشجویان توجه می کنند و ۰/۹ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۹/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که اساتید تقریبا همیشه به مشکلات دانشجویان توجه کنند . ۲۰/۵ درصد گاهی اوقات و ۵/۵ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند .

(جدول ۴-۶)

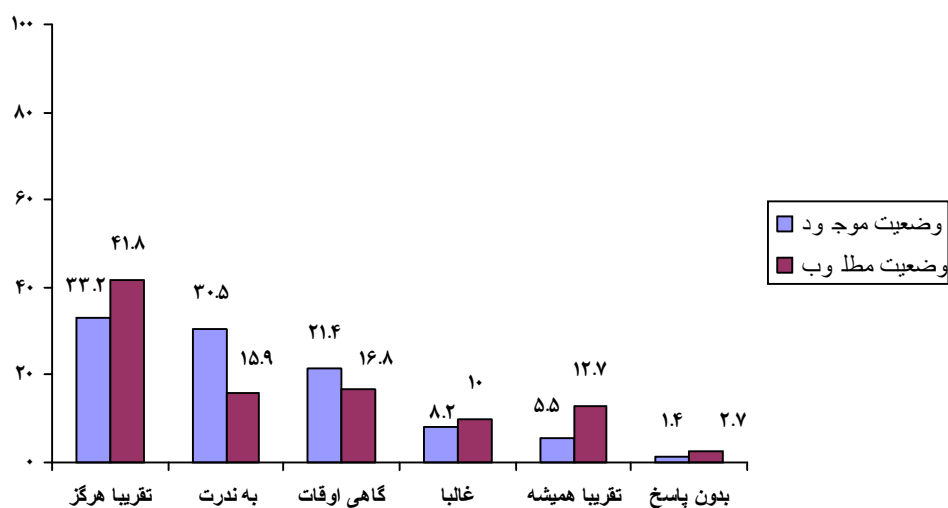
جدول شماره ۴-۷: نظر پاسخگویان در رابطه با صمیمی نبودن و بی توجه بودن استاد نسبت به

دانشجویان

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۷۳	۹۲	۳۳/۲	۴۱/۸
به ندرت	۶۷	۳۵	۳۰/۵	۱۵/۹
گاهی اوقات	۴۷	۳۷	۲۱/۴	۱۶/۸
غالباً	۱۸	۲۲	۸/۲	۱۰/۰
تقریبا همیشه	۱۲	۲۸	۵/۵	۱۲/۷
بدون پاسخ	۳	۶	۱/۴	۲/۷
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴- ۷ : نظر پاسخگویان در رابطه با صمیمی نبودن و بی توجه بودن استاد

نسبت به دانشجویان (درصد)

در وضعیت موجود ۲۱/۴ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که اساتید گاهی اوقات صمیمی نیستند

و توجهی به دانشجویان ندارند ، ۳۳/۲ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۵/۵ درصد تقریبا

همیشه اعتقاد دارند اساتید صمیمی نیستند و توجهی به دانشجویان ندارند و ۱/۴ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۱۲/۷ درصد پاسخگویان گزینه تقریباً همیشه را انتخاب کرده اند . ۱۶/۸ درصد گاهی اوقات و ۴۱/۸ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۷)

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه

نوآوری

جداول شماره ۴-۸ الی ۴-۱۴ به فراوانی دومین مؤلفه یعنی نوآوری را بر اساس نظرات دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب نشان می‌دهد. این مؤلفه به شیوه‌ها، فعالیت‌ها، فنون و برنامه‌ریزی‌های جدیدی اشاره می‌کند که اساتید در تدریس به کار می‌برند. این مؤلفه نیز دارای هفت گویه است: گویه ۸ ایده‌های جدید، گویه ۹ شیوه‌های جدید و متفاوت آموزشی، گویه ۱۰ دغدغه‌ی مدرس در باره‌ی ابداع تکالیف کلاسی، گویه ۱۱ رویکردهای متنوع و مبتکرانه تدریس، گویه ۱۲ که در حالت معکوس قرار دارد ترتیب قرارگرفتن دانشجویان در کلاس، گویه ۱۳ فعالیت‌های غیر متداول مدرس و گویه ۱۴ که در حالت معکوس دارد تنوع فعالیت‌های کلاسی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

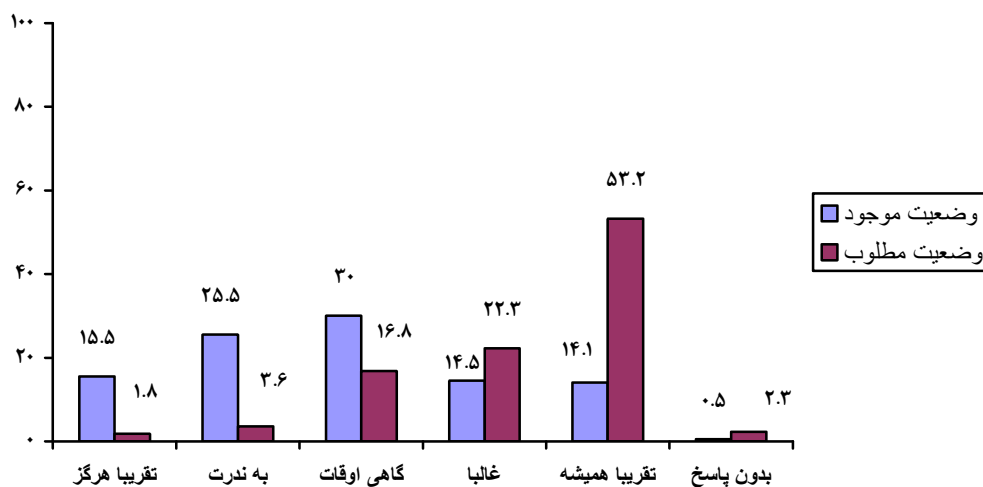
جدول شماره ۴-۸: نظر پاسخگویان درخصوص به تجربه درآمدن اندیشه های آموزشی نوین

در کلاس

گونه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۳۴	۴	۱۵/۵	۱/۸
به ندرت	۵۶	۸	۲۵/۵	۳/۶
گاهی اوقات	۶۶	۳۷	۳۰	۱۶/۸
غالبا	۳۲	۴۹	۱۴/۵	۲۲/۳
تقریبا همیشه	۳۱	۱۱۷	۱۴/۱	۵۳/۲
بدون پاسخ	۱	۵	۰/۵	۲/۳
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۸ : نظر پاسخگویان در درخصوص به تجربه درآمدن اندیشه های آموزشی

نوین در کلاس

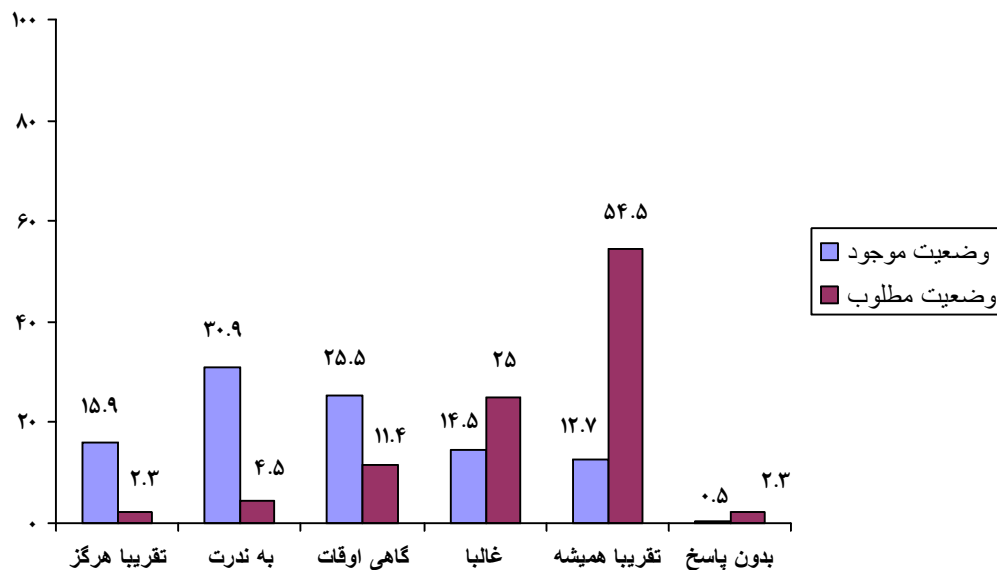
در وضعیت موجود ۳۰ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات آموزشهای نوین در کلاس به تجربه در می آید ، ۱۵/۵ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۱۴/۱ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند آموزشهای نوین در کلاس به تجربه در می آید و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۵۳/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه آموزشهای نوین در کلاس به تجربه در آید . ۱۶/۸ درصد گاهی اوقات و ۱/۸ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۸)

جدول شماره ۴-۹: نظر پاسخگویان درخصوص شیوه های جدید و متفاوت آموزشی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً هرگز	۳۵	۵	۱۵/۹	۲/۳
به ندرت	۶۸	۱۰	۳۰/۹	۴/۵
گاهی اوقات	۵۶	۲۵	۲۵/۵	۱۱/۴
غالباً	۳۲	۵۵	۱۴/۵	۲۵/۰
تقریباً همیشه	۲۸	۱۲۰	۱۲/۷	۵۴/۵
بدون پاسخ	۱	۵	۰/۵	۲/۳
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴- ۹: نظر پاسخگویان درخصوص شیوه های جدید و متفاوت آموزشی

در وضعیت موجود ۲۵/۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات از شیوه های جدید و متفاوت آموزشی در کلاس استفاده می شود ، ۱۵/۹ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۱۲/۷ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند از شیوه های جدید و متفاوت آموزشی در کلاس استفاده می شود و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند .

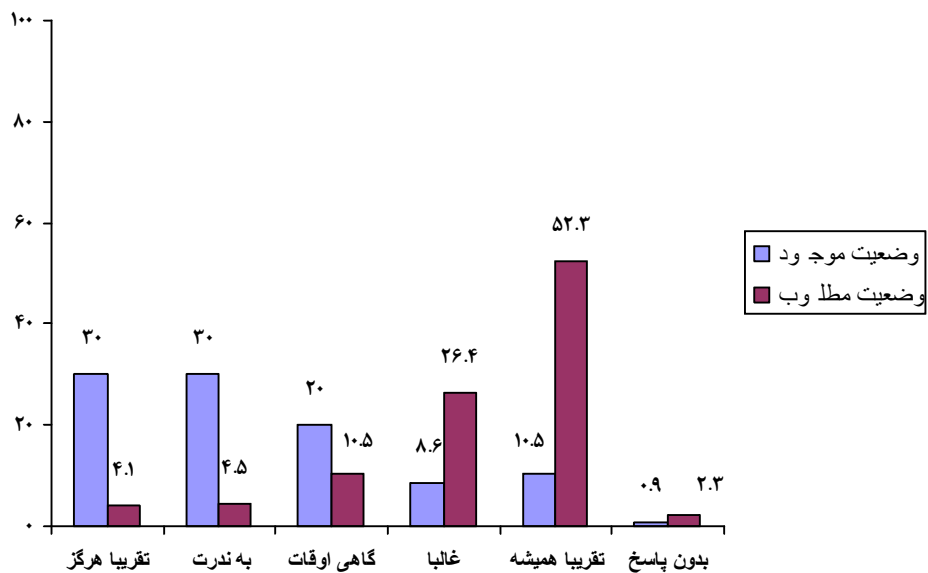
در وضعیت مطلوب ، ۵۴/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه از شیوه های جدید و متفاوت آموزشی در کلاس استفاده شود. ۱۱/۴ درصد گاهی اوقات و ۲/۳ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۹)

جدول شماره ۴-۱۰: نظر پاسخگویان در خصوص ابداع تکالیف درسی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۶۶	۹	۳۰	۱/۴
به ندرت	۶۶	۱۰	۳۰	۴/۵
گاهی اوقات	۴۴	۲۳	۲۰	۱۰/۵
غالباً	۱۹	۵۸	۸/۶	۲۶/۴
تقریبا همیشه	۲۳	۱۱۵	۱۰/۵	۵۲/۳
بدون پاسخ	۲	۵	۰/۹	۲/۳
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۱۰: نظر پاسخگویان در خصوص ابداع تکالیف درسی

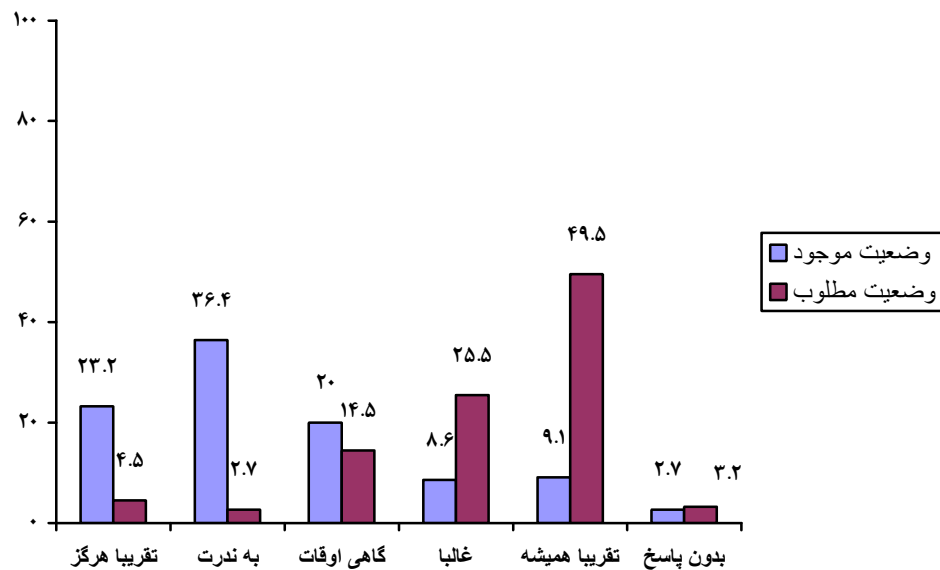
در وضعیت موجود ۲۰ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات تکالیف استاد ابتکاری و نوآورانه است ، ۳۰ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۱۰/۵ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند که تکالیف استاد ابتکاری و نوآورانه است و ۰/۹ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۵۲/۳ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه تکالیف استاد ابتکاری و نوآورانه است. ۱۰/۵ درصد گاهی اوقات و ۴/۱ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۱۰)

جدول شماره ۴-۱۱: نظر پاسخگویان در خصوص رویکردهای متنوع و مبتکرانه تدریس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۵۱	۱۰	۲۳/۲	۴/۵
به ندرت	۸۰	۶	۳۶/۴	۲/۷
گاهی اوقات	۴۴	۳۲	۲۰	۱۴/۵
غالباً	۱۹	۵۶	۸/۶	۲۵/۵
تقریبا همیشه	۲۰	۱۰۹	۹/۱	۴۹/۵
بدون پاسخ	۶	۷	۲/۷	۳/۲
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴- ۱۱: نظر پاسخگویان در خصوص رویکردهای متنوع و مبتکرانه تدریس

در وضعیت موجود ۲۰ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات رویکرد های آموزشی همراه نوآوری و تنوع است ، ۲۳/۲ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۹/۱ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند که رویکرد های آموزشی همراه نوآوری و تنوع است و ۲/۷ درصد پاسخی نداده اند .

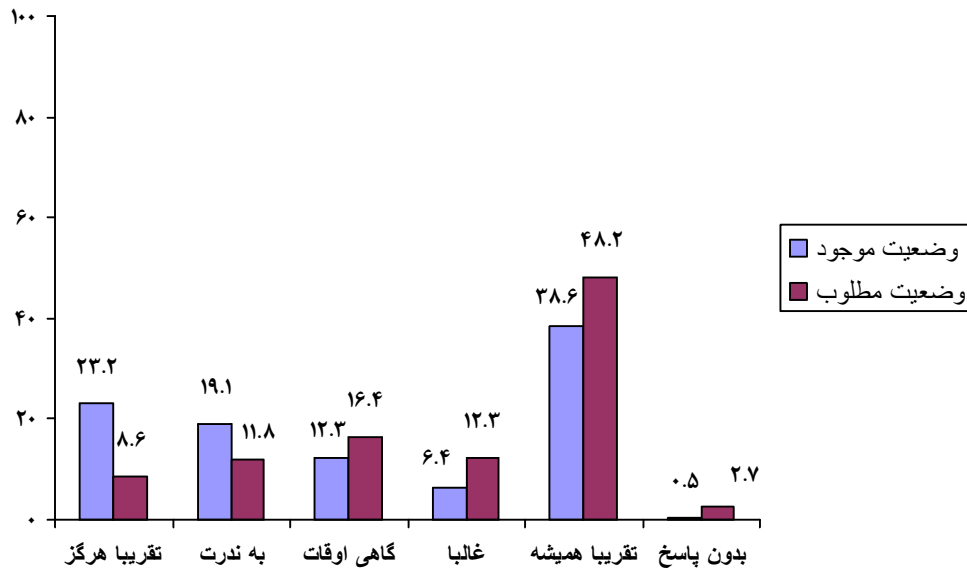
در وضعیت مطلوب ، ۴۹/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه رویکرد های آموزشی همراه نوآوری و تنوع است. ۱۴/۵ درصد گاهی اوقات و ۴/۵ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند .

(جدول ۴-۱۱)

جدول شماره ۴-۱۲: نظر پاسخگویان درخصوص چیدمان صندلی ها

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۵۱	۱۹	۲۳/۲	۸/۶
به ندرت	۸۰	۲۶	۱۹/۱	۱۱/۸
گاهی اوقات	۴۴	۳۶	۱۲/۳	۱۶/۴
غالباً	۱۹	۲۷	۶/۴	۱۲/۳
تقریبا همیشه	۲۳	۱۰۶	۳۸/۶	۴۸/۲
بدون پاسخ	۲	۶	۰/۵	۲/۷
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۱۲: نظر پاسخگویان درخصوص چیدمان صندلی ها

در وضعیت موجود ۱۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات چیدمان صندلی ها در کلاس ثابت است ، ۲۳/۲ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۳۸/۶ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند که چیدمان صندلی ها در کلاس ثابت است و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۸/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه چیدمان صندلی ها در کلاس ثابت باشد . ۱۶/۴ درصد گاهی اوقات و ۸/۶ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول

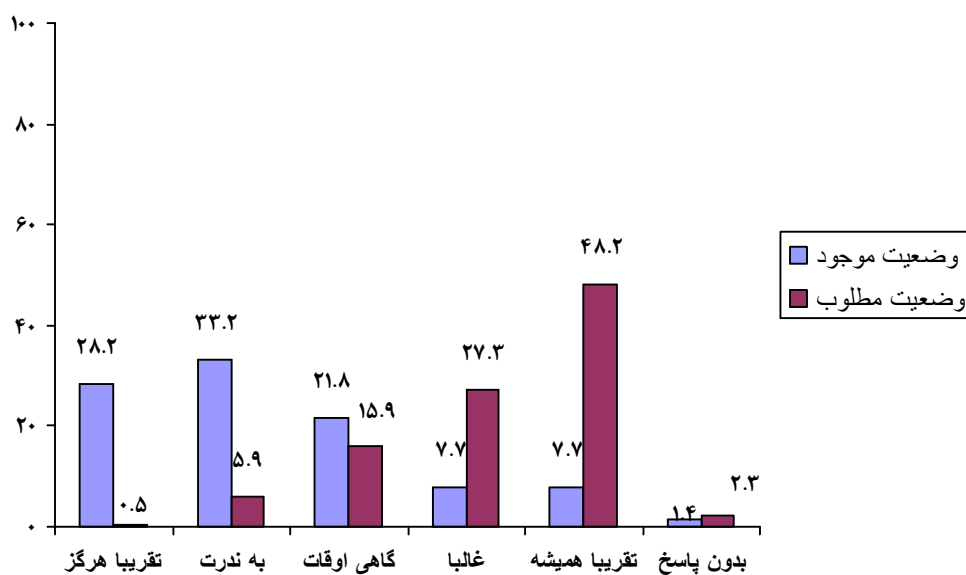
۱۲-۴)

جدول شماره ۴-۱۳: نظر پاسخگویان در خصوص فعالیتهای غیر متداول مدرس

گاهی اوقات	۴۸/۲	۳۵	۲۱/۸	۱۵/۹
تقریبا همیشه	۶۲	۱۰۶	۲۸/۲	۴۸/۵
بدفایده است	۷۳	۱۵	۳۳/۴	۵/۴
غالباً	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب

کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰
----	-----	-----	-----	-----

نمودار شماره ۴-۱۳: نظر پاسخگویان در خصوص فعالیتهای غیر متداول مدرس

در وضعیت موجود ۲۱/۸ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات در کلاس فعالیتهای آموزشی نو و متفاوت است ، ۲۸/۲ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۷/۷ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند که در کلاس فعالیتهای آموزشی نو و متفاوت است و ۱/۴ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۸/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه در کلاس فعالیتهای آموزشی نو و متفاوت باشد . ۱۵/۹ درصد گاهی اوقات و ۰/۵ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند .

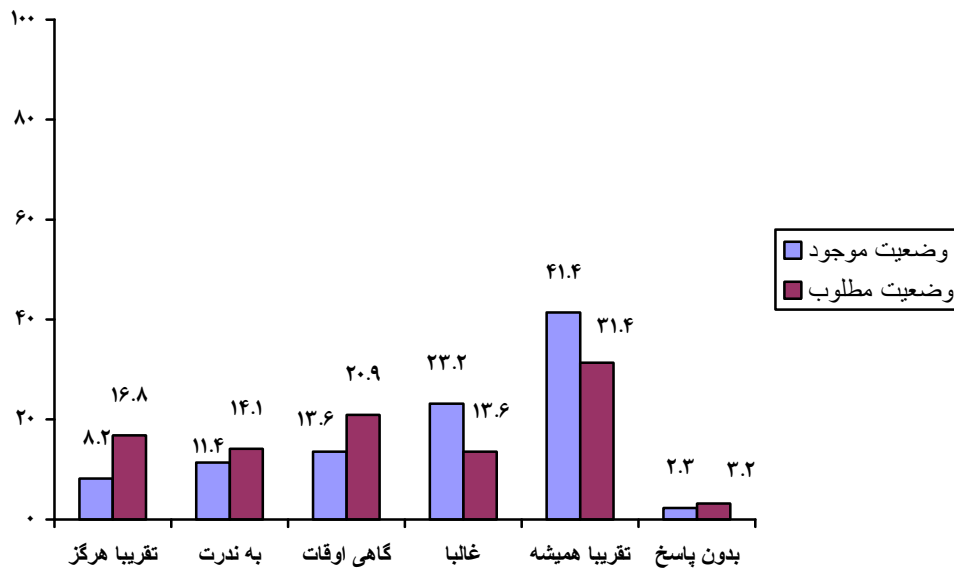
(جدول ۴-۱۳)

جدول شماره ۴-۱۴: نظر پاسخگویان در خصوص عدم تنوع فعالیتهای آموزشی در کلاس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۱۸	۳۷	۸/۲	۱۶/۸
به ندرت	۲۵	۳۱	۱۱/۴	۱۴/۱
گاهی اوقات	۳۰	۴۶	۱۳/۶	۲۰/۹
غالباً	۵۱	۳۰	۲۳/۲	۱۳/۶
تقریبا همیشه	۹۱	۶۹	۴۱/۴	۳۱/۴
بدون پاسخ	۵	۷	۲/۳	۳/۲
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۱۴: نظر پاسخگویان در خصوص عدم تنوع فعالیتهای آموزشی در کلاس

در وضعیت موجود ۱۳/۶ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات فقط یک نوع فعالیت آموزشی در همه کلاسها ارائه میشود ، ۸/۲ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۴۱/۴ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند که فقط یک نوع فعالیت آموزشی در همه کلاسها ارائه میشود و ۲/۳ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۳۱/۴ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه یک نوع فعالیت آموزشی در همه کلاسها ارائه شود . ۲۰/۹ درصد گاهی اوقات و ۱۶/۸ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۱۴)

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه

همبستگی

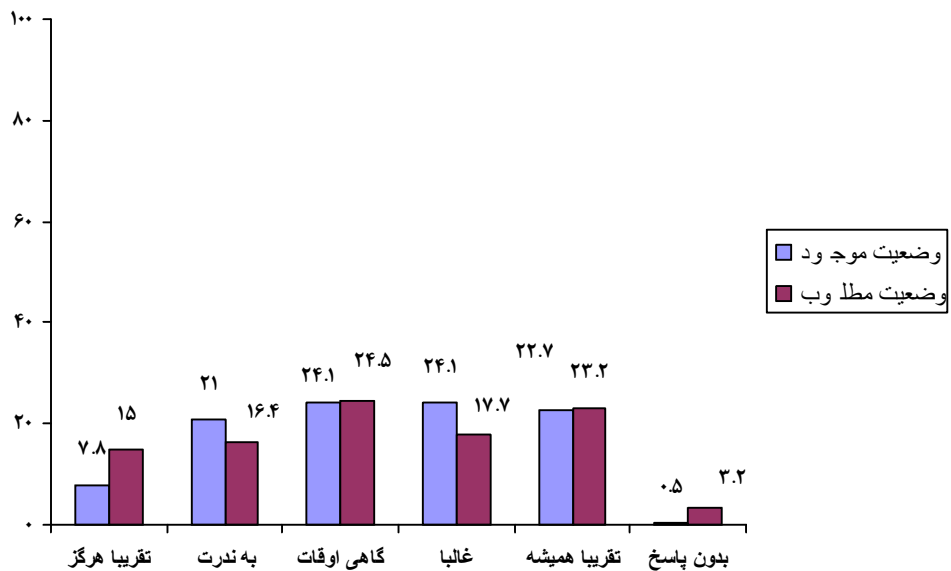
جداول شماره ۴-۱۵ الی ۴-۲۰ فراوانی مؤلفه همبستگی میان دانشجویان یا در واقع تعامل میان دانشجویان را در حالت موجود و مطلوب نشان می‌دهد. این مؤلفه دارای ۶ گویه است. گویه ی ۱۵ میزانی آشنایی دانشجویان با یکدیگر، گویه ی ۱۶، دانستن اسامی یکدیگر، گویه ی ۱۷، امکان برقراری روابط دوستانه در کلاس، گویه ی ۱۸، شانس شناخت همدیگر در کلاس، گویه ی ۱۹، امکان شناخت عمیق‌تر و گویه ی ۲۰ عدم علاقه‌ی دانشجویان به آشنایی و شناخت بیشتر را مورد بررسی قرار می‌دهد. در این مؤلفه گویه‌های ۱۵، ۱۸ و ۲۰ در حالت معکوس قرار دارند.

جدول شماره ۴-۱۵: نظر پاسخگویان در رابطه با میزان آشنایی دانشجویان با یکدیگر

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	17	33	7/8	15
به ندرت	46	36	21	16/4
گاهی اوقات	53	54	24/1	24/5
غالباً	53	39	24/1	17/7
تقریبا همیشه	50	51	22/7	23/2
بدون پاسخ	1	7	0/5	3/2
کل	220	220	100	100

نمودار شماره ۴-۱۵: نظر پاسخگویان در رابطه با میزان آشنایی دانشجویان با یکدیگر

در وضعیت موجود ۲۴/۱ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان کلاس خیلی یکدیگر را نمی شناسند ، ۷/۸ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۲۲/۷ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند که دانشجویان کلاس خیلی یکدیگر را نمی شناسند و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند .

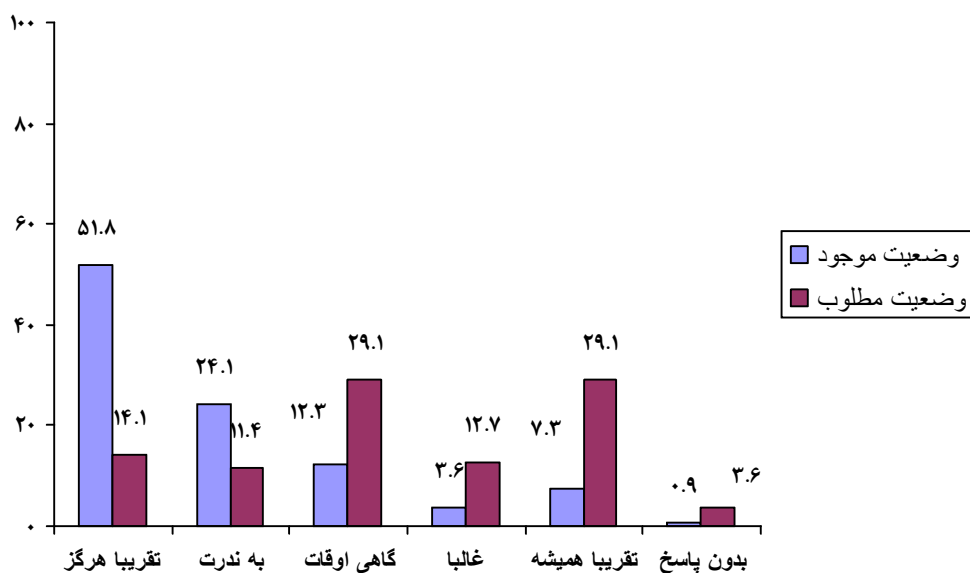
در وضعیت مطلوب ، ۲۳/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه دانشجویان کلاس خیلی یکدیگر را نشناسند . ۲۴/۵ درصد گاهی اوقات و ۱۵ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند .

(جدول ۴-۱۵)

جدول شماره ۴-۱۶: نظر پاسخگویان در رابطه با دانستن اسامی یکدیگر

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۱۱۴	۳۱	۵۱/۸	۱۴/۱
به ندرت	۵۳	۲۵	۲۴/۱	۱۱/۴
گاهی اوقات	۲۷	۶۴	۱۲/۳	۲۹/۱
غالباً	۸	۲۸	۳/۶	۱۲/۷
تقریبا همیشه	۱۶	۶۴	۷/۳	۲۹/۱
بدون پاسخ	۲	۸	۰/۹	۳/۶
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۱۶: نظر پاسخگویان در رابطه با دانستن اسامی یکدیگر

در وضعیت موجود ۱۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان همدیگر را با اسم کوچک صدا می زنند ، ۵۱/۸ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۳/۷ درصد تقریباً همیشه همدیگر را با اسم کوچک صدا می زنند و ۰/۹ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۲۹/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه همدیگر را با اسم کوچک صدا بزنند . ۲۹/۱ درصد گاهی اوقات و ۱۴/۱ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند .
(جدول ۴-۱۶)

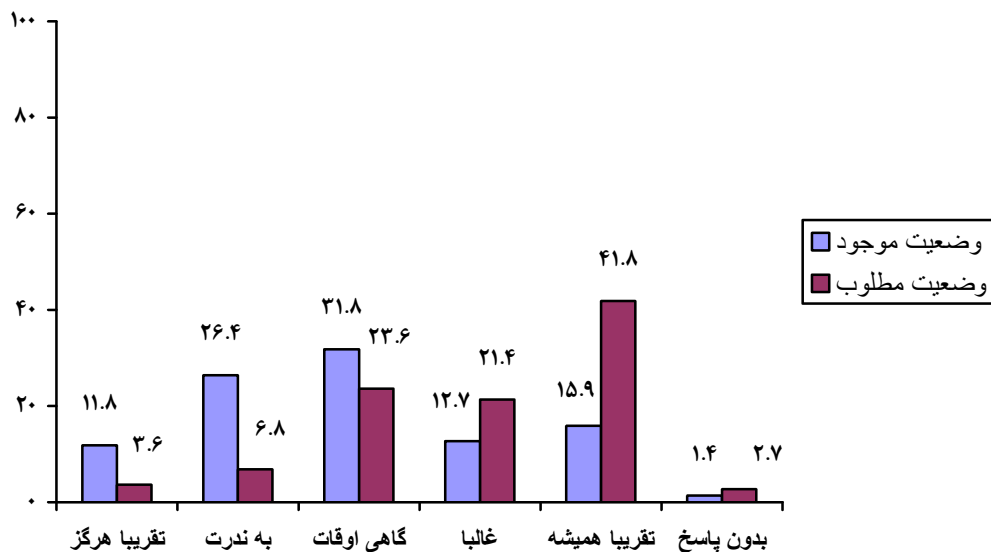
جدول شماره ۴-۱۷: نظر پاسخگویان درخصوص امکان برقراری روابط دوستانه در

کلاس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً هرگز	۲۶	۸	۱۱/۸	۳/۶
به ندرت	۵۸	۱۵	۲۶/۴	۶/۸
گاهی اوقات	۷۰	۵۲	۳۱/۸	۲۳/۶
غالباً	۲۸	۴۷	۱۲/۷	۲۱/۴
تقریباً همیشه	۳۵	۹۲	۱۵/۹	۴۱/۸
بدون پاسخ	۳	۶	۱/۴	۲/۷
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۱۷: نظر پاسخگویان در خصوص امکان برقراری روابط دوستانه در کلاس

در وضعیت موجود ۳۱/۸ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات در کلاس بچه ها به راحتی با هم دوست می شوند ، ۱۱/۸ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۱۵/۹ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند که در کلاس بچه ها به راحتی با هم دوست می شوند و ۱/۴ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۱/۸ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه بچه ها به راحتی بتوانند با هم دوست شوند. ۲۳/۶ درصد گاهی اوقات و ۳/۶ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند .

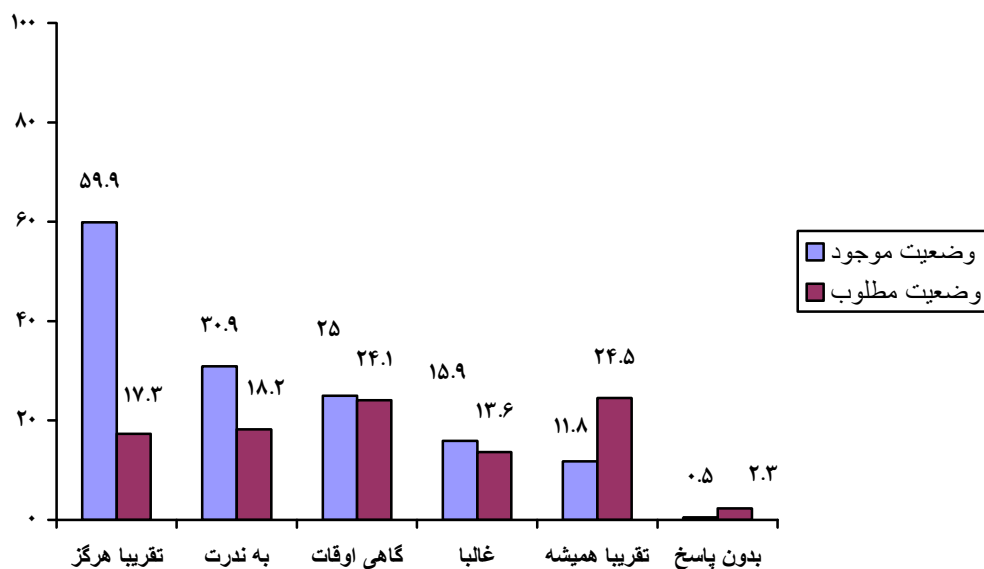
(جدول ۴-۱۷)

جدول شماره ۴-۱۸: نظر پاسخگویان در خصوص عدم شانس شناخت همدیگر در

کلاس

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
۱۷/۳	۵۹/۹	۳۸	۳۵	تقریبا هرگز
۱۸/۲	۳۰/۹	۴۰	۶۸	به ندرت
۲۴/۱	۲۵	۵۳	۵۵	گاهی اوقات
۱۳/۶	۱۵/۹	۳۰	۳۵	غالبا
۲۴/۵	۱۱/۸	۵۴	۲۶	تقریبا همیشه
۲/۳	۰/۵	۵	۱	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره ۴-۱۸: نظر پاسخگویان در خصوص عدم شانس شناخت همدیگر در کلاس

در وضعیت موجود ۲۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات شانس شناخت همدیگر در کلاس را ندارند، ۵۹/۹ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۱۱/۸ درصد تقریبا همیشه شانس شناخت همدیگر در کلاس را ندارند و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب، ۲۴/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه شانس شناخت همدیگر در کلاس را نداشته باشند. ۲۴/۱ درصد گاهی اوقات و ۱۷/۳ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند.

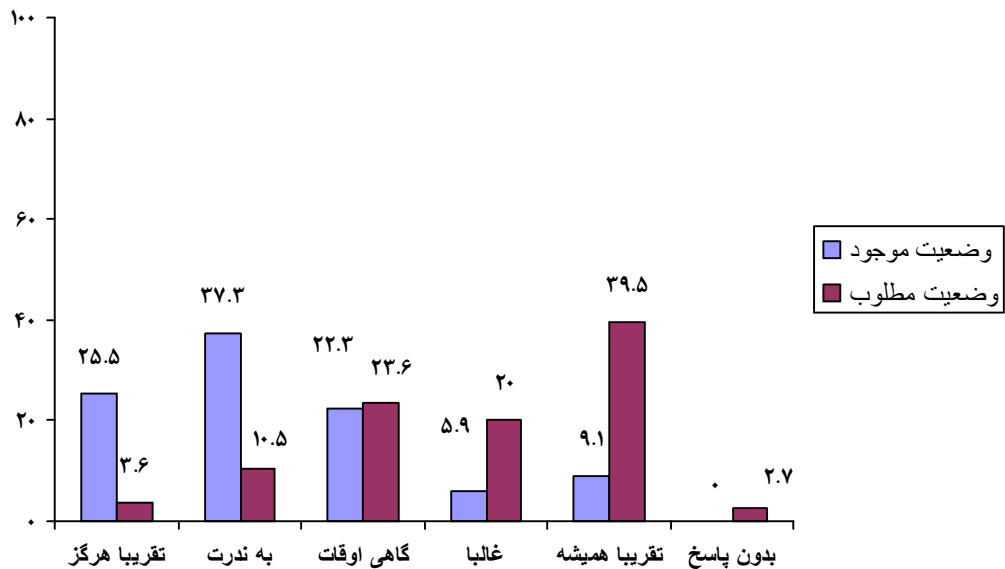
(جدول ۴-۱۸)

جدول شماره ۴-۱۹: نظر پاسخگویان در خصوص امکان شناخت عمیق تر همدیگر در

کلاس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۵۶	۸	۲۵/۵	۳/۶
به ندرت	۸۲	۲۳	۳۷/۳	۱۰/۵
گاهی اوقات	۴۹	۵۲	۲۲/۳	۲۳/۶
غالباً	۱۳	۴۴	۵/۹	۲۰
تقریبا همیشه	۲۰	۸۷	۹/۱	۳۹/۵
بدون پاسخ	۰	۶	۰	۲/۷
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۱۹: نظر پاسخگویان در خصوص امکان شناخت عمیق تر همدیگر در کلاس

در وضعیت موجود ۲۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات شانس شناخت همدیگر در کلاس را دارند ، ۲۵/۵ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۹/۱ درصد تقریبا همیشه شانس شناخت همدیگر در کلاس را دارند و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۳۹/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه شانس شناخت همدیگر در کلاس را داشته باشند . ۲۳/۶ درصد گاهی اوقات و ۳/۶ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند .

(جدول ۴-۱۹)

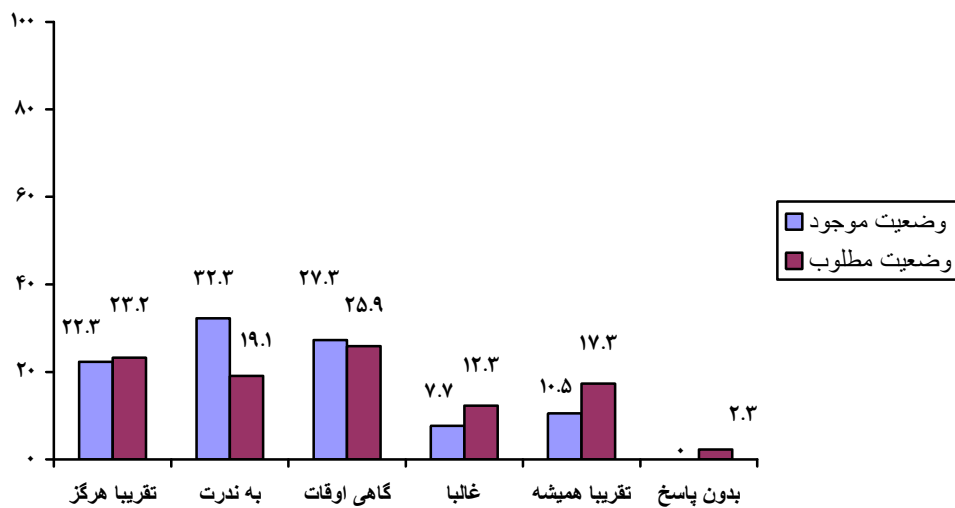
جدول شماره ۴-۲۰: نظر پاسخگویان درخصوص عدم علاقه دانشجویان به آشنایی و شناخت

یکدیگر

گونه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۴۹	۵۱	۲۲/۳	۲۳/۲
به ندرت	۷۱	۴۲	۳۲/۳	۱۹/۱
گاهی اوقات	۶۰	۵۷	۲۷/۳	۲۵/۹
غالبا	۱۷	۲۷	۷/۷	۱۲/۳
تقریبا همیشه	۲۳	۳۸	۱۰/۵	۱۷/۳
بدون پاسخ	۰	۵	۰	۲/۳
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۰: نظر پاسخگویان درخصوص عدم علاقه ی دانشجویان به آشنایی و

شناخت یکدیگر

در وضعیت موجود ۲۷/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات علاقه ای برای شناخت همدیگر در کلاس ندارند ، ۲۲/۳ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۱۰/۵ درصد تقریباً همیشه علاقه ای برای شناخت همدیگر در کلاس ندارند .

در وضعیت مطلوب ، ۱۷/۳ درصد پاسخگویان گزینه تقریباً همیشه . ۲۵/۹ درصد گاهی اوقات و ۲۳/۲ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۲۰)

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه وظیفه

مداری

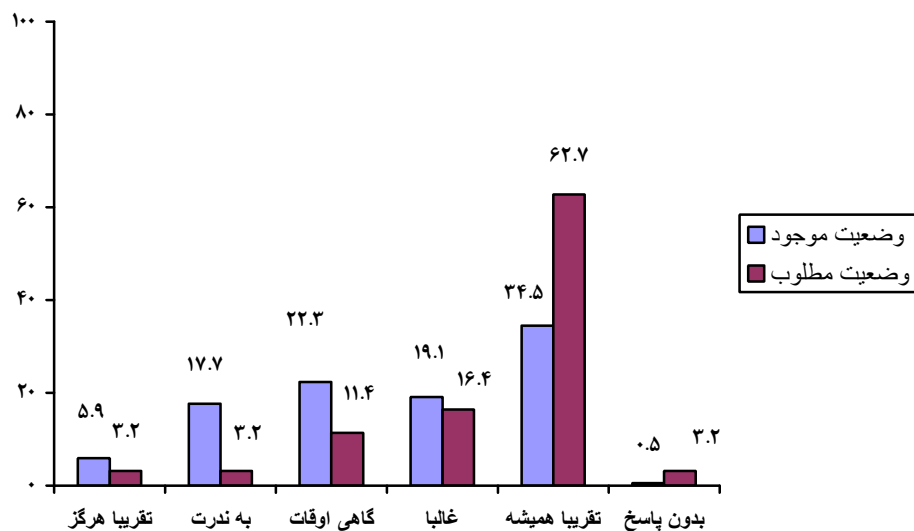
جداول ۴- ۲۱ الی ۴- ۲۷ فراوانی دیدگاه های مختلف دانشجویان را در مؤلفه ی وظیفه‌مداری نشان می‌دهد. این مؤلفه دارای هفت گویه است. گویه ی ۲۱، به میزان اطلاع دانشجویان از فعالیت‌های کلاسی، گویه ی ۲۲ به اهمیت انجام میزان معینی از کار در کلاس، گویه ی ۲۳ به تمرکز بر روی فعالیت‌های کلاسی، گویه ی ۲۴ به سازمان و نظم و ترتیب کلاس، گویه ی ۲۵ به وضوح و روشنی تکالیف و وظایف و گویه ی ۲۶ به سر وقت شروع شدن کلاس و گویه ی ۲۷ به برنامه‌ریزی فعالیت‌های کلاسی اشاره دارد.

جدول شماره ۴-۲۱: نظر پاسخگویان در رابطه با میزان اطلاع دانشجویان از فعالیتهای

کلاسی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۱۳	۷	۵/۹	۳/۲
به ندرت	۳۹	۷	۱۷/۷	۳/۲
گاهی اوقات	۴۹	۲۵	۲۲/۳	۱۱/۴
غالباً	۴۲	۳۶	۱۹/۱	۱۶/۴
تقریبا همیشه	۷۶	۱۳۸	۳۴/۵	۶۲/۷
بدون پاسخ	۱	۷	۰/۵	۳/۲
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۱: نظر پاسخگویان در رابطه با میزان اطلاع دانشجویان از فعالیتهای کلاسی

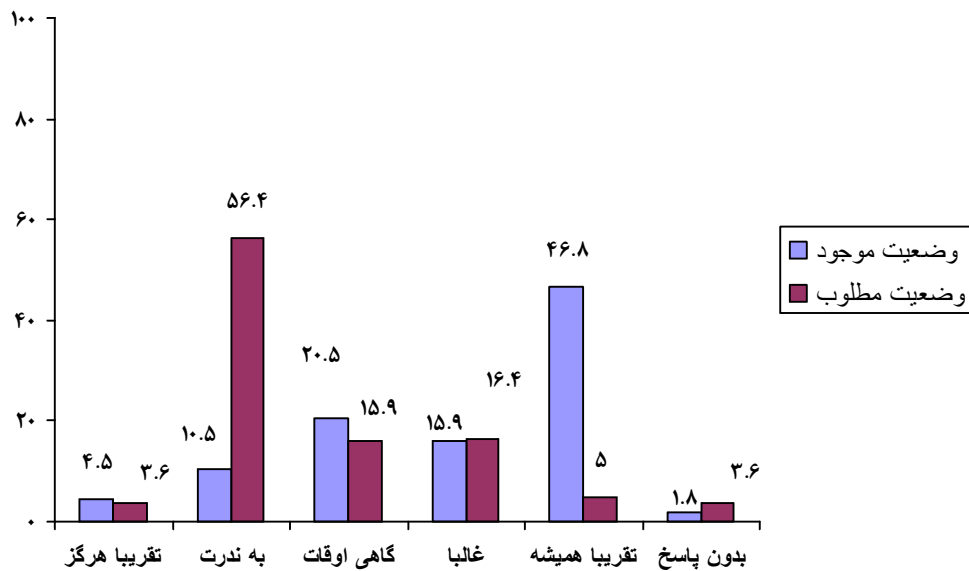
در وضعیت موجود ۲۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دقیقا می دانند چه کار باید انجام بدهند، ۵/۶ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۳۴/۵ درصد تقریبا همیشه دقیقا می دانند چه کار باید انجام بدهند و ۰/۵ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب ، ۶۲/۷ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه بدانند چه فعالیت کلاسی باید انجام بدهند . ۱۱/۴ درصد گاهی اوقات و ۳/۲ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند .
(جدول ۴-۲۱)

جدول شماره ۴-۲۲: نظر پاسخگویان در خصوص اهمیت فعالیت کلاسی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۱۰	۶	۴/۵	۲/۷
به ندرت	۲۳	۱۱	۱۰/۵	۵
گاهی اوقات	۴۵	۳۶	۲۰/۵	۱۶/۴
غالبا	۳۵	۳۵	۱۵/۹	۱۵/۹
تقریبا همیشه	۱۰۳	۱۲۴	۴۶/۸	۵۶/۴
بدون پاسخ	۴	۸	۱/۸	۳/۶
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۲: نظر پاسخگویان در خصوص اهمیت فعالیت کلاسی

در وضعیت موجود ۲۰/۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات فعالیت کلاسی در این درس مهم است ، ۴/۵ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۱۵/۹ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند فعالیت کلاسی در این درس مهم است و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه فعالیت کلاسی در این درس مهم باشد . ۱۵/۹ درصد گاهی اوقات و ۳/۶ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۲۲-۴)

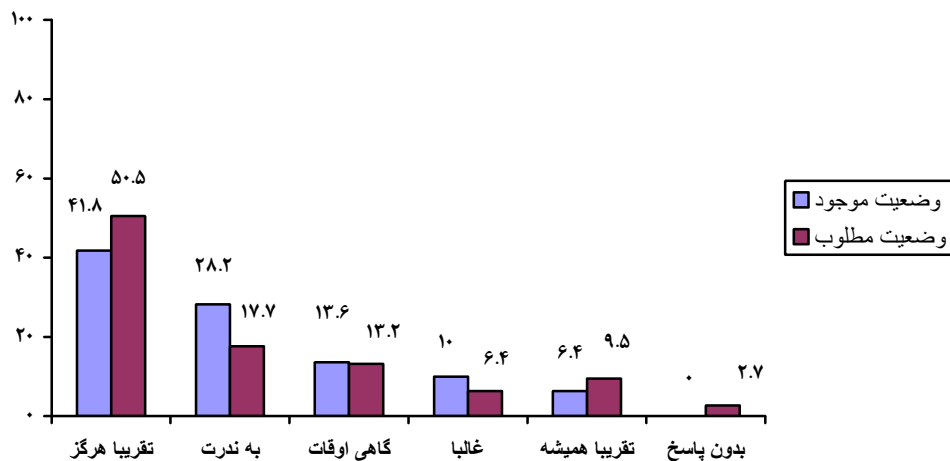
جدول شماره ۴-۲۳: نظر پاسخگویان در خصوص عدم تمرکز بر روی موضوع اصلی کلاس

درس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۹۲	۱۱۱	۴۱/۸	۵۰/۵
به ندرت	۶۲	۳۹	۲۸/۲	۱۷/۷
گاهی اوقات	۳۰	۲۹	۱۳/۶	۱۳/۲
غالباً	۲۲	۱۴	۱۰	۶/۴
تقریبا همیشه	۱۴	۲۱	۶/۴	۹/۵
بدون پاسخ	۰	۶	۰	۲/۷
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۳: نظر پاسخگویان در خصوص عدم تمرکز بر روی موضوع اصلی کلاس

درس

در وضعیت موجود ۲۸/۲ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات به جای توجه به موضوع اصلی کلاس به بیراهه کشیده می شود، ۴۱/۸ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۶/۴ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند به جای توجه به موضوع اصلی کلاس به بیراهه کشیده می شود.

در وضعیت مطلوب، ۹/۵ درصد پاسخگویان گزینه تقریبا همیشه، ۱۳/۲ درصد گاهی اوقات و ۵۰/۵ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۲۳)

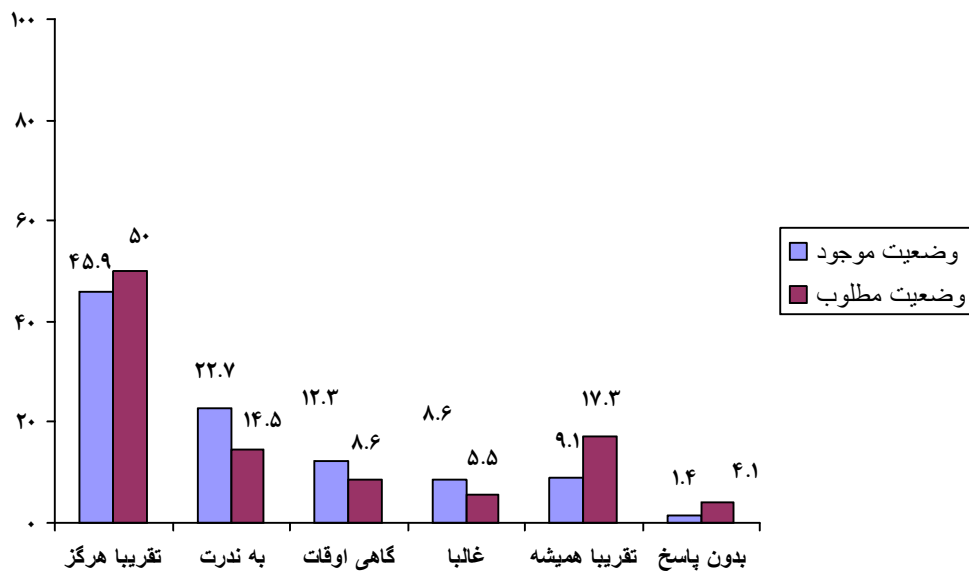

جدول شماره ۴-۲۴: نظر پاسخگویان در خصوص عدم نظم و ترتیب در کلاس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۱۰۱	۱۱۰	۴۵/۹	۵۰
به ندرت	۵۰	۳۲	۲۲/۷	۱۴/۵
گاهی اوقات	۲۷	۱۹	۱۲/۳	۸/۶
غالباً	۱۹	۱۲	۸/۶	۵/۵
تقریبا همیشه	۲۰	۳۸	۹/۱	۱۷/۳
بدون پاسخ	۳	۹	۱/۴	۴/۱
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۴: نظر پاسخگویان در خصوص عدم نظم و ترتیب در کلاس

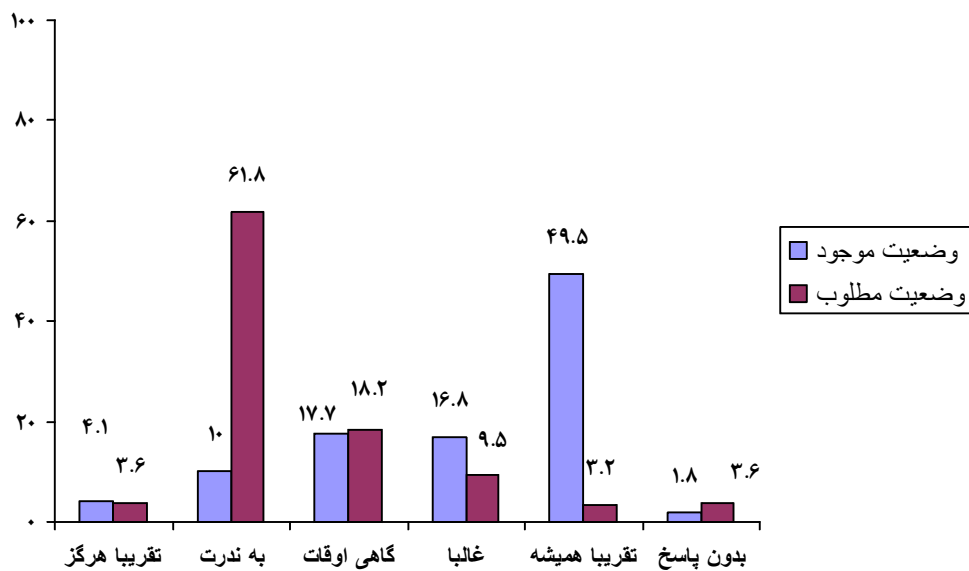
در وضعیت موجود ۱۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات کلاس از نظم و ترتیب درستی برخوردار نیست ، ۴۵/۹ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۹/۱درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند کلاس از نظم و ترتیب درستی برخوردار نیست و ۱/۴ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۱۷/۳ درصد پاسخگویان گزینه تقریبا همیشه. ۸/۶ درصد گاهی اوقات و ۵۰ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۲۴)

جدول شماره ۴-۲۵: نظر پاسخگویان در خصوص روشن بودن تکالیف در کلاس

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۹	۸	۴/۱	۳/۶
به ندرت	۲۲	۷	۱۰	۳/۲
گاهی اوقات	۳۹	۲۱	۱۷/۷	۹/۵
غالباً	۳۷	۴۰	۱۶/۸	۱۸/۲
تقریبا همیشه	۱۰۹	۱۳۶	۴۹/۵	۶۱/۸
بدون پاسخ	۴	۸	۱/۸	۳/۶
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۵: نظر پاسخگویان در خصوص روشن بودن تکالیف در کلاس

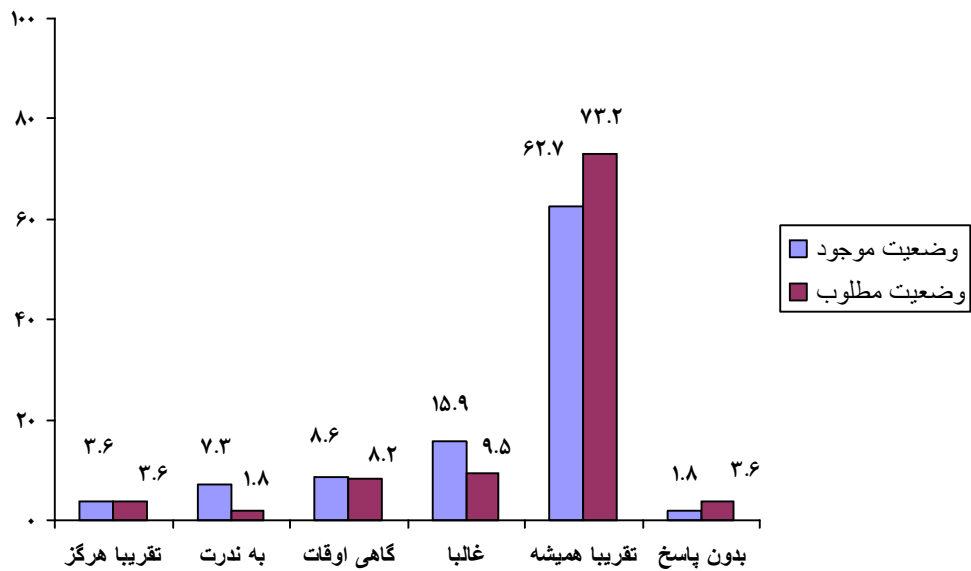
در وضعیت موجود ۱۷/۷ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات تکالیف روشن است و آنها میدانند چه باید بکنند ، ۴/۱ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۴۹/۵ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند که تکالیف روشن است و آنها میدانند چه باید بکنند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، $61/8$ درصد پاسخگویان تمایل دارند که به ندرت تکالیف روشن باشد و آنها بدانند چه باید بکنند. $18/2$ درصد گاهی اوقات و $3/6$ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۲۵)

جدول شماره ۴-۲۶: نظر پاسخگویان در رابطه با شروع کلاس سر وقت

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۸	۸	$3/6$	$3/6$
به ندرت	۱۶	۴	$7/3$	$1/8$
گاهی اوقات	۱۹	۱۸	$8/6$	$8/2$
غالبا	۳۵	۲۱	$15/9$	$9/5$
تقریبا همیشه	۱۳۸	۱۶۱	$62/7$	$73/2$
بدون پاسخ	۴	۸	$1/8$	$3/6$
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۲۶: نظر پاسخگویان در رابطه با شروع کلاس سر وقت

در وضعیت موجود ۸/۶ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات کلاس سر وقت شروع می شود، ۳/۶ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز، ۶۲/۷ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند کلاس سر وقت شروع می شود و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب، ۷۳/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه کلاس سر وقت شروع شود. ۸/۲ درصد گاهی اوقات و ۳/۶ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۴)

(۲۶)

جدول شماره ۴-۲۷: نظر پاسخگویان در رابطه با برنامه ریزی روشن در خصوص فعالیتهای

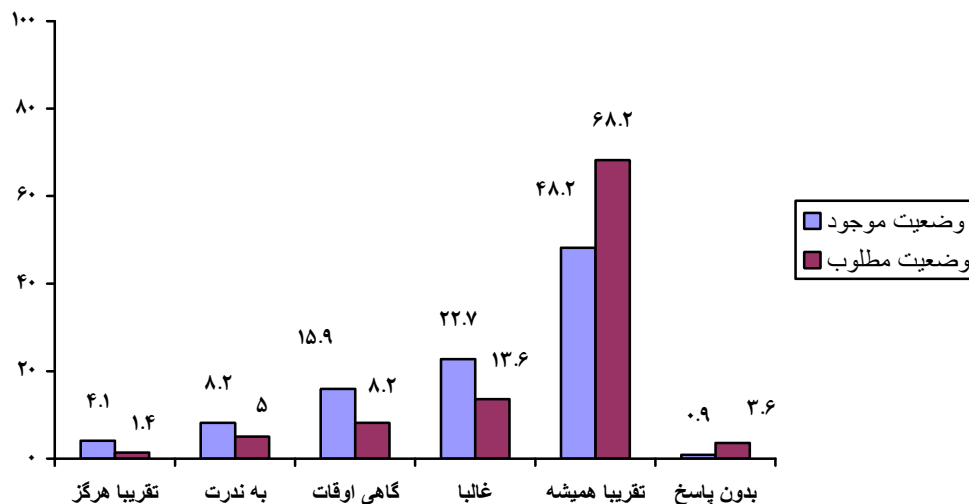
کلاسی

بدون پاسخ	فراوانی	۸	درصد	۳/۶
گویی کل	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً هرگز	۹	۳	۴/۱	۱/۴
به ندرت	۱۸	۱۱	۸/۲	۵
گاهی اوقات	۳۵	۱۸	۱۵/۹	۸/۲
غالباً	۵۰	۳۰	۲۲/۷	۱۳/۶
تقریباً همیشه	۱۰۶	۱۵۰	۴۸/۲	۶۸/۲

نمودار شماره ۴-۲۷: نظر پاسخگویان در رابطه با برنامه ریزی روشن در خصوص فعالیتهای

کلاسی

در وضعیت موجود ۱۵/۹ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات استاد فعالیتهای کلاسی را درست برنامه ریزی کرده و همه چیز روشن است ، ۴/۱ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۴۸/۲ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند استاد فعالیتهای کلاسی را درست برنامه ریزی کرده و همه چیز روشن است و ۰/۹ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۶۸/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه استاد فعالیتهای کلاسی را درست برنامه ریزی کرده و همه چیز روشن است . ۸/۲ درصد گاهی اوقات و ۱/۴ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۲۷)

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه

همکاری

جداول شماره ۴-۲۸ الی ۴-۳۴ فراوانی مؤلفه همکاری را نشان می‌دهد با بررسی این مؤلفه می‌توان پی برد که محیط یادگیری مبتنی بر همکاری یا بالعکس رقابت است. این مؤلفه نیز دارای هفت گویه است. گویه ۲۸ به همکاری دانشجویان در انجام تکالیف، گویه ۲۹ بر مشارکت در منابع و کتب درسی، گویه ۳۰ به همکاری دانشجویان در انجام طرح‌ها و پروژه‌های مشترک، گویه ۳۱ به یادگیری دانشجویان از یکدیگر، گویه ۳۲ به کارمشارکت در کلاس، گویه ۳۳ به همکاری دانشجویان در فعالیت‌های کلاسی، گویه ۳۴ به همکاری دانشجویان برای دستیابی به اهداف آموزشی اشاره دارد.

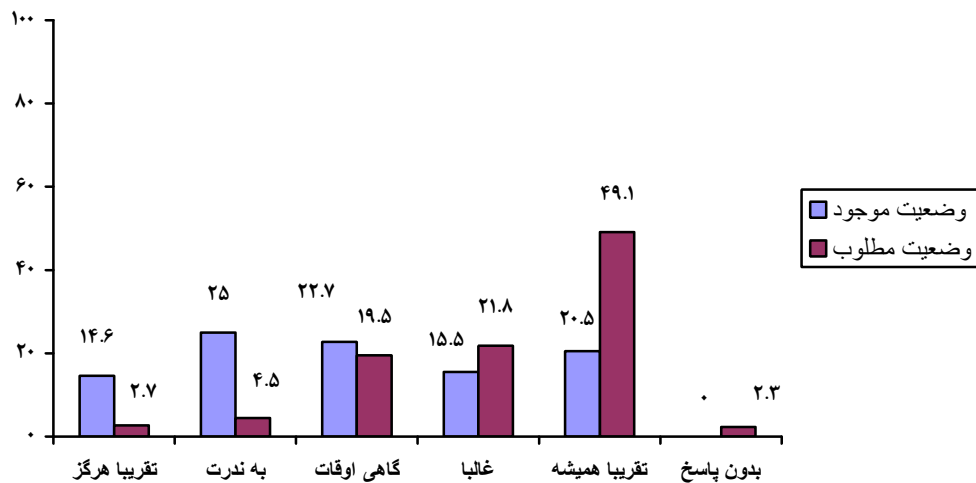
جدول شماره ۴-۲۸: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان با یکدیگر در انجام

تکالیف درسی

بدون پاسخ	فراوانی	۵	درصد	۲/۳
گویه کل	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً هرگز	۳۶	۶	۱۶/۴	۲/۷
به ندرت	۵۵	۱۰	۲۵	۴/۵
گاهی اوقات	۵۰	۴۳	۲۲/۷	۱۹/۵
غالباً	۳۴	۴۸	۱۵/۵	۲۱/۸
تقریباً همیشه	۴۵	۱۰۸	۲۰/۵	۴۹/۱

نمودار شماره ۴-۲۸: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان با یکدیگر در انجام

تکالیف درسی

در وضعیت موجود ۲۲/۷ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان با یکدیگر در انجام تکالیف درسی همکاری دارند است ، ۱۴/۶ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۲۰/۵ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند دانشجویان با یکدیگر در انجام تکالیف درسی همکاری دارند است .

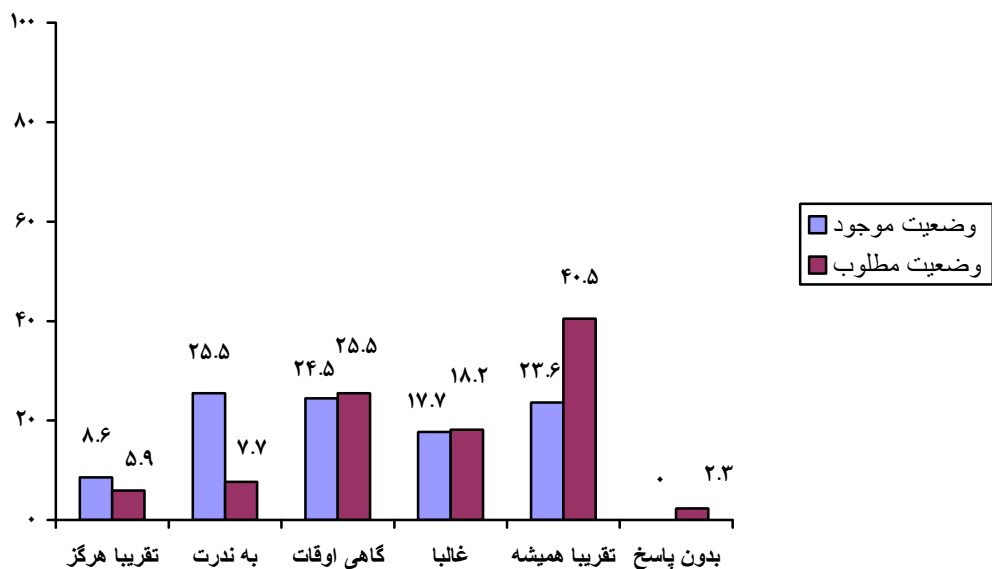
در وضعیت مطلوب ، ۴۹/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه دانشجویان با یکدیگر در انجام تکالیف درسی همکاری داشته باشند . ۱۹/۵ درصد گاهی اوقات و ۲/۷ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۲۸)

جدول شماره ۴-۲۹: نظر پاسخگویان در رابطه با مشارکت در منابع و کتب درسی

۷/۷	۲۵/۵ درصد	۱۷	۵۶ فراوانی	به ندرت
۲۵/۵ مطلوب	۲۴/۵ متوسط	۱۷	۵۶ موجود	گاهی اوقات
۱۵/۶	۱۸/۲	۴۳	۳۹	تخلیبا هرگز

۴۰/۵	۲۳/۶	۸۹	۵۲	تقریباً همیشه
۲/۳	۰	۵	۰	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره ۴-۲۹: نظر پاسخگویان در رابطه با مشارکت در منابع و کتب درسی

در وضعیت موجود ۲۴/۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات میتوانند منابع و کتب درسی خود را در اختیار سایر دانشجویان قرار دهند. ۸/۶ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز، ۲۳/۶ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند میتوانند منابع و کتب درسی خود را در اختیار سایر دانشجویان قرار دهند.

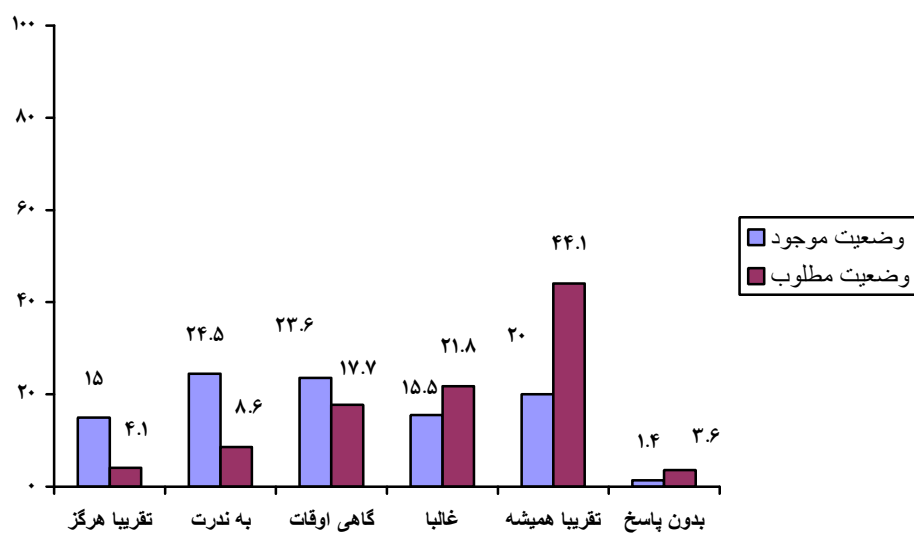
در وضعیت مطلوب، ۴۰/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه بتوانند منابع و کتب درسی خود را در اختیار سایر دانشجویان قرار دهند. ۲۵/۵ درصد گاهی اوقات و ۵/۹ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۲۹)

جدول شماره ۴-۳۰: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان در انجام طرح های آموزشی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۳۳	۹	۱۵	۴/۱
به ندرت	۵۴	۱۹	۲۴/۵	۸/۶
گاهی اوقات	۵۲	۳۹	۲۳/۶	۱۷/۷
غالبا	۳۴	۴۸	۱۵/۵	۲۱/۸
تقریبا همیشه	۴۴	۹۷	۲۰	۴۴/۱
بدون پاسخ	۳	۸	۱/۴	۳/۶
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۳۰: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان در انجام طرح های

آموزشی

در وضعیت موجود 6/23 درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان در انجام

طرح های آموزشی با یکدیگر همکاری دارند ، ۱۵ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۲۰ درصد

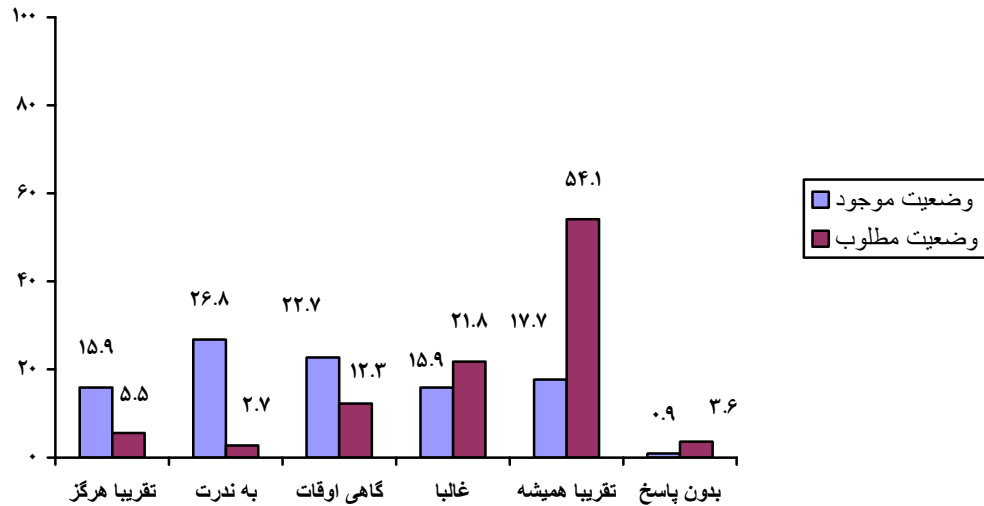
تقریباً همیشه اعتقاد دارند دانشجویان در انجام طرح های آموزشی با یکدیگر همکاری دارند و ۱/۴ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۴/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه دانشجویان در انجام طرح های آموزشی با یکدیگر همکاری داشته باشند. ۱۷/۷ درصد گاهی اوقات و ۴/۱ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳۰)

جدول شماره ۴-۳۱: نظر پاسخگویان در رابطه با یادگیری دانشجویان از یکدیگر

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً هرگز	۳۵	۱۲	۱۵/۹	۵/۵
به ندرت	۵۹	۶	۲۶/۸	۲/۷
گاهی اوقات	۵۰	۲۷	۲۲/۷	۱۲/۳
غالباً	۳۵	۴۸	۱۵/۹	۲۱/۸
تقریباً همیشه	۳۹	۱۱۹	۱۷/۷	۵۴/۱
بدون پاسخ	۲	۸	۰/۹	۳/۶
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۳۱: نظر پاسخگویان در رابطه با یادگیری دانشجویان از یکدیگر

در وضعیت موجود ۲۲/۷ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان می توانند از یکدیگر یادگیری داشته باشند ، ۱۵/۹ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۱۷/۷ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند دانشجویان می توانند از یکدیگر یادگیری داشته باشند و ۰/۹ درصد پاسخی نداده اند .

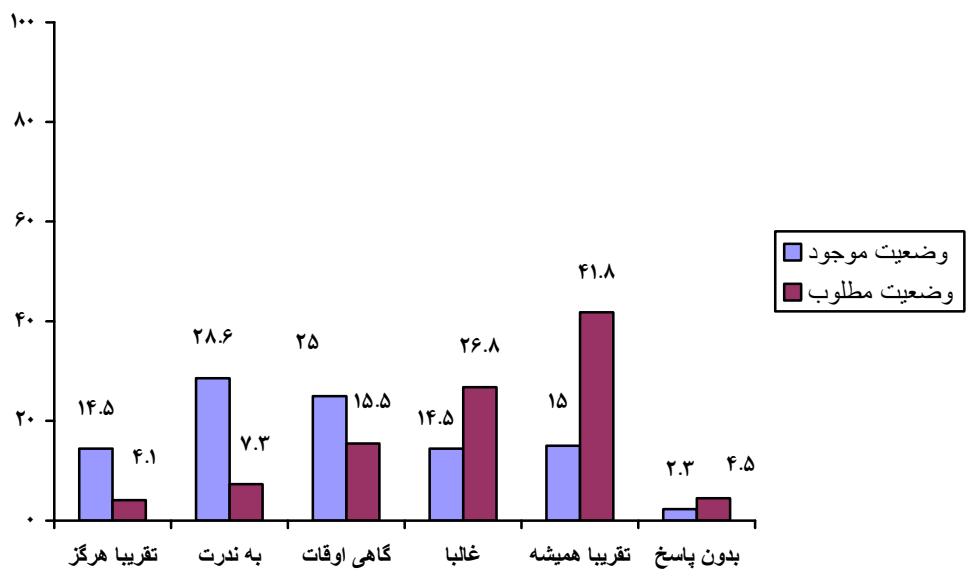
در وضعیت مطلوب ، ۵۴/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه دانشجویان بتوانند از یکدیگر یادگیری داشته باشند. ۱۲/۳ درصد گاهی اوقات و ۵/۵ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳۱)

جدول شماره ۴-۳۲ : نظر پاسخگویان در رابطه با کار مشترک در کلاس

تقریباً هرگز	۳۲	۹	۱۴/۵ درصد	۴/۱
تقریباً همیشه	۶۳	مطلوب	۲۸/۶ موجود	مطلوب

گاهی اوقات	۵۵	۳۴	۲۵	۱۵/۵
غالباً	۳۲	۵۹	۱۴/۵	۲۶/۸
تقریباً همیشه	۳۳	۹۲	۱۵	۴۱/۸
بدون پاسخ	۵	۱۰	۲/۳	۴/۵
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۳۲: نظر پاسخگویان در رابطه با کار مشترک در کلاس

در وضعیت موجود ۲۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان با یکدیگر کار مشترکی را انجام می دهند، ۱۴/۵ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز، ۱۵ درصد تقریباً همیشه اعتقاد دارند دانشجویان با یکدیگر کار مشترکی را انجام می دهند و ۲/۳ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب ، $41/8$ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه دانشجویان بتوانند با یکدیگر کار مشترکی را انجام دهند. $15/5$ درصد گاهی اوقات و $4/1$ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند .

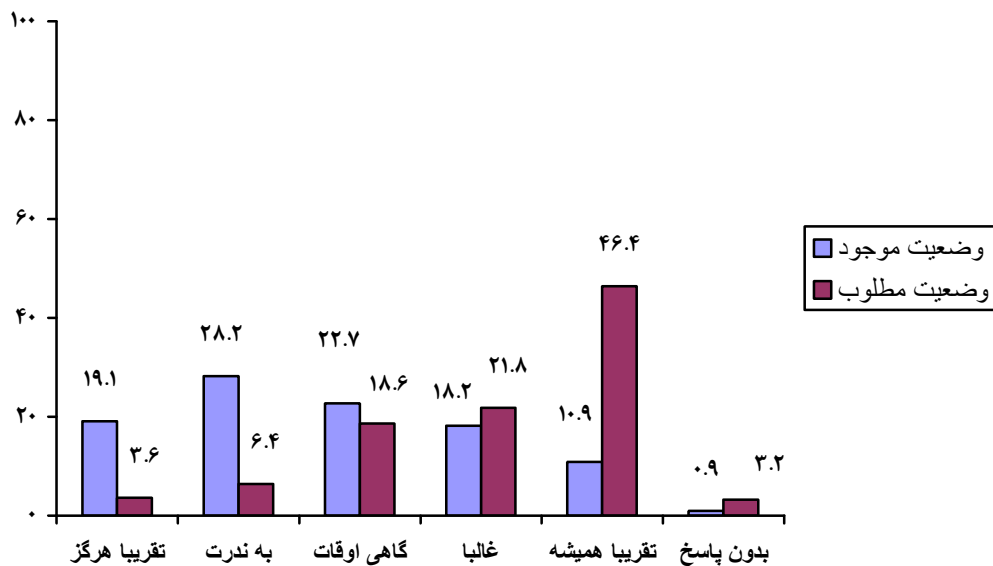
(جدول ۴-۳۲)

جدول شماره ۴-۳۳ : نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان در کار کلاسی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریباً هرگز	۴۲	۸	۱۹/۱	۳/۶
به ندرت	۶۲	۱۴	۲۸/۲	۶/۴
گاهی اوقات	۵۰	۴۱	۲۲/۷	۱۸/۶
غالباً	۴۰	۴۸	۱۸/۲	۲۱/۸
تقریباً همیشه	۲۴	۱۰۲	۱۰/۹	۴۶/۴
بدون پاسخ	۲	۷	۰/۹	۳/۲
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۳۳: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان در کار کلاسی

در وضعیت موجود ۲۲/۷ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان در کار کلاسی با یکدیگر همکاری می کنند، ۱۹/۱ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۱۰/۹ درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند دانشجویان در کار کلاسی با یکدیگر همکاری می کنند و ۰/۹ درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب، ۴۶/۴ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه دانشجویان بتوانند در کار کلاسی با یکدیگر همکاری کنند. ۱۸/۶ درصد گاهی اوقات و ۳/۶ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۳۳)

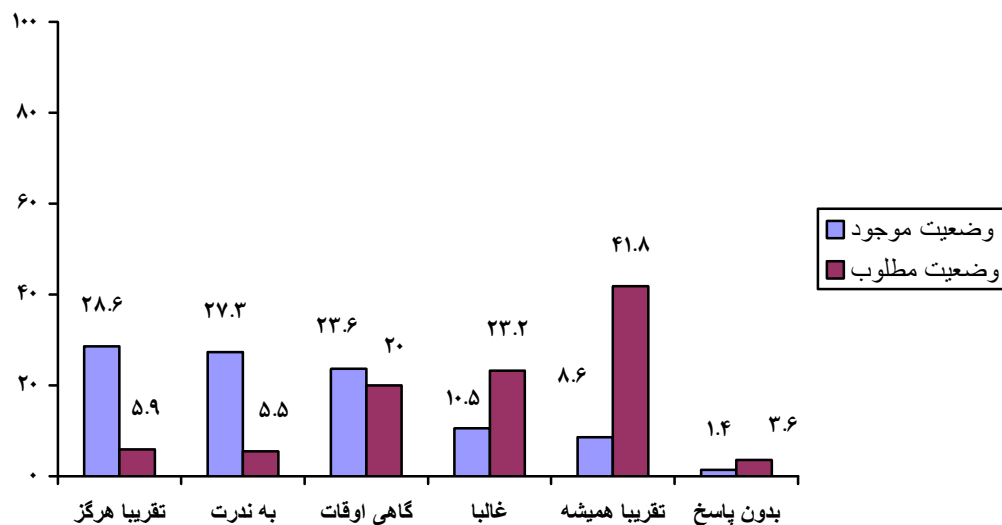
جدول شماره ۴-۳۴: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان برای دستیابی به اهداف

آموزشی

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۶۳	۱۳	۲۸/۶	۵/۹
به ندرت	۶۰	۱۲	۲۷/۳	۵/۵
گاهی اوقات	۵۲	۴۴	۲۳/۶	۲۰
غالبا	۲۳	۵۱	۱۰/۵	۲۳/۲
تقریبا همیشه	۱۹	۹۲	۸/۶	۴۱/۸
بدون پاسخ	۳	۸	۱/۴	۳/۶
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۳۴: نظر پاسخگویان در رابطه با همکاری دانشجویان برای دستیابی به اهداف

آموزشی

در وضعیت موجود 23/6 درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات دانشجویان برای دستیابی به اهداف آموزشی با یکدیگر همکاری می کنند، 28/6 درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، 8/6 درصد تقریبا همیشه اعتقاد دارند دانشجویان در کار کلاسی با یکدیگر همکاری می کنند و 1/4 درصد پاسخی نداده اند.

در وضعیت مطلوب، 41/8 درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه دانشجویان بتوانند برای دستیابی به اهداف آموزشی با یکدیگر همکاری کنند. ۲۰ درصد گاهی اوقات و ۵/۶ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴-۳۴)

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه توجه

به ویژگی های فردی

جداول شماره ۴-۳۵ الی ۴-۴۱ فراوانی دیدگاه دانشجویان را از مؤلفه توجه به ویژگی‌های فردی نشان می‌دهد. این مؤلفه نیز دارای هفت گویه است و به نحوه‌ی برخورد اساتید با دانشجویان با توجه به تفاوت‌های فردی آنان اشاره دارد. گویه ۳۵، به یکسانی کار دانشجویان در زمان و سرعت مشابه، گویه ۳۶ به اختیار دانشجویان در انجام فعالیت متناسب با سرعت و آهنگ فردی، گویه ۳۷ به اهمیت آرای دانشجویان در چگونگی اداره‌ی کلاس، گویه ۳۸ به امکان انتخاب فعالیت‌ها و چگونگی انجام آن از سوی دانشجویان، گویه ۳۹ به تناسب رویکرد آموزشی و سرعت انجام فعالیت‌ها از سوی دانشجویان، گویه ۴۰ به فرصت دانشجویان برای پیشبرد علائق شخصی و گویه ۴۱ به میزان تصمیم‌گیری اساتید در باره‌ی چگونگی فعالیت‌های کلاسی اشاره دارد. گویه‌ها ۳۵ و ۴۱ در پرسشنامه درحالت معکوس قرار دارند.

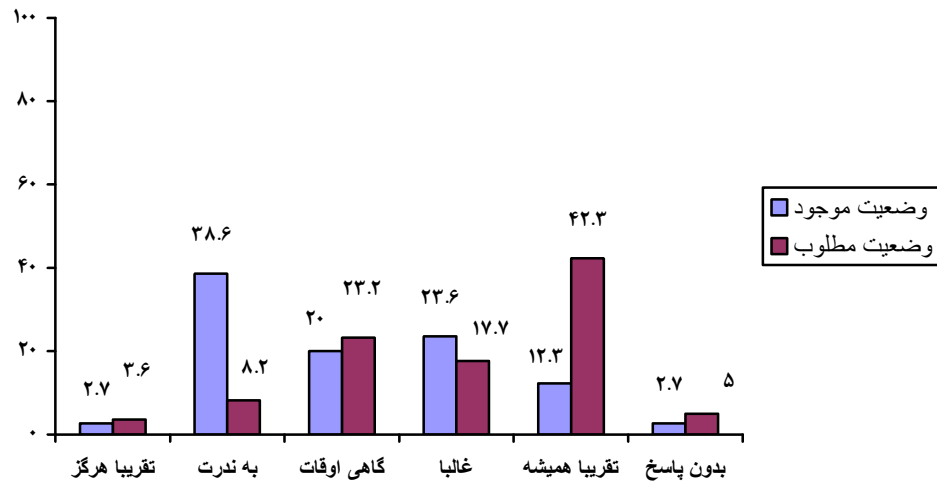
جدول شماره ۴-۳۵: نظر پاسخگویان در رابطه با یکسانی کار دانشجویان در زمان و سرعت

مشابه

کل گویه	فراوانی	۲۲۰	درصد	۱۰۰
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۶	۸	۲/۷	۳/۶
به ندرت	۲۷	۱۸	۳۸/۶	۸/۲
گاهی اوقات	۵۲	۵۱	۲۰	۲۳/۲
غالبا	۴۴	۳۹	۲۳/۶	۱۷/۷
تقریبا همیشه	۸۵	۹۳	۱۲/۳	۴۲/۳
بدون پاسخ	۶	۱۱	۲/۷	۵

نمودار شماره 4-35 : نظر پاسخگویان در رابطه با یکسانی کار دانشجویان در زمان و سرعت

مشابه

در وضعیت موجود ۲۰ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات از دانشجویان همان کاری که بقیه انجام می دهند در مدت زمان ثابت و با شیوه یکسان انتظار می رود ، ۲/۷ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۱۲/۳ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۷ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۲/۳ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه از دانشجویان همان کاری که بقیه انجام می دهند در مدت زمان ثابت و با شیوه یکسان انتظار برود. ۲۳/۲ درصد گاهی اوقات و ۳/۶ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳۵)

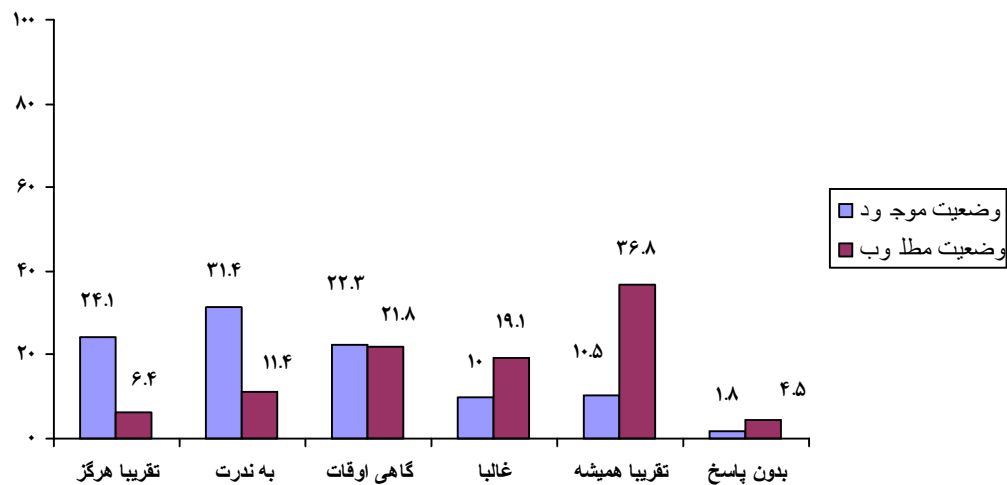
جدول شماره ۴-۳۶: نظر پاسخگویان در رابطه با انجام فعالیت کلاسی با سرعت و آهنگ

فردی

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
۶/۴	۲۴/۱	۱۴	۵۳	تقریبا هرگز
۱۱/۴	۳۱/۴	۲۵	۶۹	به ندرت
۲۱/۸	۲۲/۳	۴۸	۴۹	گاهی اوقات
۱۹/۱	۱۰	۴۲	۲۲	غالبا
۳۶/۸	۱۰/۵	۸۱	۲۳	تقریبا همیشه
۴/۵	۱/۸	۱۰	۴	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره 4-36: نظر پاسخگویان در رابطه با انجام فعالیت کلاسی با سرعت و آهنگ

فردی

در وضعیت موجود ۲۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات فعالیت کلاسی را با سرعت و آهنگ خود انجام می دهند ، ۲۴/۱ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۱۰/۵ درصد تقریبا همیشه این اعتقاد را دارند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۳۶/۸ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه بتوانند فعالیت کلاسی را با سرعت و آهنگ خود انجام دهند. ۲۱/۸ درصد گاهی اوقات و ۶/۴ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳۶)

جدول شماره ۴-۳۷: نظر پاسخگویان در رابطه با اهمیت نظر دانشجویان درباره چگونگی زمان

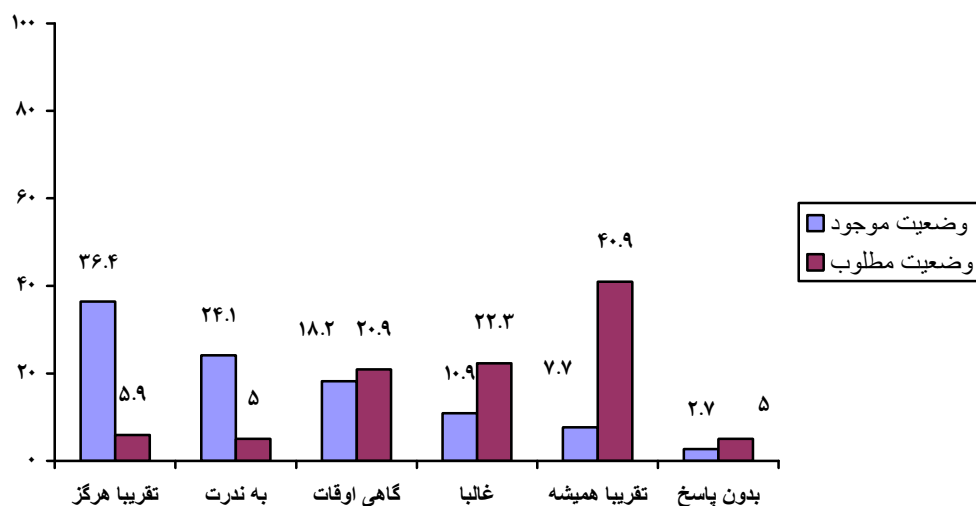
آموزشی

مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	فرآیندی
				که به

تقریبا هرگز	۸۰	۱۳	۳۶/۴	۵/۹
به ندرت	۵۳	۱۱	۲۴/۱	۵
گاهی اوقات	۴۰	۴۶	۱۸/۲	۲۰/۹
غالبا	۲۴	۴۹	۱۰/۹	۲۲/۳
تقریبا همیشه	۱۷	۹۰	۷/۷	۴۰/۹
بدون پاسخ	۶	۱۱	۲/۷	۵
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره 4-37: نظر پاسخگویان در رابطه با اهمیت نظر دانشجویان درباره چگونگی

زمان آموزشی

در وضعیت موجود ۱۸/۲ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات درباره چگونگی زمان

آموزشی به نظر دانشجویان اهمیت داده می شود، ۳۶/۴ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز، ۷/۷

درصد تقریبا همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۷ درصد پاسخی نداده اند.

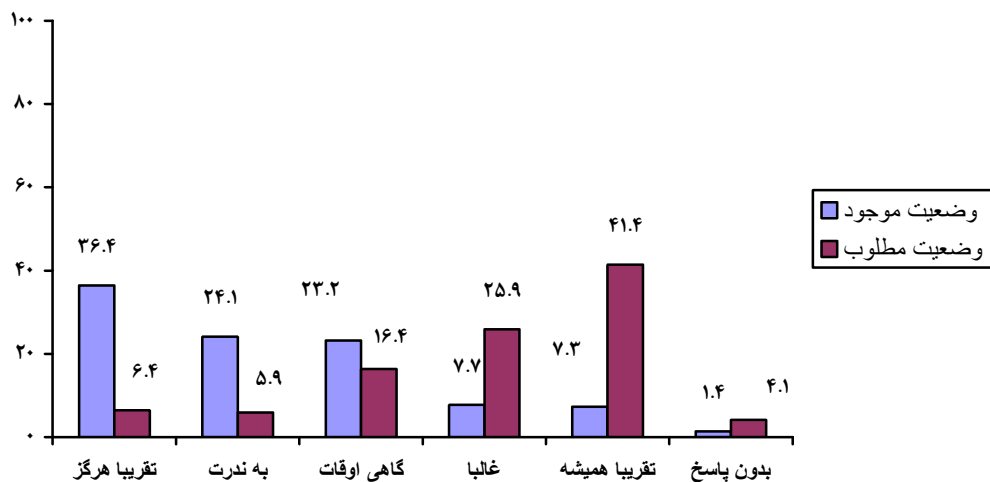
در وضعیت مطلوب ، $40/9$ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه درباره چگونگی زمان آموزشی به نظر دانشجویان اهمیت داده شود. $20/9$ درصد گاهی اوقات و $5/9$ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳۷)

جدول شماره ۴-۳۸: نظر پاسخگویان در رابطه با قدرت انتخاب دانشجو در فعالیت کلاسی و نحوه انجام آن

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۸۰	۱۴	$36/4$	$6/4$
به ندرت	۵۳	۱۳	$24/1$	$5/9$
گاهی اوقات	۵۱	۳۶	$23/2$	$16/4$
غالبا	۱۷	۵۷	$7/7$	$25/9$
تقریبا همیشه	۱۶	۹۱	$7/3$	$41/4$
بدون پاسخ	۳	۹	$1/4$	$4/1$
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره 4-38 : نظر پاسخگویان در رابطه با قدرت انتخاب دانشجو در فعالیت کلاسی و

نحوه انجام آن

در وضعیت موجود ۲۳/۲ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات در انجام فعالیت کلاسی قدرت انتخاب دارند ، ۳۶/۴ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۷/۳ درصد تقریبا همیشه این اعتقاد را دارند و ۱/۴ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۱/۴ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه در انجام فعالیت کلاسی قدرت انتخاب داشته باشند . ۱۶/۴ درصد گاهی اوقات و ۶/۴ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند . (جدول ۴-۳۸)

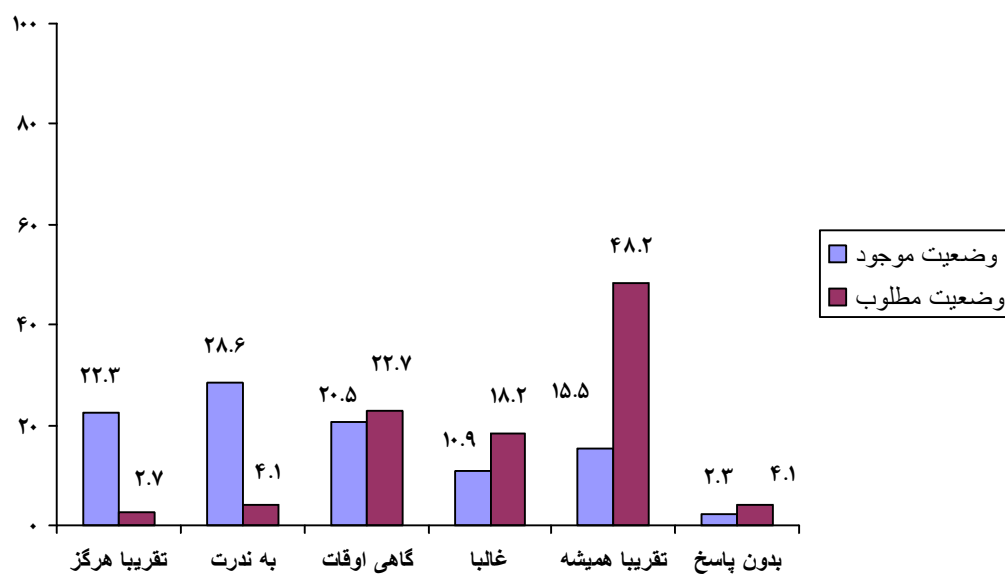

جدول شماره ۴-۳۹: نظر پاسخگویان در رابطه با انجام فعالیت کلاسی با سرعت خود دانشجو

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۴۹	۶	۲۲/۳	۲/۷
به ندرت	۶۳	۹	۲۸/۶	۴/۱
گاهی اوقات	۴۵	۵۰	۲۰/۵	۲۲/۷
غالبا	۲۴	۴۰	۱۰/۹	۱۸/۲
تقریبا همیشه	۳۴	۱۰۶	۱۵/۵	۴۸/۲
بدون پاسخ	۵	۹	۲/۳	۴/۱
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره 4-39 : نظر پاسخگویان در رابطه با انجام فعالیت کلاسی با سرعت خود

دانشجو

در وضعیت موجود ۲۰/۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات می توانند فعالیت کلاسی را با سرعت خود انجام می دهند ، ۲۲/۳ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۱۵/۵ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۳ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۴۸/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه فعالیت کلاسی را با سرعت خود انجام دهند. ۲۲/۷ درصد گاهی اوقات و ۲/۷ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند.

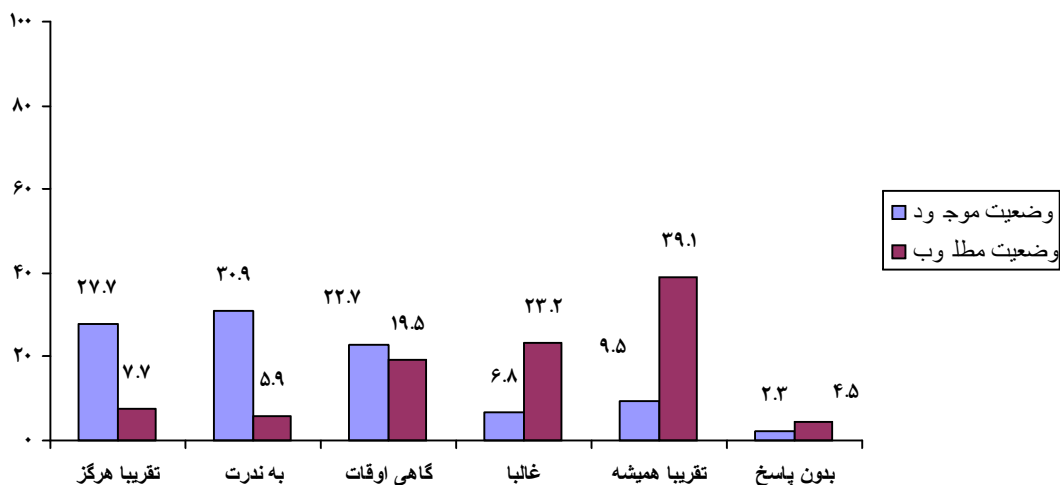
(جدول ۴-۳۹)

جدول شماره ۴-۴۰: نظر پاسخگویان در رابطه با فرصت دانشجویان برای پیشبرد علایق شخصی

درصد		فراوانی		گویه
		مطلوب	موجود	
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
7/7	27/7	17	61	تقریبا هرگز
5/9	30/9	13	68	به ندرت
19/5	22/7	43	50	گاهی اوقات
23/2	6/8	51	15	غالبا
39/1	9/5	86	21	تقریبا همیشه
4/5	2/3	10	5	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره 4-40 : نظر پاسخگویان در رابطه با فرصت دانشجویان برای پیشبرد علایق شخصی

شخصی

در وضعیت موجود 22/7 درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات امکان دنبال کردن علایق خود را در کلاس دارند ، 27/7 درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، 9/5 درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و 2/3 درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، 39/1 درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه امکان دنبال کردن علایق خود را در کلاس داشته باشند. 19/5 درصد گاهی اوقات و 7/7 درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول 4- 40)

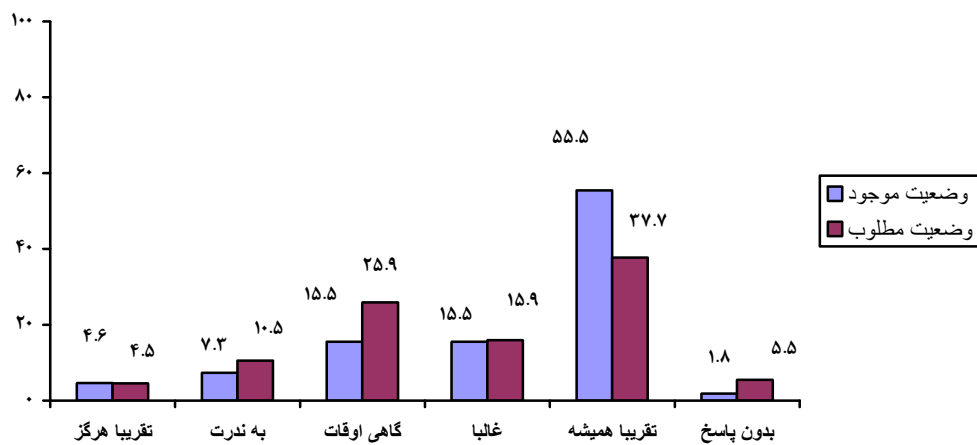
جدول شماره ۴-۴۱: نظر پاسخگویان در رابطه با میزان تصمیم گیری استاد درباره چگونگی

فعالتهای کلاسی

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
۴/۵	۴/۶	۱۰	۱۰	تقریبا هرگز
۱۰/۵	۷/۳	۲۳	۱۶	به ندرت
۲۵/۹	۱۵/۵	۵۷	۳۴	گاهی اوقات
۱۵/۹	۱۵/۵	۳۵	۳۴	غالبا
۳۷/۷	۵۵/۵	۸۳	۱۲۲	تقریبا همیشه
۵/۵	۱/۸	۱۲	۴	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره 4-41: نظر پاسخگویان در رابطه با میزان تصمیم گیری استاد درباره چگونگی

فعالتهای کلاسی

در وضعیت موجود ۱۵/۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات استاد درباره چگونگی فعالیتهای کلاسی تصمیم گیری می کند، ۴/۶ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۵۵/۵ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۳۷/۷ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه استاد درباره چگونگی فعالیتهای کلاسی تصمیم گیری کند. ۲۵/۹ درصد گاهی اوقات و ۴/۵ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴- 41)

بررسی دیدگاه دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه‌ی

برابری

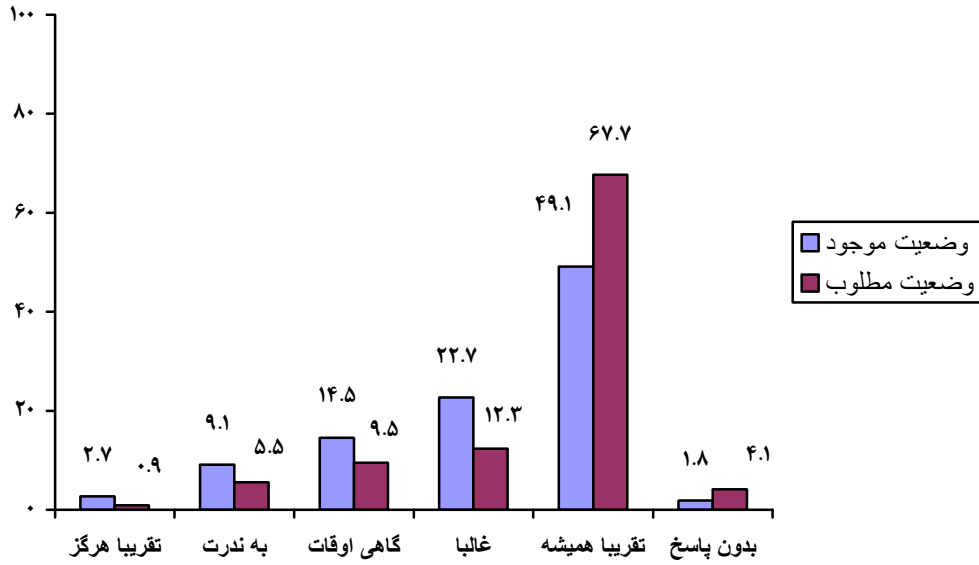
جداول ۴-۴۲ الی ۴-۴۸ فراوانی دیدگاه و نظرات دانشجویان از مؤلفه برابری را نشان می‌دهد. این مؤلفه به برخورد برابر اساتید با دانشجویان اشاره می‌کند. این مؤلفه نیز دارای هفت گویه است. گویه ۴۲ به توجه برابر اساتید به دانشجویان، گویه ۴۳ به کمک برابر اساتید به همه‌ی دانشجویان، گویه ۴۴ به برخورد یکسان اساتید با همه‌ی دانشجویان، گویه ۴۵ به تشویق یکسان دانشجویان از سوی اساتید، گویه ۴۶ به فرصت برابر دانشجویان در پاسخگویی به سؤالات، گویه ۴۷ به تحسین یکسان فعالیت‌های دانشجویان و گویه ۴۸ به اهمیت یکسان اساتید به نظرات دانشجویان اشاره دارد.

جدول شماره ۴-۴۲: نظر پاسخگویان در رابطه با توجه برابر اساتید به سؤالات دانشجویان

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	6	2	2/7	0/9
به ندرت	20	12	9/1	5/5
گاهی اوقات	32	21	14/5	9/5
غالبا	50	27	22/7	12/3
تقریبا همیشه	108	149	49/1	67/7
بدون پاسخ	4	9	1/8	4/1
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره 4-42: نظر پاسخگویان در رابطه با توجه برابر اساتید به سؤالات دانشجویان

در وضعیت موجود ۱۴/۵ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات استاد به سوالات دانشجویان توجه برابر دارد ، ۲/۷ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۴۹/۱ درصد تقریبا همیشه این اعتقاد را دارند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

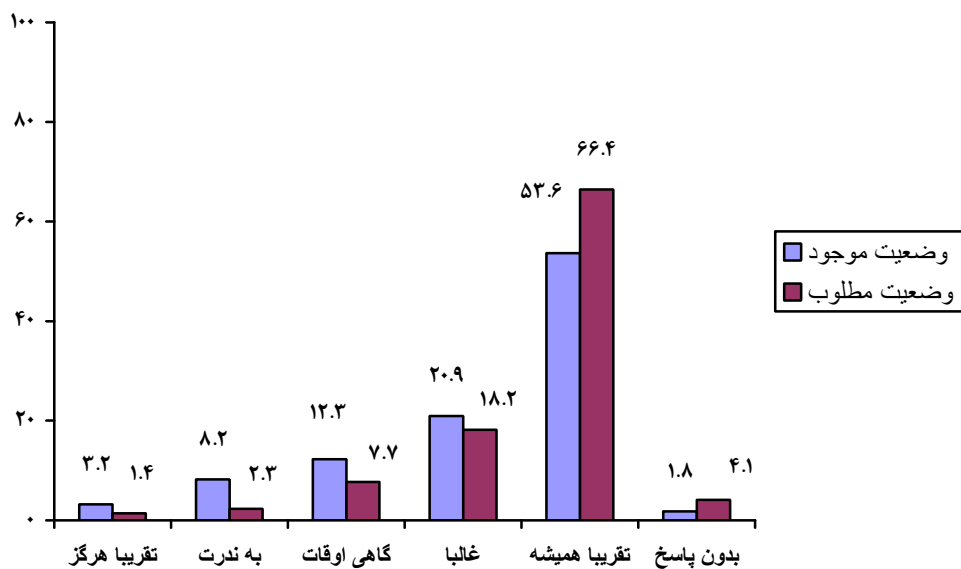
در وضعیت مطلوب ، ۶۷/۷ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه استاد به سوالات دانشجویان توجه برابر داشته باشند . ۹/۵ درصد گاهی اوقات و ۰/۹ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند.

(جدول ۴- ۴۲)

جدول شماره 4-43: نظر پاسخگویان در رابطه با کمک برابر اساتید به دانشجویان

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
1/4	3/2	3	7	تقریبا هرگز
2/3	8/2	5	18	به ندرت
7/7	12/3	17	27	گاهی اوقات
18/2	20/9	40	46	غالبا
66/4	53/6	146	118	تقریبا همیشه
4/1	1/8	9	4	بدون پاسخ
100	100	220	220	کل

نمودار شماره 4-43: نظر پاسخگویان در رابطه با کمک برابر اساتید به دانشجویان

در وضعیت موجود ۱۲/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات استاد به دانشجویان به طور مساوی کمک می کند ، ۳/۲ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۵۳/۶ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

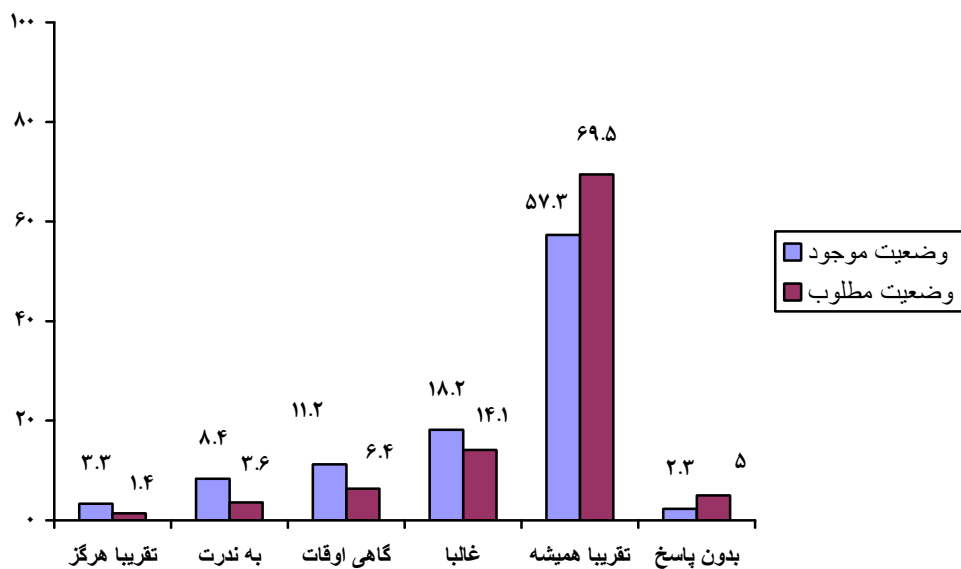
در وضعیت مطلوب ، ۶۶/۴ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه استاد به دانشجویان به طور مساوی کمک کند . ۷/۷ درصد گاهی اوقات و ۱/۴ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند.

(جدول ۴- 43)

جدول شماره 4-44: نظر پاسخگویان در رابطه با برخورد یکسان اساتید با همه دانشجویان

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
1/4	3/3	3	7	تقریبا هرگز
3/6	8/4	8	18	به ندرت
6/4	11/2	14	24	گاهی اوقات
14/1	18/2	31	40	غالبا
69/5	57/3	153	126	تقریبا همیشه
5	2/3	11	5	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره 4-44: نظر پاسخگویان در رابطه با برخورد یکسان اساتید با همه دانشجویان

در وضعیت موجود 11/2 درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات اساتید با همه دانشجویان به طور یکسان برخورد می کنند ، ۳/۳ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۵۷/۳ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۳ درصد پاسخی نداده اند .

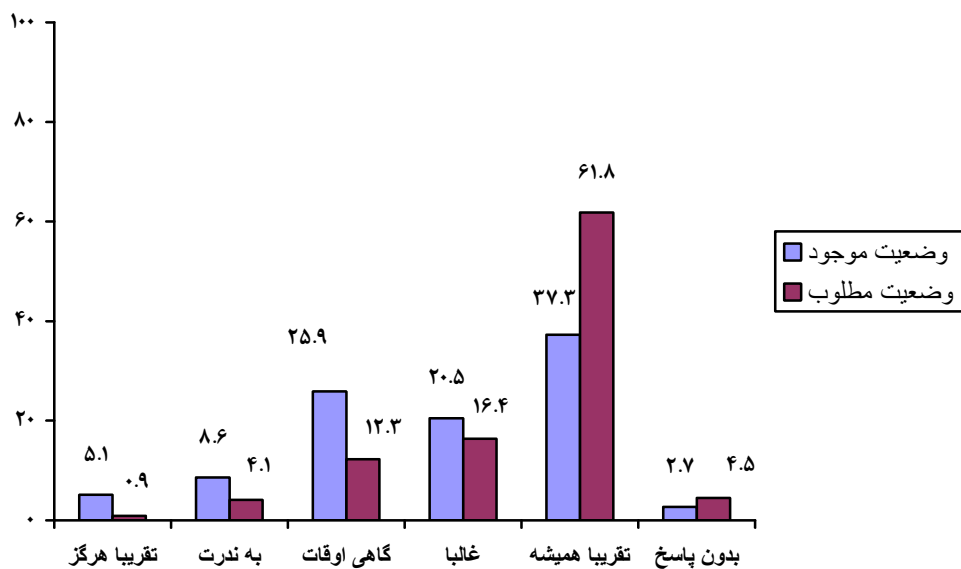
در وضعیت مطلوب ، ۶۹/۵ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه اساتید با همه دانشجویان به طور یکسان برخورد کنند . ۶/۴ درصد گاهی اوقات و ۱/۴ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند.

(جدول ۴- 44)

جدول شماره ۴-۴۵: نظر پاسخگویان در رابطه با تشویق یکسان دانشجویان از سوی اساتید

گویه	فراوانی		درصد	
	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	11	2	5/1	0/9
به ندرت	19	9	8/6	4/1
گاهی اوقات	57	27	25/9	12/3
غالبا	45	36	20/5	16/4
تقریبا همیشه	82	136	37/3	61/8
بدون پاسخ	6	10	2/7	4/5
کل	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴-۴۵: نظر پاسخگویان در رابطه با تشویق یکسان دانشجویان از سوی اساتید

در وضعیت موجود ۲۵/۹ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات اساتید همه دانشجویان را به طور یکسان تشویق می کنند ، ۵/۱ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۳۷/۳ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۷ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۶۱/۸ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه اساتید همه دانشجویان را به طور یکسان تشویق کنند . ۱۲/۳ درصد گاهی اوقات و ۰/۹ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند.

(جدول ۴- 45)

جدول شماره ۴-۴۶: نظر پاسخگویان در رابطه با فرصت برابر دانشجویان در پاسخگویی به

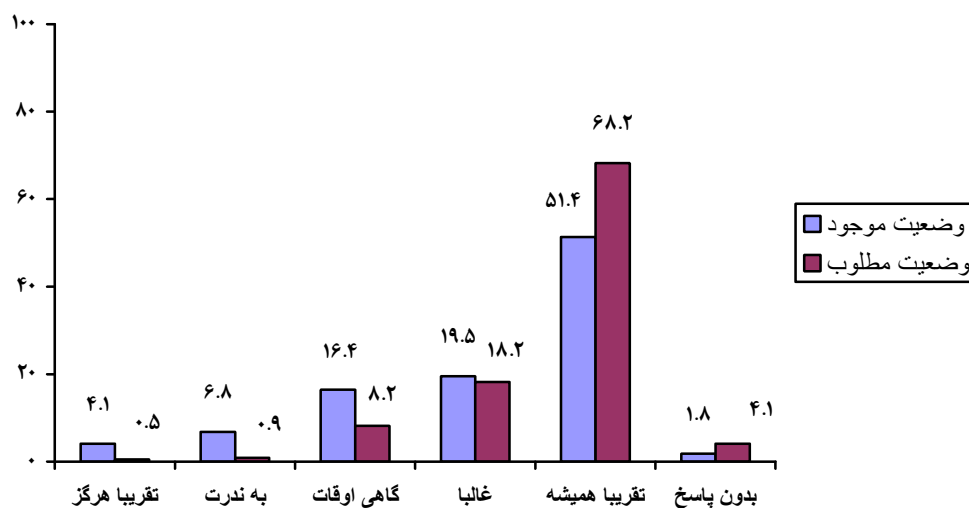
سوالات

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
0/5	4/1	1	9	تقریبا هرگز
0/9	6/8	2	15	به ندرت
8/2	16/4	18	36	گاهی اوقات
18/2	19/5	40	43	غالبا
68/2	51/4	150	113	تقریبا همیشه
4/1	1/8	9	4	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره 4-46 : نظر پاسخگویان در رابطه با فرصت برابر دانشجویان در پاسخگویی به

سوالات

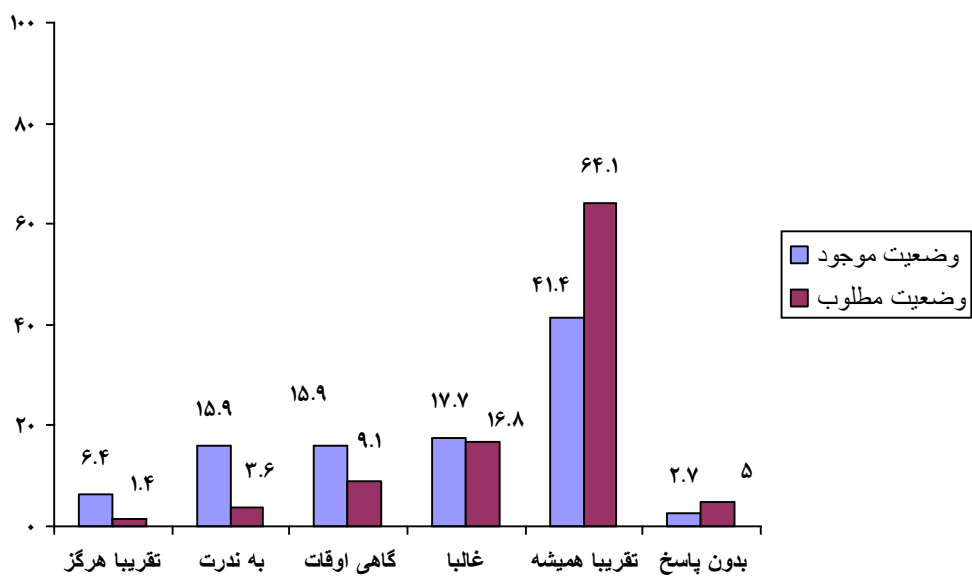
در وضعیت موجود 16/4 درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات اساتید به دانشجویان در پاسخگویی به سوالات فرصت برابر می دهند ، ۴/۱ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۵۱/۴ درصد تقریبا همیشه این اعتقاد را دارند و ۱/۸ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۶۸/۲ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه اساتید به دانشجویان در پاسخگویی به سوالات فرصت برابر بدهند . ۸/۲ درصد گاهی اوقات و ۰/۵ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند. (جدول ۴ - 46)

جدول شماره ۴-۴۷: نظر پاسخگویان در رابطه با تحسین یکسان فعالیتهای دانشجویان

درصد		فراوانی		گویه
مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
۱/۴	۶/۴	۳	۱۴	تقریبا هرگز
۳/۶	۱۵/۹	۸	۳۵	به ندرت
۹/۱	۱۵/۹	۲۰	۳۵	گاهی اوقات
۱۶/۸	۱۷/۷	۳۷	۳۹	غالبا
۶۴/۱	۴۱/۴	۱۴۱	۹۱	تقریبا همیشه
۵	۲/۷	۱۱	۶	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۲۲۰	۲۲۰	کل

نمودار شماره 4-47: نظر پاسخگویان در رابطه با تحسین یکسان فعالیتهای دانشجویان

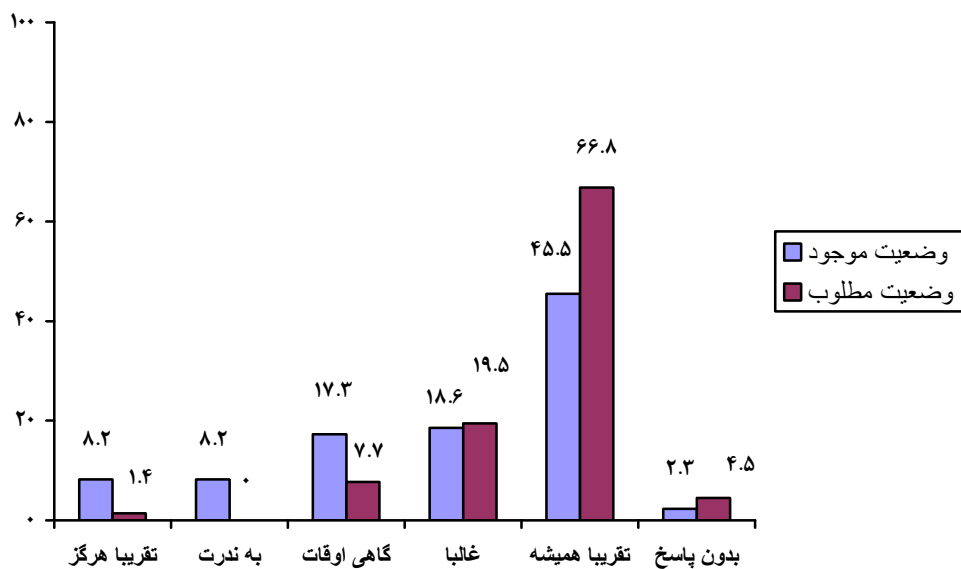
در وضعیت موجود ۱۵/۹ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات اساتید فعالیتهای دانشجویان را یکسان مورد تشویق قرار می دهند ، ۶/۴ درصد از پاسخگویان تقریبا هرگز ، ۴۱/۴ درصد تقریبا همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۷ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۶۴/۱ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریبا همیشه اساتید فعالیتهای دانشجویان را یکسان مورد تشویق قرار دهند . ۹/۱ درصد گاهی اوقات و ۱/۴ درصد تقریبا هرگز را انتخاب کرده اند.
(جدول ۴- 47)

جدول شماره ۴-48: نظر پاسخگویان در رابطه با اهمیت یکسان اساتید به نظرات دانشجویان

کل	فراوانی	۲۲۰	درصد	۱۰۰
کویه	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب
تقریبا هرگز	۱۸	۳	۸/۲	۱/۴
به ندرت	۱۸	۰	۸/۲	۰
گاهی اوقات	۳۸	۱۷	۱۷/۳	۷/۷
غالبا	۴۱	۴۳	۱۸/۶	۱۹/۵
تقریبا همیشه	۱۰۰	۱۴۷	۴۵/۵	۶۶/۸
بدون پاسخ	۵	۱۰	۲/۳	۴/۵

نمودار شماره 4-48: نظر پاسخگویان در رابطه با اهمیت یکسان اساتید به نظرات دانشجویان

در وضعیت موجود ۱۷/۳ درصد پاسخگویان اعتقاد دارند که گاهی اوقات اساتید نظرات دانشجویان را یکسان مورد نظر قرار می دهند ، ۸/۲ درصد از پاسخگویان تقریباً هرگز ، ۴۵/۵ درصد تقریباً همیشه این اعتقاد را دارند و ۲/۳ درصد پاسخی نداده اند .

در وضعیت مطلوب ، ۶۶/۸ درصد پاسخگویان تمایل دارند که تقریباً همیشه اساتید نظرات دانشجویان را یکسان مورد نظر قرار دهند . ۷/۷ درصد گاهی اوقات و ۱/۴ درصد تقریباً هرگز را انتخاب کرده اند.

(جدول ۴- ۴۸)

ب : تحلیل استنباط آماری داده ها

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه ی

رابطه فردی از لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جداول شماره ۴-۵۰ الی ۴-۵۶ به مؤلفه رابطه ی فردی میان استاد و دانشجو از لحاظ تحلیل

استنباط آماری داده ها اشاره می کند . این مؤلفه که از میان ابعاد سه گانه بعد رابطه را در بر می گیرد،

تعامل میان استاد و دانشجو و میزان راحتی دانشجویان در کلاس را نشان می دهد.

جدول ۴-۵۰ : بررسی نظرات دانشجویان در خصوص ارزش نهادن استاد به احساسات

دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	214	-12/58	1/00	1/17	۴/۰۲	۲/۸۰

$p < ۰/۰۵$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که

میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۸۰ و در حالت مطلوب ۴/۰۲ میباشد.

جدول ۴-۵۱ : بررسی نظرات دانشجویان در خصوص برخورد دوستانه استاد با آنها

P	df	t	انحراف معیار	انحراف معیار	میانگین	میانگین

وضعیت موجود	وضعیت مطلوب	وضعیت موجود	وضعیت مطلوب	وضعیت موجود	وضعیت مطلوب
۳/۰۷	۴/۲۶	۱/۲۶	۰/۹۴	۲۱۴	۰/۰۰۰

$p < 0.05$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۰۷ و در حالت مطلوب ۴/۲۶ میباشد.

جدول ۴-۵۲: بررسی نظرات دانشجویان در باره کمک کردن استاد به دانشجویان

میانگین وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	انحراف معیار وضعیت مطلوب	t	df	P
۳/۲۰	۴/۲۳	۱/۳۰	۰/۹۵	-۱۰/۷۷	۲۱۴	۰/۰۰۰

$p < 0.05$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۲۰ و در حالت مطلوب ۴/۲۳ میباشد.

جدول ۴-۵۳: بررسی نظرات دانشجویان در باره کمک کردن استاد به دانشجویان در هنگام بروز

مشکلات

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	212	-10/70	1/09	1/44	۴/۲۲	۳/۲۱

$p < 0.05$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۲۱ و در حالت مطلوب ۴/۲۲ میباشد.

جدول ۴-۵۴: بررسی نظرات دانشجویان در باره تحرک استاد در کلاس و مخاطب قرار دادن

دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	214	-10/03	1/20	1/35	۳/۴۴	۲/۴۱

$p < 0.05$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۴۱ و در حالت مطلوب ۳/۴۴ میباشد.

جدول ۴-۵۵: بررسی نظرات دانشجویان در باره اهمیت دادن استاد به مشکلات دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت	انحراف معیار وضعیت	میانگین وضعیت	میانگین وضعیت
---	----	---	-----------------------	-----------------------	------------------	------------------

			مطلوب	موجود	مطلوب	موجود
0/000	214	-11/31	1/16	1/40	۴/۰۵	۲/۹۳

$p < 0.05$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۹۳ و در حالت مطلوب ۴/۰۵ میباشد.

جدول ۴-۵۶: بررسی نظرات دانشجویان در باره صمیمی نبودن و بی توجه بودن استاد نسبت

به دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/162	212	-1/40	1/44	۱/۱۶	۲/۳۵	۲/۲۱

$P < 0.05$

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود ندارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۲۱ و در حالت مطلوب ۲/۳۵ میباشد.

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه

نوآوری از لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جداول شماره ۴-۵۷ الی ۴-۶۳ دومین مؤلفه یعنی نوآوری را بر اساس نظرات دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب تحلیل می کند. این مؤلفه به شیوه‌ها، فعالیت‌ها، فنون و برنامه‌ریزی‌های جدیدی اشاره می کند که اساتید در تدریس به کار می‌برند.

جدول ۴-۵۷: بررسی نظرات دانشجویان درخصوص به تجربه درآمدن اندیشه های آموزشی

نوبین در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	213	-14/14	0/99	1/25	۴/۲۴	۲/۸۶

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۸۶ و در حالت مطلوب ۴/۲۴ میباشد.

جدول ۴-۵۸: بررسی نظرات دانشجویان درخصوص شیوه های جدید و متفاوت آموزشی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	213	-15/52	0/99	1/24	۴/۲۸	۲/۷۸

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد.

میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۷۸ و در حالت مطلوب ۴/۲۸ میباشد.

جدول ۴-۵۹: بررسی نظرات دانشجویان در خصوص ابداع تکالیف درسی از سوی اساتید

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	212	-18/08	1/08	1/29	۴/۲۱	۲/۴۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به سبب - میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۴۰ و در حالت مطلوب ۴/۲۱ میباشد.

جدول ۴-۶۰: بررسی نظرات دانشجویان در خصوص رویکردهای متنوع و مبتکرانه تدریس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-16/57	1/08	1/21	۴/۲۱	۲/۴۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۴۴ و در حالت مطلوب ۴/۱۶ میباشد.

جدول ۴-۶۱: بررسی نظرات دانشجویان در خصوص چیدمان صندلی ها

P	df	t	انحراف معیار وضعیت	انحراف معیار وضعیت	میانگین وضعیت	میانگین وضعیت
---	----	---	-----------------------	-----------------------	------------------	------------------

			مطلوب	موجود	مطلوب	موجود
0/000	213	- 4/08	1/38	1/64	۳/۸۲	۳/۱۷

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۱۷ و در حالت مطلوب ۳/۸۲ میباشد.

جدول ۴-۶۲: بررسی نظرات دانشجویان درخصوص فعالیتهای غیر متداول مدرس (فعالتهای

آموزشی نو و متفاوت)

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	212	- 17/91	0/95	1/19	۴/۱۹	۲/۳۳

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۳۳ و در حالت مطلوب ۴/۱۹ میباشد.

جدول ۴-۶۳: بررسی نظرات دانشجویان درخصوص عدم تنوع فعالیتهای آموزشی در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	209	3/87	1/48	1/32	۳/۲۹	۳/۸۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۸۰ و در حالت مطلوب ۳/۲۹ میباشد.

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه همبستگی از لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جداول شماره ۴-۶۴ الی ۴-۶۹ مؤلفه همبستگی میان دانشجویان یا در واقع تعامل میان دانشجویان را در حالت موجود و مطلوب تحلیل می کند.

جدول ۴-۶۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با میزان آشنایی دانشجویان با یکدیگر

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/276	212	1/09	1/38	1/24	۳/۱۸	۳/۳۴

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود ندارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۳۴ و در حالت مطلوب ۳/۱۸ میباشد.

جدول ۴-۶۵: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با دانستن اسامی یکدیگر

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	211	-12/72	1/39	1/19	۳/۳۳	۱/۸۹

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۱/۸۹ و در حالت مطلوب ۳/۳۳ میباشد.

جدول ۴-۶۶: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با امکان برقراری روابط دوستانه در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-9/64	1/13	1/23	۳/۹۲	۲/۹۳

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۹۳ و در حالت مطلوب ۳/۹۲ میباشد.

جدول ۴-۶۷: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با عدم شانس شناخت همدیگر در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/003	213	-3/02	1/43	1/22	۳/۱۰	۲/۷۵

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۷۵ و در حالت مطلوب ۳/۱۰ میباشد.

جدول ۴-۶۸: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با امکان شناخت عمیق تر همدیگر در

کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	213	-14/34	1/18	1/17	۳/۸۴	۲/۳۴

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۳۴ و در حالت مطلوب ۳/۸۴ میباشد.

جدول ۴-۶۹: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با عدم علاقه ی دانشجویان به آشنایی و

شناخت یکدیگر

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/005	214	- 2/80	1/39	1/20	۲/۸۱	۲/۵۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معناداری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۵۰ و در حالت مطلوب ۲/۸۱ میباشد.

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه وظیفه

مداری از لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جداول ۴- ۷۰ الی ۷۶ دیدگاه های مختلف دانشجویان را در رابطه با مؤلفه ی وظیفه مداری

تحلیل می کند. این مؤلفه دارای هفت گویه است.

جدول ۴- ۷۰: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با میزان اطلاع دانشجویان از فعالیتهای

کلاسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	212	-8/75	1/03	1/28	۴/۳۷	۳/۵۷

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۵۷ و در حالت مطلوب ۴/۳۷ میباشد.

جدول ۴-۷۱: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با اهمیت فعالیت کلاسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-3/72	1/08	1/24	۴/۲۲	۳/۹۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۹۰ و در حالت مطلوب ۴/۲۲ میباشد.

جدول ۴-۷۲: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با عدم تمرکز بر روی موضوع اصلی کلاس

درس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/529	213	-0/63	1/34	1/22	۲/۰۴	۲/۱۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود ندارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۱۰ و در حالت مطلوب ۲/۰۴ میباشد.

جدول ۴-۷۳: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با عدم نظم و ترتیب در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/254	210	-1/14	1/55	1/30	۲/۲۲	۲/۰۹

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود ندارد. به طوری

که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۰۹ و در حالت مطلوب ۲/۲۲ میباشد.

جدول ۴-۷۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با روشن بودن تکالیف در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-4/08	1/04	1/21	۴/۳۶	۳/۹۸

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که

میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۹۸ و در حالت مطلوب ۴/۳۶ میباشد.

جدول ۴-۷۵: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با شروع کلاس سر وقت

P	df	t	انحراف معیار وضعیت	انحراف معیار وضعیت	میانگین وضعیت	میانگین وضعیت
---	----	---	-----------------------	-----------------------	------------------	------------------

			مطلوب	موجود	مطلوب	موجود
0/011	209	-12/72	0/99	1/10	۴/۵۲	۴/۳۱

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/۳۱ و در حالت مطلوب ۴/۵۲ میباشد.

جدول ۴-۷۶: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با برنامه ریزی روشن در خصوص فعالیتهای

کلاسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	211	-5/50	0/95	1/17	۴/۴۸	۴/۰۲

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/۰۲ و در حالت مطلوب ۴/۴۸ میباشد.

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه همکاری

از لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جدول شماره ۴-۷۷ الی ۴-۸۳ مؤلفه همکاری را نشان می‌دهد با تحلیل این مؤلفه می‌توان پی

برد که محیط یادگیری مبتنی بر همکاری یا بالعکس یعنی رقابت است.

جدول ۴-۷۷: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با همکاری دانشجویان با یکدیگر در انجام

تکالیف درسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	214	-10/94	1/06	1/37	۴/۱۳	۲/۹۸

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که

میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۹۸ و در حالت مطلوب ۴/۱۳ میباشد.

جدول ۴-۷۸: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با مشارکت در منابع و کتب درسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	214	-7/01	1/22	1/29	۳/۸۱	۳/۲۲

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۲۲ و در حالت مطلوب ۳/۸۱ میباشد.

جدول ۴-۷۹: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با همکاری دانشجویان در انجام طرح های

آموزشی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	211	-9/29	1/17	1/36	۳/۹۷	۳/۰۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۰۰ و در حالت مطلوب ۳/۹۷ میباشد.

جدول ۴-۸۰: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با یادگیری دانشجویان از یکدیگر

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	211	-12/80	1/12	1/35	۴/۲۱	۲/۹۲

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۹۲ و در حالت مطلوب ۴/۲۱ میباشد.

جدول ۴-۸۱: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با کار مشترک در کلاس

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	208	-11/14	1/13	1/27	۴/۰۰	۲/۸۷

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۸۷ و در حالت مطلوب ۴/۰۰ میباشد.

جدول ۴-۸۲: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با همکاری دانشجویان در کار کلاسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	212	-13/26	1/13	1/26	۴/۰۴	۲/۷۱

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۷۱ و در حالت مطلوب ۴/۰۴ میباشد.

جدول ۴-۸۳: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با همکاری دانشجویان برای دستیابی به اهداف

آموزشی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	211	-16/36	1/19	1/26	۳/۹۳	۲/۴۴

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۴۴ و در حالت مطلوب ۳/۹۳ میباشد.

بررسی نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه توجه به ویژگی‌های فردی از لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جداول شماره ۴-۸۴ الی ۴-۹۰ دیدگاه دانشجویان را از مؤلفه توجه به ویژگی‌های فردی تحلیل می کند. این مؤلفه نیز دارای هفت گویه است و به نحوی برخورد اساتید با دانشجویان با توجه به تفاوت‌های فردی آنان اشاره دارد.

جدول ۴-۸۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با یکسانی کار دانشجویان در زمان و سرعت

مشابه

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/344	207	-0/344	1/17	1/17	۳/۹۱	۳/۸۱

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود ندارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۸۱ و در حالت مطلوب ۳/۹۱ میباشد.

جدول ۴-۸۵ : بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با انجام فعالیت کلاسی با سرعت و آهنگ

فردی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	209	-11/96	1/27	1/25	۳/۷۲	۲/۴۸

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۴۸ و در حالت مطلوب ۳/۷۲ میباشد.

جدول ۴-۸۶ : بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با اهمیت نظر دانشجویان درباره چگونگی

زمان آموزشی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	208	-16/09	1/19	1/29	۳/۹۲	۲/۲۸

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۲۸ و در حالت مطلوب ۳/۹۲ میباشد.

جدول ۴-۸۷: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با قدرت انتخاب دانشجو در فعالیت کلاسی و

نحوه انجام آن

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-16/40	1/20	1/22	۳/94	۲/22

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که

میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/22 و در حالت مطلوب ۳/94 میباشد.

جدول ۴-۸۸: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با انجام فعالیت کلاسی با سرعت خود دانشجو

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	209	-14/69	1/07	1/36	۴/۰۹	۲/۶۷

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که

میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۶۷ و در حالت مطلوب ۴/۰۹ میباشد.

جدول ۴-۸۹: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با فرصت دانشجو برای پیشبرد علایق

شخصی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	209	-10/68	1/82	1/23	۳/۹۲	۲/۳۷

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۲/۳۷ و در حالت مطلوب ۳/۹۲ میباشد.

جدول ۴-۹۰: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با میزان تصمیم گیری استاد درباره چگونگی

فعالتهای کلاسی

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/005	207	-2/85	1/22	1/20	۳/۹۲	۲/۳۷

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/۱۱ و در حالت مطلوب ۳/۷۶ میباشد.

بررسی دیدگاه دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس بر حسب مؤلفه‌ی برابری از

لحاظ تحلیل استنباط آماری داده ها

جداول ۹۱-۴ الی ۹۷-۴ دیدگاه و نظرات دانشجویان از مؤلفه برابری را مورد تحلیل قرار می دهد. این مؤلفه به برخورد برابر اساتید با دانشجویان اشاره می کند.

جدول ۹۱-۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با توجه برابر اساتید به سوالات دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-5/04	0/95	1/13	۴/۴۶	۴/06

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/06 و در حالت مطلوب 4/46 میباشد.

جدول ۹۲-۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با کمک برابر اساتید به دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار مطلوب	انحراف معیار موجود	میانگین مطلوب	میانگین موجود
0/000	210	-5/05	0/85	1/13	۴/۵۲	۴/14

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/14 و در حالت مطلوب 4/52 میباشد.

جدول ۹۳-۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با برخورد یکسان اساتید با همه

دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	207	-4/37	0/88	1/11	۴/5۵	۴/22

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/22 و در حالت مطلوب 4/55 میباشد.

جدول ۴-۹۴: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با تشویق یکسان دانشجویان از سوی اساتید

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	208	-8/33	0/93	1/19	۴/۴۱	۳/۷۶

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود 3/76 و در حالت مطلوب 4/41 میباشد.

جدول ۴-۹۵: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با فرصت برابر دانشجویان در پاسخگویی به

سوالات

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	210	-6/06	0/72	1/14	۴/۵۹	۴/۰۹

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۴/۰۹ و در حالت مطلوب ۴/۵۹ میباشد.

جدول ۴-۹۶: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با تحسین یکسان فعالیتهای دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت مطلوب	انحراف معیار وضعیت موجود	میانگین وضعیت مطلوب	میانگین وضعیت موجود
0/000	208	-8/95	0/92	1/33	۴/۴۶	۳/۷۲

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۷۲ و در حالت مطلوب ۴/۴۶ میباشد.

جدول ۴-۹۷: بررسی نظرات دانشجویان در رابطه با اهمیت یکسان اساتید به نظرات دانشجویان

P	df	t	انحراف معیار وضعیت	انحراف معیار وضعیت	میانگین وضعیت	میانگین وضعیت
---	----	---	-----------------------	-----------------------	------------------	------------------

موجود	مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب	موجود
۳/۸۶	۴/۵۸	۱/۳۱	۰/۷۶	-۸/۴۶	۲۰۹	۰/۰۰۰

P<0/05

* با توجه به آزمون آماری رابطه معنا داری بین شرایط موجود و مطلوب وجود دارد. به طوری که میانگین این گویه در وضعیت موجود ۳/۸۶ و در حالت مطلوب ۴/۵۸ میباشد.

مقایسه نظرات دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب یادگیری در کل مؤلفه‌ها

پس از کسب میانگین نمرات اعلام شده مشخص شد که بیشترین میانگین دیدگاه های دانشجویان در وضعیت موجود به ترتیب مربوط به مؤلفه وظیفه‌مداری (۳/۷۴) و برابری (۳/۶۱) است و اما میانگین نظرات دانشجویان در این مؤلفه‌ها پایین‌تر از میانگین معیار ۳ است: در مولفه همکاری (۲/۴۵)، رابطه فردی (۲/۶۰)، همبستگی میان دانشجویان (۲/۳۵)، نوآوری (۲/۰۶)، توجه به ویژگی‌های فردی (۱/۸۵). در وضعیت مطلوب بیشترین میانگین‌ها به ترتیب مربوط به مؤلفه برابری (۴/۲۲)، وظیفه‌مداری (۳/۸۱)، همکاری (۳/۶۲)، روابط فردی استاد با دانشجو (۳/۴۹) و نوآوری (۳/۲۰) است. در مؤلفه‌های ذکر شده میانگین نظرات دانشجویان از وضعیت مطلوب بیش از میانگین معیار (۳) است. اما میانگین نظرات دانشجویان در مؤلفه‌های توجه به ویژگی‌های فردی (۲/۹۳) و همبستگی میان دانشجویان (۲/۸۹)، پایین‌تر از میانگین معیار (۳) است. پس از محاسبه‌ی میانگین‌ها لازم بود، برای تعیین معناداری اختلاف میانگین‌های وضعیت موجود و وضعیت مطلوب مقایسه انجام شود که برای رسیدن به این مقصود از آزمون t استفاده شد. نتایج این آزمون در جدول شماره ۴-۱۵ نشان می‌دهد که میان نظرات دانشجویان از محیط موجود و مطلوب یادگیری کلاس در تمامی ۷ مؤلفه تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۴-۹۸ مقایسه دیدگاه دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب یادگیری در کل مؤلفه‌ها

P	T	درجه آزادی	انحراف معیار		تعداد		میانگین		مؤلفه
			مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	مطلوب	موجود	
*۰/۰۰۰	-13/73	217	0/76	0/93	218	218	3/49	2/60	رابطه فردی
*۰/۰۰۰	-14/17	216	0/75	0/87	217	217	3/20	2/06	نوآوری
*۰/۰۰۰	-8/710	215	0/74	0/68	216	216	2/89	2/35	همبستگی
*۰/۰۰۰	-5/90	214	0/84	0/90	215	215	3/81	3/74	وظیفه‌مداری
*۰/۰۰۰	-15/85	214	0/94	0/97	215	215	3/62	2/45	همکاری
*۰/۰۰۰	-15/73	211	0/75	0/73	212	212	2/93	1/85	توجه به ویژگی‌های فردی دانشجویان
*۰/۰۰۰	-9/28	211	0/83	1/09	211	211	4/22	3/61	برابری

P<0/05*

فصل پنجم

خلاصه ، نتیجه گیری و

پیشنهادها

خلاصه ی پژوهش

این پایان نامه گزارشی است از یافته‌هایی که بر اساس دیدگاه دانشجویان دانشگاه آزاد تهران مرکز رشته های علوم تربیتی و روانپزشکی که در حال گزراندن درس زبان عمومی می باشند در خصوص محیط یادگیری کلاس درس زبان انگلیسی تنظیم شده است. این کار با استفاده از دو نسخه‌ی موجود و مطلوب پرسشنامه‌ی محیط کلاس مدارس عالی و دانشگاه انجام شده است. پس از کسب میانگین نظرات و دیدگاه های دانشجویان و اساتید برای تعیین معناداری تفاوت‌ها میان دیدگاه های دانشجویان از وضع موجود و مطلوب آزمون تی انجام شد. که نتایج آن در فصل ۴ به تفصیل توضیح داده شده است. برای تعیین ابعاد محیط یادگیری کلاس از مؤلفه‌های رابطه‌ی فردی ، نوآوری، همبستگی میان دانشجویان، وظیفه‌مداری، همکاری ، توجه به ویژگی‌های فردی و برابری استفاده شده است. همانطور که در فصل ۳ همین پژوهش توضیح داده شده است. این مؤلفه‌ها بر اساس تئوری موس (۱۹۷۳، ۱۹۷۹) سه بعد رابطه، رشد و بالندگی فردی و حفظ یا تغییر نظام را در محیط یادگیری اندازه‌گیری می‌کند. اطلاعات جمع‌آوری شده مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته است.

هدف کلی از این مطالعه این بود که تفاوت میان دیدگاه دانشجویان از وضعیت موجود و مطلوب کلاس درس زبان انگلیسی در دانشگاه آزاد تهران مرکز در رشته های علوم تربیتی و روانشناسی مشخص و به سوالات زیر پاسخ داده شود:

۱. نظرات دانشجویان نسبت به وضع موجود محیط یادگیری کلاس‌های زبان انگلیسی چگونه است؟

۲. نظرات دانشجویان نسبت به وضع مطلوب محیط یادگیری کلاس‌های زبان انگلیسی چگونه است؟

۳. آیا به نظر دانشجویان بین وضع موجود و مطلوب فاصله و تفاوت معناداری وجود دارد؟
این تحقیق در بین 220 نفر از دانشجویان این دانشکده در ۱۴ کلاس مختلف انجام شد. در فصل حاضر به خلاصه‌ای از یافته‌ها اشاره و کاربرد تحقیق حاضر بیان می‌شود، محدودیت‌های مطالعه و پیشنهاد برای تحقیقات آتی ذکر خواهد شد و در پایان خلاصه‌ی نهایی آورده می‌شود.

نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده از مولفه‌های پرسشنامه در وضعیت موجود نشان می‌دهد که محیط یادگیری کلاس درس بر اساس دیدگاه دانشجویان در وضع موجود، در ۲ مؤلفه از هفت مؤلفه از بالاترین میانگین یعنی نمره‌ای بیش از نمره میانگین ۳ کسب کرده‌اند این ۲ مؤلفه عبارتند از: وظیفه‌مداری و برابری. در ۵ مؤلفه دیگر یعنی نوآوری، همبستگی، همکاری، رابطه‌ی فردی استاد با دانشجو، و توجه به ویژگی‌های فردی دانشجویان میانگینی کمتر از ۳ کسب کرده‌اند. مقایسه‌ی دیدگاه دانشجویان از محیط موجود و مطلوب نشان می‌دهد که در تمامی مؤلفه‌ها بر اساس نظرات دانشجویان میان محیط موجود و مطلوب یادگیری تفاوت معنادار مشاهده می‌شود. شایان ذکر است موارد زیر در شرایط مطلوب قرار دارد: میزان آشنایی دانشجویان با یکدیگر، نظرات دانشجویان نسبت به اساتید، اطلاع دانشجویان از فعالیت‌های کلاس، اهمیت فعالیت‌های کلاس، روشن بودن فعالیت‌های کلاسی، شروع کلاس سر وقت، برنامه ریزی روشن مطالب، کمک اساتید به دانشجویان، برخورد برابر اساتید با دانشجویان و... . تحقیقات مشابه (گور، ۲۰۰۶) نشان می‌دهد که میان ادراک دانشجویان از محیط موجود و مطلوب کلاس در تمامی مؤلفه‌ها به جز همبستگی تفاوت معنادار وجود دارد و دانشجویان به محیط مثبت‌تر گرایش بیشتری دارند. تحقیقات مشابه دیگری (نیر، ۱۹۹۹؛ کرامپ، ۲۰۰۲) نیز همین یافته را تأیید می‌کند. کرامپ (۲۰۰۲) این تحقیق را در میان ۲۳۹ دانشجوی سال اول در نیوزلند انجام داده است. یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد که میان دیدگاه دانشجویان از محیط موجود و مطلوب تفاوت معنادار وجود دارد. نیر (۱۹۹۹) این تحقیق را در میان ۵۱۴ دانشجوی استرالیایی انجام داده است یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که دانشجویان در تمامی ابعاد به محیط مطلوب‌تری گرایش دارند و در ۷ مؤلفه پرسشنامه بر اساس دیدگاه دانشجویان میان محیط موجود و مطلوب یادگیری تفاوت معنادار مشاهده شده است (در نسخه‌ی مورد استفاده در تحقیقات ذکر شده مؤلفه‌های رضایت و مشارکت حذف شده‌اند).

نتیجه گیری بر اساس مولفه ها

- اولین مولفه که رابطه‌ی فردی می باشد دانشجویان در وضعیت موجود از روابط میان فردی دانشجویان با اساتید زبان انگلیسی احساس رضایت نسبی دارند. اساتید را در کمک به دانشجویان ساعی و در کمک به حل مشکلات آنان پیشقدم می‌دانند. از نظر دانشجویان رفتار اساتید تا حد قابل ملاحظه‌ای دوستانه است. این موضوع بیانگر این نکته است که اساتید درس زبان انگلیسی در تهران مرکز (دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی) تا حدی به اهمیت ارتباط دوستانه با دانشجویان برای نیل به اهداف آموزشی واقفند و این موضوع از حالت فردی خارج شده و تا حدی در کلاس درس اجرا شده است ، با این حال معناداری تفاوت دیدگاه دانشجویان از محیط موجود و مطلوب به این معناست که دانشجویان به وجود این مؤلفه در فضای آموزشی گرایش بیشتری دارند.

- در دومین مؤلفه یعنی نوآوری، میانگین به دست آمده از دید دانشجویان از وضع موجود نشان می‌دهد که دانشجویان از این نظر وضع موجود کلاس‌های درس را مطلوب تلقی نمی‌کنند. نتایج به دست آمده از دومین مؤلفه با میانگین ۲/۰۶ و فاصله‌ی آن با میانگین وضعیت مطلوب (۳/۲۰) گویای آن است که دانشجویان طالب نوآوری بیشتری در فضای آموزشی کلاس درس هستند. به نظر می‌رسد دانشجویان این کلاس‌ها را از نظر نوآوری چه در سطح شیوه‌های آموزشی و چه در سطح ایده‌های جدید در سطحی نامطلوب ارزیابی می‌کنند، به نظر می‌رسد فعالیت‌های کلاسی طبق روال انجام می‌شود و محیط یادگیری کلاس درس در سطح ایده‌ها، رویکردها و فعالیت‌های آموزشی با محیط سنتی متفاوت نیست. بنابراین می‌توان چنین نتیجه گرفت که در این مؤلفه محیط یادگیری کلاس درس بر اساس دیدگاه دانشجویان نیاز به تغییر دارد به نظر می‌رسد محیط کنونی فاقد عناصری است که دانشجویان آن را خلاقانه ارزیابی کنند. به نظر می‌رسد تغییر در این مؤلفه از الزامات مدیران آموزشی است. همانطور که جدول شماره ۴-۴ نشان می‌دهد در تمامی گویه‌های این مؤلفه بجز گویه ۱۴ بر اساس دیدگاه دانشجویان میان وضعیت موجود و مطلوب تفاوت معنادار وجود دارد. یکی از دلایلی که می‌توان برای این ناخشنودی برشمرد. تعیین سرفصل دروس زبان به صورت متمرکز است. اساتید برای انتخاب مواد درسی و تکمیل آن از استقلال و خود مختاری برخوردار نیستند. شاید اعطای

درجه‌ای از اختیار در این حوزه بتواند تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر نگرش دانشجویان داشته باشد. نظام آموزش زبان در این دانشگاه، متمرکز و مدون است. سرفصل‌های مشخصی که در طی یک نیمسال تحصیلی باید پوشش داده شوند غالباً فشرده است. شاید همین امر باعث می‌شود اساتید بیش از آن که فرصتی برای نوآوری و تغییر رویه‌های آموزشی و روش‌های تدریس داشته باشند به تکمیل سرفصل‌ها و انجام وظایف محوله می‌اندیشند.

تحقیقات نشان می‌دهد که نوآوری بر رضایت دانشجویان تأثیر می‌گذارد و کاهش شیوه‌های معمول ارائه درس مانند سخنرانی و تبدیل آن به شیوه‌های جدیدتر می‌تواند یکی از این اقدامات باشد (بوث، ۱۹۹۷).

راجر (۱۹۹۵) نوآوری را برحسب ادراک افراد یک گروه کاری در یک سازمان تعریف می‌کند و آن را ایده یا عمل یا چیزی می‌داند که افراد یا واحد آن را نو تلقی کنند. بنابراین معنای نوآوری تدریجاً در طول زمان و از طریق فرایند تعامل اجتماعی انسان‌ها بنا می‌شود. او معتقد است نوآوری فاصله گرفتن از عمل کنونی است. نوآوری می‌تواند فعالیت جدید، ابزار یا فن‌آوری جدید و دانش یا ایده جدید باشد. گاه میان طراح یا کاربر نوآوری تفاوت وجود دارد ولی گاه هر دوی اینها یکی هستند به این معنا که خود افراد درگیر در محیط می‌توانند هم طراح و هم کاربر نوآوری باشند.

-در سومین مؤلفه یعنی همبستگی میان دانشجویان، میانگین نظرات دانشجویان نشان می‌دهد که محیط یادگیری کلاس برای دانشجویان تا حدودی همبسته و دوستانه است. دانشجویان در کلاس-های زبان انگلیسی که به تعامل و ارتباط مبتنی است بیش از سایر کلاس‌ها ضرورت روابط صمیمانه را درک می‌کنند. یادگیری در کلاس‌های زبان انگلیسی در محیطی که دانشجویان ناگزیر باشند روابط رسمی داشته باشند به سختی صورت می‌گیرد. همین امر تفاوت میان وضع موجود و مطلوب را توجیه می‌کند.

-در مؤلفه‌ی چهارم یعنی وظیفه‌مداری، دیدگاه دانشجویان بر این است که تکالیف آموزشی در این کلاس‌ها مشخص است، انجام این تکالیف از سوی استاد مهم تلقی می‌شود، کلاس‌ها حول موضوع مشخصی متمرکز است، نظم و ترتیب برقرار است، کلاس‌ها در موعد مقرر شروع می‌شوند و فعالیت‌های کلاسی نیز به روشنی و با دقت برنامه ریزی شده‌اند. دانشجویان به طور کلی، کلاس‌ها را

از نظر وجود نظم، مقررات و متمرکز بودن در وضعیتی مطلوب گزارش کرده‌اند ولی توجه به امتیاز دهی در گویه‌ها نشان می‌دهد هنگامی که نظر دانشجویان در مورد فعالیت‌ها، تکالیف و برنامه‌ریزی فعالیت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد میان دیدگاه دانشجویان از وضع موجود و مطلوب تفاوت کمی مشاهده می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که دانشجویان از نقش خود در کلاس تصویر واضحی دارند. دانشجویان به این مؤلفه در وضع موجود بالاترین امتیاز (۳/۷۴) را داده‌اند.

در پنجمین مؤلفه یعنی همکاری، نشان داده شده است که دانشجویان وضعیت موجود محیط یادگیری را از نظر همکاری در میان خود مطلوب تلقی می‌کنند. سطح میانگین‌ها در سطح گویه (جدول شماره ۴-۱۷) نشان می‌دهد که میان دانشجویان تا حدی همکاری وجود دارد. گاهی انجام پروژه‌های مشترک به عهده‌ی دانشجویان قرار می‌گیرد. اگر این اتفاق نظر را بپذیریم که کلاس مکانی اجتماعی است که آموزش و یادگیری از طریق تعامل بین اساتید و دانشجویان از یک سو و دانشجویان با یکدیگر از سوی دیگر اتفاق می‌افتد و همکاری به معنای کار با یکدیگر برای دستیابی به اهداف است و نیز در فعالیت‌های مبتنی بر همکاری، افراد در جستجوی نتایجی هستند که نه تنها برای خود بلکه برای اعضای گروه نیز سودبخش باشد، آنگاه بی‌توجهی به این مؤلفه در واقع بی‌توجهی به فرآیند آموزش در کلاس است. معناداری تفاوت دیدگاه دانشجویان از محیط موجود و مطلوب به این معناست که دانشجویان تمایل زیادی به همکاری در فضای آموزشی دارند.

-در مؤلفه‌ی ۶ یعنی توجه به ویژگی‌های فردی، میانگین دیدگاه دانشجویان از وضع موجود در میان سایر مؤلفه‌ها پایین‌ترین میانگین است. این یافته در واقع یافته‌های تحقیقات پیشین را مورد تأیید قرار می‌دهد. (میجلی^۱، اکلز^۲ و فلدلوفر^۳، ۱۹۹۱؛ نیر و فیشر، ۲۰۰۱) به نظر می‌رسد اساتید در سطوح دانشگاهی توانایی‌های متفاوت دانشجویان را مورد توجه قرار نمی‌دهند. نتایج به دست آمده از این مؤلفه نشان می‌دهد که دانشجویان با آن که در یک کلاس هستند ولی از نظر توانایی همسان نیستند و کلاس‌ها بیشتر از یک نظام یکپارچه و هماهنگ برخوردار است و به تفاوت‌های فردی دانشجویان به اندازه‌ی کافی توجه نمی‌شود. از دانشجویان انتظار می‌رود در اکثر اوقات در انجام تکالیف مشابه،

---

¹Midgley

²Eccles

³Feldlaufer

سرعت و شیوه‌ای یکسان داشته باشند. دانشجویان فقط گاهی اوقات مجازند تکالیف را با سرعت و آهنگ خود تنظیم کنند. نظر دانشجویان به ندرت در اداره‌ی کلاس مهم است و فعالیت‌ها و چگونگی انجام آن کمتر بر عهده‌ی دانشجویان است. رویکرد آموزشی به دانشجویان در این مورد اختیار چندانی نمی‌دهد و تصمیم‌گیری در مورد فعالیت‌های کلاسی به عهده‌ی اساتید است (جدول شماره ۴-۱۲). نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که بر اساس دیدگاه برخی از دانشجویان غالباً فرصت کمی برای آنان وجود دارد که بتوانند علایق خود را در کلاس‌ها دنبال کنند و همین نظرسنجی نشان می‌دهد که رأی فردی دانشجویان در اداره‌ی کلاس نقش چندانی ندارد. و نتایج گواه آن است که ویژگی‌های فردی دانشجویان در کلاس‌ها مورد توجه قرار نمی‌گیرد. با توجه به میانگین به دست آمده از وضعیت مطلوب، به نظر می‌رسد دانشجویان ترجیح می‌دهند به جای برخورد یکدست و یکپارچه به مثابه‌ی افرادی مستقل با آنان رفتار شود. به نظر می‌رسد دانشجویان روابطی را ترجیح می‌دهند که به آنان قدرت تصمیم‌گیری داده شود و فضا دمکراتیک‌تر باشد.

درهفتمین مؤلفه یعنی برابری، میانگین بالای به دست آمده در وضعیت مطلوب بیانگر آن است که اساتید با دانشجویان به طور یکسانی برخورد می‌کنند و برخوردهای تبعیض‌آمیز در کلاس درس وجود ندارد. اما تفاوت میان میانگین وضع موجود و مطلوب نشانه آن است که دانشجویان تمایل دارند به وضعیت عالی در ارتباط با این مؤلفه دست یابند.

نتایج به دست آمده از دید دانشجویان از محیط مطلوب نشان می‌دهد که تمامی دانشجویان در تمامی مؤلفه‌ها به محیطی مثبت‌تر گرایش دارند. بررسی این نتایج نشان می‌دهد این تفاوت در مؤلفه‌هایی مانند همکاری، نوآوری و توجه به ویژگی‌های فردی بیشتر است. در هیچ یک از مؤلفه‌ها محیط مطلوب دانشجویان با محیط موجود یکسان نیست ولی نکته‌ی قابل توجه این است که دیدگاه دانشجویان از محیط موجود با دیدگاه آنان از محیط مطلوب ارتباط دارد به این معنا که هرچند میانگین دانشجویان از محیط موجود پایین‌تر از حد میانی یعنی ۳ است گرایش به محیط مطلوب نیز متعادل ارزیابی شده است. یعنی میانگین به دست آمده برای آن از ۴ تجاوز نمی‌کند. شاید این تصور وجود داشته باشد که همواره میان محیط موجود و مطلوب افراد تفاوت وجود دارد اما نتایج به دست آمده از این تحقیق نشان می‌دهد که محیط مطلوبی که دانشجویان به آن تمایل دارند، با توجه به میانگین-

های به دست آمده به هیچ روی زیاده‌خواهانه و آرمانی نیست. در وضعیت مطلوب از ۷ مؤلفه فقط یک مؤلفه برابری میانگینی بیش از چهار کسب کرده‌اند و دامنه‌ی میانگین‌های به دست آمده از شش مؤلفه دیگر ازدو تا سه متفاوت است و همین نشان می‌دهد که شاید بتوان با تمهیداتی نه چندان دشوار محیط موجود را به محیط مطلوب دانشجویان تبدیل کرد.

محدودیت‌های پژوهش

با آن که این تحقیق در بررسی نظرات و دیدگاه‌های دانشجویان از محیط یادگیری کلاس درس زبان انگلیسی نسبتاً موفق بوده است با این حال محدودیت‌هایی نیز داشته است :

محدودیت‌های در اختیار محقق:

۱. این تحقیق با ابزاری کمی و به کمک پرسشنامه‌ی محیط یادگیری کلاس درس مدارس عالی و دانشگاه انجام شده است. ولی تحقیقات کنونی نشان می‌دهد که روشی ترکیبی با کمک روش‌های کیفی به اعتبار تحقیق کمک فراوانی می‌کند. روش‌هایی مانند مصاحبه یا مشاهده‌ی کلاس می‌تواند اطلاعات بیشتری فراهم کند و گستردگی و جامعیت بیشتری به این‌گونه پژوهش‌ها ببخشد.

۲. این تحقیق در سطح دانشگاه آزاد تهران مرکز مجتمع ولی عصر (ع) ، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی انجام شد. تحقیق گسترده‌تر در سطح دانشگاه‌های مشابه می‌تواند امکان کاربرد این پژوهش را بیشتر کند.

۳. محدود بودن زمان پژوهش که به سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ محدود می‌باشد .

۴. عدم کنترل جنسیت

۵. عدم کنترل رشته تحصیلی

محدودیت‌های خارج از کنترل محقق :

۱. عدم کنترل حساسیت دانشجویان در حین پاسخ گویی به پرسشنامه
۲. تا حدی کمبود منابع و سابقه به روز در خصوص موضوع مورد پژوهش

پیشنهاد برای بهبود سیاست‌ها و خط‌مشی‌های آموزشی

پیشنهادات مبتنی بر یافته‌های تحقیق :

تحقیقات نشان می‌دهد که رضایت دانشجویان از محیط کلاس درس ماهیتی چند وجهی دارد. با این همه از عوامل مهم می‌توان به این موارد اشاره کرد: ویژگی‌های استاد، چگونگی اداره‌ی کلاس، تکالیف درسی، طرح درس، آزمون‌ها، نمره‌دهی، چگونگی بازخورد و مواد درسی. محققان متعددی برای ارزیابی کارآیی آموزشی به تحقیق در باره‌ی رضایت دانشجویان از اساتید و مطالب آموزشی پرداخته‌اند (آبرامی و دیگران، ۱۹۹۰؛ فلدمن، ۱۹۸۹؛ وایت و احمدی، ۱۹۸۶).

فعالیت‌های آموزشی و ایجاد محیط مثبت یادگیری می‌تواند با تغییر سیاست‌های آموزشی و همچنین نگرش و توانایی‌های اساتید انجام شود. این تغییرات می‌تواند با در نظر گرفتن ویژگی‌های دانشگاه، شکلی رسمی یا غیر رسمی داشته باشد. برای نمونه، اقدامات زیر می‌تواند برای پرکردن شکاف میان وضعیت موجود و مطلوب صورت پذیرد.

فریزر (۱۹۸۷) خاطر نشان می‌کند که هر معلم و ترکیب هر کلاس درس منحصر به فرد است و به همین دلیل برای تبدیل محیط یادگیری به محیط دلخواه باید اقدامات ویژه‌ای انجام داد. با این حال وی توصیه می‌کند که بازخور از فراگیرندگان بر اساس ابزارها و مؤلفه‌های موجود برای شناخت نحوه‌ی اقدام می‌تواند اطلاعاتی فردی در اختیار معلمان بگذارد در کنار این کار می‌توان با در میان

گذاشتن مسئله با فراگیرندگان و همکاران نیز راه‌های مناسب برای تغییر محیط کلاس درس به محیطی مثبت‌تر را نیز فراهم نمود

۱. برای تأثیر گذاری بر دیدگاه دانشجویان و محیط یادگیری در جهت مطلوب به ویژه در مؤلفه-ی رابطه‌ی فردی حتی‌المقدور برای دانشجویان تازه‌وارد از اساتیدی استفاده شود که از نظر تجارب آموزشی و روابط اجتماعی کارنامه‌ی خوبی دارند. این کار سبب می‌شود دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه در معرض تجربه‌ای قرار گیرند که ممکن است یادگیری آنان را در تمام طول تحصیل تحت تأثیر قرار دهد. تجارب سال اول از نظر دستیابی به اهداف کوتاه مدت و ماندگاری دانشجویان و هم برای اهداف دراز مدت و ایجاد موضع‌گیری مثبت نسبت به یادگیری از اهمیتی خاص برخوردار است (براک و دیگران، ۲۰۰۱)

۲. فراهم آوردن امکان شرکت در کلاس‌های آموزشی برای اساتیدی که دانشجویان در ارزیابی برخی از توانایی‌هایی آنان را ضعیف ارزیابی کرده‌اند. فراهم آوردن فرصت‌هایی برای آموزش حرفه-ای یا موقعیت‌هایی برای آشنا کردن اساتید با شیوه‌ها و مطالب جدید آموزشی بر روی کارکرد حرفه-ای اساتید مؤثر است و همین امر در جای خود بر یادگیری دانشجویان تأثیرگذار خواهد بود (هورسبرگ، ۱۹۹۹). این کار سبب خواهد شد که اساتید با روش‌ها و رویکردهای جدید آموزشی آشنا شده و در فعالیت‌های آموزشی در محیط یادگیری این دانش جدید را به کار گیرند. با این شیوه می-توان فاصله‌ی وضعیت موجود و مطلوب محیط یادگیری را در مؤلفه‌ی نوآوری کاهش یابد.

۳. استفاده از تکنولوژی‌های نوین مانند ویدئو پروژکتور در تمامی کلاس‌ها برای کاهش تفاوت دیدگاه دانشجویان درباره محیط موجود و مطلوب یادگیری در مؤلفه‌ی نوآوری.

۴. توزیع پرسشنامه‌ی مطلوب در هفته‌های اول تشکیل کلاس‌ها در هر ترم. بدین وسیله اساتید می‌توانند در شروع هر ترم تحصیلی از انتظارات دانشجویان و تفاوت آن با ادراک خود از محیط مطلوب بازخورد داشته باشند و حتی‌الامکان محیط موجود را به محیط دلخواه دانشجویان نزدیک کنند یا دست کم بتوانند کاستی‌ها را برای دانشجویان توضیح دهند.

۵. کاهش اندازه‌ی کلاس‌ها و تعداد دانشجویان در هر کلاس می‌تواند فاصله‌ی میان وضع موجود و مطلوب را در مؤلفه‌ی توجه به ویژگی‌های فردی کاهش دهد. تعداد کمتر دانشجویان در کلاس-

هایی مانند زبان انگلیسی که روش‌های تدریس بیشتر مبتنی بر مهارت‌های ارتباطی است تا شیوه‌هایی مانند سخنرانی می‌تواند به اساتید کمک کند تا به ویژگی‌های فردی دانشجویان بیشتر توجه کنند

۶. برای تقویت همکاری میان دانشجویان و اساتید می‌تواند برنامه‌ی درسی خود را بر تشکیل گروه‌های کاری در کلاس و تعیین انجام طرح‌های مشترک پایه‌ریزی کنند.

۷. انجام پژوهش مشابه در سطح کلاس درس توسط اساتید یا گروه‌های آموزشی و مقایسه‌ی نتایج به دست آمده با پیشرفت تحصیلی دانشجویان در کلاس‌ها. به این وسیله می‌توان رابطه‌ی میان محیط‌هایی را که دانشجویان مثبت تلقی کرده‌اند با پیشرفت تحصیلی اندازه‌گیری کرد. نتایج حاصله می‌تواند تا حد زیادی راهبرد تغییر در محیط یادگیری را برای مسئولین آموزشی مشخص کند.

ضمانہ

وضعیت موجود - وضعیت مطلوب

راهنمایی

این پرسش نامه حاوی گزاره هایی در مورد نحوه برگزاری کلاس در دو وضعیت موجود و مطلوب است. از شما خواسته می شود تا تعیین کنید هر گزاره تا چه حد ابتدا شکل موجود و بعد از آن شکل مطلوب نحوه برگزاری کلاس از نظر شما را توصیف می کند. آنچه خواسته شده است تنها نظر شما است در قسمت راست (وضعیت موجود) آنچه را در کلاس می بینید توصیف کنید و در قسمت چپ (وضعیت مطلوب) آنچه را ترجیح می دهید توصیف کنید .

لطفا بر این اساس انتخاب کنید :

۱	اگر این نحوه و روش	" تقریبا هیچ وقت "	استفاده نمی شود
۲	اگر این نحوه و روش	" به ندرت "	استفاده می شود
۳	اگر این نحوه و روش	" بعضی اوقات "	استفاده می شود
۴	اگر این نحوه و روش	" به کرات "	استفاده می شود
۵	اگر این نحوه و روش	" تقریبا همیشه "	استفاده می شود

توجه کنید که به تمام سوالات پاسخ دهید. اگر نظر شما در مورد پاسخی که داده اید عوض شد تنها جواب قبلی را خط بزنید و دور جواب جدید دایره بکشید. بعضی از گزاره ها در این پرسش نامه شبیه بعضی دیگر هستند به این مساله توجه نکنید تنها نظر خود را ر مورد تمام گزاره ها ابراز کنید. تمام نظرات و اطلاعات جمع آوری شده محرمانه خواهد ماند هیچ قسمتی به هیچ دلیلی در اختیار دیگران قرار نخواهد گرفت. تمام این اطلاعات تنها به منظور تحقیقات استفاده خواهد شد .

جنس دانشجو : مذکر ..... مونث .....

سن :

کلاس :

وضعیت مطلوب					وضعیت موجود						
تقریباً همیشه	به ندرت	گاه‌آه قات	به کرات	تقریباً همیشه	تقریباً همیشه	به کرات	گاه‌آه قات	به ندرت	تقریباً همیشه	ردیف	
۱	۲	۳	۴	۵	استاد به احساسات من توجه دارد.	۵	۴	۳	۲	۱	۱
۱	۲	۳	۴	۵	برخورد استاد دوستانه است و با من حرف می زند .	۵	۴	۳	۲	۱	۲
۱	۲	۳	۴	۵	استاد برای کمک کردن به من به خود زحمت می‌دهد .	۵	۴	۳	۲	۱	۳
۱	۲	۳	۴	۵	هنگام رویارویی با مشکل استاد به من کمک می کند .	۵	۴	۳	۲	۱	۴
۱	۲	۳	۴	۵	استاد در کلاس قدم می زند و با من حرف می زند .	۵	۴	۳	۲	۱	۵
۱	۲	۳	۴	۵	استاد به مشکل من اهمیت می دهد .	۵	۴	۳	۲	۱	۶
۱	۲	۳	۴	۵	استاد به دور از هر گونه ملاحظه رفتاری دوستانه ندارد .	۵	۴	۳	۲	۱	۷
۱	۲	۳	۴	۵	اندیشه های آموزشی نوین در کلاس به تجربه در می آید .	۵	۴	۳	۲	۱	۸
۱	۲	۳	۴	۵	استاد از روشهای آموزشی مختلف و تازه استفاده می کند .	۵	۴	۳	۲	۱	۹
۱	۲	۳	۴	۵	تکالیف استاد ابتکاری و نوآورانه باشد .	۵	۴	۳	۲	۱	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	رویکردهای آموزشی همراه نو آوری و تنوع است .	۵	۴	۳	۲	۱	۱۱
۱	۲	۳	۴	۵	چیدمان صندلی ها در کلاس ثابت است .	۵	۴	۳	۲	۱	۱۲
۱	۲	۳	۴	۵	فعالیت های آموزشی نو و متفاوت می باشد .	۵	۴	۳	۲	۱	۱۳
۱	۲	۳	۴	۵	فقط یک نوع فعالیت آموزشی در همه کلاسها ارائه می شود .	۵	۴	۳	۲	۱	۱۴
۱	۲	۳	۴	۵	دانشجویان کلاس خیلی یکدیگر را نمی شناسند	۵	۴	۳	۲	۱	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	همه بچه های کلاس را با اسم کوچک صدا می کنم	۵	۴	۳	۲	۱	۱۶
۱	۲	۳	۴	۵	در کلاس بچه ها به راحتی با هم دوست می شوند	۵	۴	۳	۲	۱	۱۷
۱	۲	۳	۴	۵	فرصت نداشته ام با همکلاسی هایم آشنا شوم	۵	۴	۳	۲	۱	۱۸
۱	۲	۳	۴	۵	فرصت دارم که بچه های کلاس را خوب بشناسم	۵	۴	۳	۲	۱	۱۹
۱	۲	۳	۴	۵	علاقه چندانی برای آشنایی با سایر دانشجویان ندارم	۵	۴	۳	۲	۱	۲۰

وضعیت مطلوب					وضعیت موجود						
تقریباً هیچ وقت	به ندرت	گاهی اوقات	به کرات	تقریباً همیشه		تقریباً همیشه	به کرات	گاهی اوقات	به ندرت	تقریباً هیچ وقت	ردیف
۱	۲	۳	۴	۵	در این کلاس دقیقاً می دانم چه کار باید بکنم	۵	۴	۳	۲	۱	۲۱
۱	۲	۳	۴	۵	فعالیت کلاسی در این درس مهم است	۵	۴	۳	۲	۱	۲۲
۱	۲	۳	۴	۵	به جای توجه به موضوع اصلی در این کلاس به بیراهه کشیده می شوم	۵	۴	۳	۲	۱	۲۳
۱	۲	۳	۴	۵	این کلاس نظم و ترتیب درستی ندارد	۵	۴	۳	۲	۱	۲۴
۱	۲	۳	۴	۵	تکالیف روشن است و من می دانم چه باید بکنم	۵	۴	۳	۲	۱	۲۵
۱	۲	۳	۴	۵	کلاس سر وقت شروع می شود	۵	۴	۳	۲	۱	۲۶
۱	۲	۳	۴	۵	استاد فعالیتهای کلاسی را درست برنامه ریزی کرده است و همه چیز روشن است	۵	۴	۳	۲	۱	۲۷
۱	۲	۳	۴	۵	برای انجام تکالیف کلاس با سایر دانشجویان همکاری می کنم	۵	۴	۳	۲	۱	۲۸
۱	۲	۳	۴	۵	می توانم کتابها و منابع خود را در هنگام انجام تکالیف در اختیار سایر دانشجویان قرار دهم	۵	۴	۳	۲	۱	۲۹
۱	۲	۳	۴	۵	می توانم طرحهای آموزشی را با همکاری سایر دانشجویان دیگر انجام دهم	۵	۴	۳	۲	۱	۳۰
۱	۲	۳	۴	۵	در این کلاس از دانشجویان دیگر نیز می توان چیز یاد گرفت	۵	۴	۳	۲	۱	۳۱
۱	۲	۳	۴	۵	در این کلاس می توان همراه دانشجویان دیگر کار کرد	۵	۴	۳	۲	۱	۳۲
۱	۲	۳	۴	۵	در این کلاس می توانم با سایر دانشجویان کار کنم	۵	۴	۳	۲	۱	۳۳
۱	۲	۳	۴	۵	برای دستیابی به اهداف کلاس دانشجویان همراه من کار می کنند	۵	۴	۳	۲	۱	۳۴
۱	۲	۳	۴	۵	از من همان کاری که بقیه انجام می دهند در مدت زمان ثابت و با شیوه یکسان از بقیه انتظار می رود	۵	۴	۳	۲	۱	۳۵
۱	۲	۳	۴	۵	به من اجازه داده می شود که فعالیت کلاسی را هر طور راحتیم انجام دهم	۵	۴	۳	۲	۱	۳۶
۱	۲	۳	۴	۵	درباره چگونگی زمان آموزشی به نظر من هم توجه می شود	۵	۴	۳	۲	۱	۳۷

وضعیت مطلوب					وضعیت موجود						
تقریباً هیچ وقت	به ندرت	گاهی اوقات	به کرات	تقریباً همیشه		تقریباً همیشه	به کرات	گاهی اوقات	به ندرت	تقریباً هیچ وقت	ردیف
۱	۲	۳	۴	۵	درباره فعالیت کلاسی و نحوه انجام آن قدرت انتخاب دارم	۵	۴	۳	۲	۱	۳۸
۱	۲	۳	۴	۵	اجازه دارم فعالیت کلاسی را با سرعت خودم انجام دهم	۵	۴	۳	۲	۱	۳۹
۱	۲	۳	۴	۵	امکان دنبال کردن علایق خاص خودم را دارم	۵	۴	۳	۲	۱	۴۰
۱	۲	۳	۴	۵	در این کلاس استاد تصمیم می گیرد چه فعالیتی باید انجام شود	۵	۴	۳	۲	۱	۴۱
۱	۲	۳	۴	۵	استاد به سوالات من و سایر دانشجویان یکسان توجه می کند	۵	۴	۳	۲	۱	۴۲
۱	۲	۳	۴	۵	استاد به من به اندازه سایر دانشجویان کمک می کند	۵	۴	۳	۲	۱	۴۳
۱	۲	۳	۴	۵	رفتار استاد با من و سایرین یکسان است	۵	۴	۳	۲	۱	۴۴
۱	۲	۳	۴	۵	به اندازه سایر دانشجویان مورد تشویق قرار می گیرم	۵	۴	۳	۲	۱	۴۵
۱	۲	۳	۴	۵	به من و سایر دانشجویان برای پاسخدهی به سوالات فرصت برابر داده می شود	۵	۴	۳	۲	۱	۴۶
۱	۲	۳	۴	۵	فعالتهای کلاسی من به اندازه سایر دانشجویان مورد تشویق قرار می گیرد	۵	۴	۳	۲	۱	۴۷
۱	۲	۳	۴	۵	به نظر من هم به اندازه سایر دانشجویان اهمیت داده می شود	۵	۴	۳	۲	۱	۴۸

با تشکر از همکاری شما

منابع فارسی

۱. آکنده کوهی ، آذر ، ۱۳۸۶ ، پایان نامه کارشناسی ارشد ، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی
۲. شفیع آبادی ، عبدالله ، ۱۳۷۸ ، فنون و روشهای مشاوره ، چاپ دهم ، انتشارات ترمه ، تهران
۳. عزیزی، فریدون. ۱۳۸۲. آموزش علوم پزشکی: چالش‌ها و چشم اندازها. چاپخانه صندوق رفاه دانشجویان
۴. قشلاقی ، محمد ، ۱۳۷۱ ، روانشناسی یادگیری ، چاپ اول ، انتشارات مانی ، اصفهان
۵. کندی، محمدجعفر ۱۳۸۵. پیشنهاد برنامه درسی آموزش زبان انگلیسی برای دانشجویان رشته پزشکی، پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی
۶. هرگنهان ، بی آر & السون ، متیو اچ ، ترجمه ؛ علی اکبر سیف ، ۱۳۸۵ ، چاپ دهم ، نشر دوران ، تهران

• Ahlgren, A. (2002). Research on student learning. *Project 2061*. Washington, DC: American Association for the Advancement of Science. Retrieved December 26, 2002, <http://www.project2061.org/newsinfo/research/ahlgren/ahlgren3.htm>

• Aldridge, J. M., & Fraser, B. J., & Huang, T.-C.I. (1999). Investigating classroom environments in Taiwan and Australia with multiple research methods. *Journal of Educational Research*, 93, 48-57.

• Barell, J. (1995). Critical Issues: Working toward student self-direction and personal efficacy as educational goals. Retrieved June 20, 2001, from <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/students/learning/1r200.htm>

• Blum, L. (2000). *Reflections of a White teacher teaching a course on racism*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association,, New Orleans, LA.

• Brophy, J., & Putnam, J.G. (1979). Classroom management in the elementary grades. In D. Duke (Ed.), *Classroom management* (Seventy-eighth Yearbook of the National Society for the Study of Education, Part 2). Chicago, IL: University of Chicago Press

• Campbell, J., Smith, D., Boulton-Lewis, G., Brownlee, J., Burnetter, P. C., Carrington, S., & Purdie, N. (2001). Students' perceptions of teaching and learning: The influence of students' approaches to learning and teachers' approaches to teaching. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 7(2), 173-187.

• Chang, V., & Fisher, D. L. (2001). A new learning instrument to evaluate online learning in higher education. In M. Kulske & A. Herrmann (Eds.), *New horizons in University teaching and learning* (pp. 23-34). Perth: Curtin University of Technology.

• Chesebro, J. L., & McCroskey, J. C. (2002). *Communication for teachers*. Boston: Allyn and Bacon.

• Gur, R. (2006). *A comparison of actual and preferred classroom learning environment as perceived by teachers and student at YADIM*. Unpublished dissertation of MA. Retrieved June, 15 2007 from <http://sosyalbilimler.cu.edu.tr/tezler/859>.

• Linn, M. C., & Burbules, N. C. (1993). Construction of knowledge and

• Roth, W.M. (1998). Teacher-as researcher reform: Student achievement and perceptions of learning environment. *Learning Environments Research: An International Journal*. 1, 75-93.

• Schunk, D. H., (1992). Theory and research on student perceptions in the classroom. In D. H. Schunk, & J. L. Meece, (Eds.). *Student perceptions in the classroom* (pp. 3-23). Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

• Treagust, D. F., Duit, R., & Fraser, B. J. (Eds.). (1996). *Improving teaching and learning in science and mathematics*. New York: Teachers College, Columbia University.

• Wadsworth, B. J. (1996). *Piaget's theory of cognitive and affective development: Foundations of constructivism*. (5th Ed.). New York: Longman.

• Weinstein, C. & Mayer, R. (1986). The teaching of learning strategies. In Wittrock, M. (ed), *Handbook of Research on Teaching*, New York: MacMillan.

• Wenglinsky, H. (2002, February 13). How schools matter: The link between teacher classroom practices and student academic performance. *Educational Policy Analysis Archives*, 10(12). Retrieved January 7, 2003 from <http://epaa.asu.edu/epaa/v10n12/>

<http://adt.curtin.edu.au/theses/availableat-WCU20020502.1218231>

<http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000901/090126eo.pdf>

<http://daneshnameh.roshd.ir/mavara/mavara->

<http://www.informaworld.com/smpp/content~content=a909768050&db=a>

II